

**T.C.
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU**

**TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ
KAPSAMINDA YETERLİLİKLERİN
KREDİLENDİRİLMESİ**

Büşra TEKELİOĞLU
Uzman Yardımcısı

Ankara, 2020

T.C.
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ
KAPSAMINDA YETERLİLİKLERİN
KREDİLENDİRİLMESİ
(Uzmanlık Tezi)

Büşra TEKELİOĞLU
Uzman Yardımcısı

Nesrin DOĞAN
Tez Danışmanı

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA

MYK Uzman Yardımcısı Büşra TEKELİOĞLU'na ait, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Kapsamında Yeterliliklerin Kredilendirilmesi” adlı bu tez, Yeterlilik Sınav Komisyonu tarafından UZMANLIK TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Görevi	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmzası
Başkan	Kurum Başkanı	Adem CEYLAN	
Üye	Daire Başkanı	Yaprak AKÇAY ZİLELİ	
Üye	Daire Başkanı	Osman Seçkin AKBIYIK	
Üye	Daire Başkanı	Nuri BİLSELOĞLU	
Üye	1. Hukuk Müşaviri	Dilara Ezgi VELDET VELİDEDEOĞLU	

Tez Savunma Tarihi: .../.../20...

ÖNSÖZ

Bu tezin amacı, yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredi biriktirilmesi ve transferi kavramlarının önemini ifade ederek iyi uygulama örnekleri ışığında Türkiye’de kurulacak olan sisteme yönelik zemin hazırlamak ve yaygın ve serbest öğrenmeler yoluyla elde edilen yeterliliklerin kredilendirilmesi için örnek bir çalışma sunmaktır.

Tez çalışmamın başlangıcından bitimine kadar geçen süreçte verdikleri emek, katkı ve gösterdikleri anlayış için öncelikle Daire Başkanım Sayın Osman Seçkin AKBIYIK’a; çalışma hayatıma başladığım günden itibaren her alanda olduğu gibi bu süreçte de değerli görüşleri ve yardımlarıyla beni destekleyerek yönlendiren danışmanım Nesrin DOĞAN’a, mesai arkadaşım Ekrem YAZICI’ya iyi niyetleri ve desteklerini daima hissettirerek meslek hayatıma kattıkları güzellikler için Asena SAKİN ve Muhammed ŞAHİN’e teşekkürü bir borç bilirim. Hayatım boyunca ilgi, sevgi ve anlayışlarıyla beni sarıp sarmalayan çok kıymetli ailem Hülya, Basri ve Alperen DİKİCİ’ye ve varlığı her daim bana güç olan sevgili eşim Arif TEKELİOĞLU’na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Büşra TEKELİOĞLU
MYK Uzman Yardımcısı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
TABLOLAR LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR.....	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1 HAYAT BOYU ÖĞRENME VE YETERLİLİK KAVRAMLARI.....	4
1.1.1 Hayat Boyu Öğrenme.....	4
1.1.2 Yeterlilik Kavramı.....	7
1.1.3 Ulusal Yeterlilik Çerçeveleri.....	8
1.1.4 Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi.....	10
1.1.5 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi.....	13
1.1.5.1 TYÇ Kapsam ve İşlevi.....	16
1.1.5.2 TYÇ'nin Temel Araçları.....	17
1.1.5.3 TYÇ'nin AYÇ ile Referanslanması.....	21
1.1.5.4 TYÇ Kapsamında Kalite Güvence Anlayışı.....	23
1.1.5.5 TYÇ Kapsamında Kredilendirme Çalışmaları.....	25
1.1.5.6 Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı.....	26
1.1.6 Yeterlilik Çerçevelerinin Gözlemlenen Etkileri.....	28
1.2 KREDİ KAVRAMI.....	30
1.2.1 Kredi ve Kredilendirme.....	30
1.2.2 Öğrenme Kazanımları.....	34
1.2.3 Çalışma Yüğü.....	38
1.2.4 Birimler ve Modüller.....	39
1.2.5 Tanınma, Transfer, Biriktirme ve İlerleme.....	42
1.3 KREDİLENDİRME ve YETERLİLİK ÇERÇEVELERİ İLİŞKİSİ.....	45
1.3.1 Kredilendirme Sistemlerinin Kullanım Alanları.....	45
1.3.2 Kredilendirme Sistemleri ve Yeterlilik Çerçeveleri Etkileşimi.....	47

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

2.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	50
2.2 EVREN VE ÖRNEKLEM.....	51
2.3 VERİ TOPLAMA ARAÇ VE TEKNİKLERİ.....	52
2.3.1 Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğinin Çalışma Yüğü Yöntemiyle Kredilendirilmesi Anketi...	53
2.3.2 TYÇ Kurulu Üyelerinin TYÇ Kapsamında Kredilendirme Yaklaşımına İlişkin Yapılandırılmış Görüş Değerlendirme Formu.....	53
2.3.3 TYÇ Kurulu Üyeleriyle TYÇ Kapsamında Kredilendirme Yaklaşımına İlişkin Gerçekleştirilen Görüşme.....	53
2.4 VERİLERİN TOPLANMASI.....	53
2.5 VERİLERİN ANALİZİ.....	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

3.1 DÜNYA ÜZERİNDE KREDİLENDİRME ÇALIŞMALARI ve İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	55
3.1.1 Avrupa Birliğinde Kullanılan Kredilendirme Araçları.....	55
3.1.1.1 Avrupa Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi (ECVET)	56
3.1.1.2 Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi (AKTS).....	59
3.1.2 İskoçya Modeli.....	61
3.1.2.1 İskoçya Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi	61
3.1.2.2 SCQF Kredi Sistemi	63
3.1.2.3 SCQF Kredi Derecelendirme Kuruluşları	65
3.1.2.4 SCQF Kredi Biriktirme ve Transferi.....	68
3.1.2.5 İskoç Kredilendirme Yaklaşımı ve Öğrenmelerin Kanıta Dayalı Yöntemle Doğrulanarak Krediye Dönüştürülme Örneği	70
3.1.3 Kore Cumhuriyeti Akademik Kredi Bankası Sistemi.....	73
3.1.3.1 Güney Kore Hakkında	74
3.1.3.2 Kore Akademik Kredi Bankası Sistemi	75
3.2 TÜRKİYE'DE SORUMLU KURUMLAR VE MEVCUT DURUM.....	83
3.2.1 MEB Sorumluluğundaki Yeterlilikler İçin Kredilendirme Yaklaşımı.....	85
3.2.1.1 MEB Kredi Hesaplama Örnekleri.....	86
3.2.1.2 MEB Kredi Biriktirme ve Transferi	88
3.2.2 YÖK Sorumluluğundaki Yeterlilikler İçin Kredilendirme Yaklaşımı	89
3.2.3 MYK Sorumluluğundaki Yeterlilikler İçin Kredilendirme Yaklaşımı	90
3.3 PİLOT KREDİLENDİRME UYGULAMASI ve TYÇ KURULU GÖRÜŞ DEĞERLENDİRMELERİ	100
3.3.1 Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği için Pilot Kredilendirme Uygulaması	100
3.3.2 TYÇ Kurulu Üyelerinin Görüş Değerlendirmeleri	103

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ ve ÖNERİLER

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	107
EK-1 MYK Uzmanlık Tezi Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğine Ait Kredi Değerinin Belirlenmesi Anketi Anket Formu.....	113
EK-2: Anket Cevapları	115
EK-3: TYÇ Kuruluna Yönelik Düzenlenen Görüş ve Değerlendirme Formu	117
KAYNAKÇA	120
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	125
ÖZGEÇMİŞ.....	131

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: HBÖ ve Birey, Toplum, Ekonomi İlişkisi.....	5
Tablo 2: TYÇ Seviye Tanımlayıcıları	18
Tablo 3: Başlıca TYÇ Yeterlilik Türleri ve Öngörülen Seviyeleri.....	21
Tablo 4: Ülkelere Göre AKTS-Çalışma Yüğü Tablosu.....	60
Tablo 5: AKBS İçerisinde Sunulan Programlar	79
Tablo 6: Seviye 5- Seviye 6 Yeterlilik Birimleri Karşılaştırması.....	97
Tablo 7: 6 Yeterlilik Birimi Öğrenme Kazanımları Karşılaştırması.....	98
Tablo 8: Ahşap Kalıpcı UY'sine Ait Kredi Değeri Belirleme Formu.....	103

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: TYÇ Diyagramı.....	16
Şekil 2: Yeterlilik Formu.....	24
Şekil 3: Öğrenme Kazanımlarının Kullanım Alanları	35
Şekil 4: Kredi Dağılımda Yeterlilik Birim ve Öğrenme Kazanımları	40
Şekil 5: Artikülasyon Yöntemi	70
Şekil 6: AKBS Süreci Organizasyon Görev Şeması	81
Şekil 7: Avrupa Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları Grafiği	84
Şekil 8: Ulusal Meslek Standardı	92
Şekil 9: Ulusal Yeterlilik Hazırlama Süreci	94
Şekil 10: MYK UY'lerine Ait İlişki Türü Örneği.....	99
Şekil 11: Kredi Transfer Sistemi Kurulması Gerekliliği TYÇ Kurulu Görüşü	104
Şekil 12: TYÇ Kurulu İyi Uygulama Örneği Önerileri	105
Şekil 13: TYÇ KBTS-AKTS Arası Uyum TYÇ Kurulu Görüşü	106
Şekil 14: Çalışma Yüğü Yönteminin YSÖD Faaliyetlerinde Kullanulması TYÇ Kurulu Görüşü	106
Şekil 15: MYK Yeterlilikleri için Kredilendirme Model Önerisi.....	110

KISALTMALAR

AYÇ	: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi
AYA-YÇ	: Avrupa Yükseköğrenim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi
AYÇ	: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
CEDEFOP	: Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi
ECVET	: Avrupa Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi
HBÖ	: Hayat Boyu Öğrenme
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
KEDI	: Kore Cumhuriyeti Eğitim Geliştirme Enstitüsü
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
MYK	: Mesleki Yeterlilik Kurumu
NILE	: Kore Cumhuriyeti Ulusal Hayat Boyu Eğitim Enstitüsü
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü
RG	: Resmî Gazete
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SCQF	: İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi
SQA	: İskoç Yeterlilikler Kurumu
TURKAK	: Türk Akreditasyon Kurumu
TYÇ	: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
TYVT	: Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı
UKN	: Ulusal Koordinasyon Noktası
UMS	: Ulusal Meslek Standardı
UMYS	: Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UY	: Ulusal Yeterlilik
UYÇ	: Ulusal Yeterlilik Çerçevesi
vb.	: ve benzeri
YBK	: Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşu
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

ÖZET
TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ KAPSAMINDA YETERLİLİKLERİN
KREDİLENDİRİLMESİ
Büşra TEKELİOĞLU

Yeterlilik; sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmî belgedir. Yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve karşılaştırmak içinse, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünü olarak tanımlanan Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ) kullanılmaktadır. UYÇ, bir ülkenin yeterliliklerini bütünleştirmekte ve yeterlilikler arasında eşgüdümü sağlamakta; yeterliliklerin kalite standartları çerçevesinde daha şeffaf ve tanımlanabilir olmasını ve öğrenenlerin yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliğini kolaylaştırmaktadır.

Öğrenenlerin yeterlilikler arası hareketliliğini kolaylaştıran araçlardan biri de yeterliliklerin kredilendirilmesi, biriktirilmesi ve transferi sistemlerinin oluşturularak uygulanmasıdır.

Kredi kavramı; tutarlı öğrenme kazanımları setinden oluşan yeterlilik parçasının, kabul edilmiş ölçütlere göre yetkili kurum tarafından değerlendirildiği ve doğrulandığının teyidi anlamına gelmektedir. Bireyin kredi değerini gösteren belge öğrenme kazanımlarını başardığının kanıtı sayılır. Bu kanıtların kayıt altına alınarak daha sonra başka bir tarihte başka bir yeterlilik için kullanılması ise kredi biriktirme ve transferinin konusuna girer. Öğrenenler bu yolla, hayat boyu öğrenme anlayışına uygun şekilde hayatlarının farklı dönemlerinde elde ettikleri kredileri biriktirerek bunların kariyer ya da eğitim hedefleri doğrultusunda transfer edilmesini sağlayabilir.

İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi, kredilendirme sistemini yeterlilik çerçevesiyle birleştirmiş ve uygulamalarıyla birçok Avrupa ülkesi için rol model sayılabilecek bir sisteme sahiptir.

Kore ise Akademik Kredi Bankası uygulamasının başarısıyla dünyanın dikkatini çekmiş, orijinal bir metot ve yenilikçi bir sistemle kredi biriktirme ve transferi yaklaşımına özgün bir örnek model sunmuştur.

Çalışmanın son bölümünde MYK sorumluluğundaki yeterlilikler için bir kredilendirme sisteminin kurulması üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu kapsamda çalışma içerisinde, incelenen iki farklı ülke örneğinden hareketle ülkemize özgü bir sistem oluşturulması için öneriler sunulmaktadır. Bununla birlikte MYK yeterliliklerine ait kredi değerlerinin henüz belirlenmemiş olması sistem önündeki en büyük eksiklik olarak gözükmemektedir. Buna sebeple olarak bir anket çalışmasıyla ortalama öğrenen profili için tahmini çalışma yüküne dayalı kredilendirme örneği gerçekleştirilmiştir. Örnek çalışma için MYK yeterliliklerinden Ahşap Kalıpçı Ulusal Yeterliliğinin, meslek çalışanlarına ve alan uzmanlarına uygulanan anket vasıtasıyla tahmini çalışma yükü hesaplanarak kredi değeri belirlenmiştir.

Ankara, 2020

Anahtar Kelimeler: Kredi, kredilendirme, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Ulusal Yeterlilik, kredi biriktirme, kredi transferi

ABSTRACT
CREDITING
of QUALIFICATIONS for THE TQF QUALIFICATIONS

TEKELİOĞLU, Büşra

Qualification means “The official document obtained when the responsible body, at the end of a process of assessment and validation, recognizes that an individual has accomplished the learning outcomes according to certain criteria. National Qualifications Framework (NQF) used for describe, classify and compare the qualifications. NQFs making qualifications more transparent and definable in line with the quality standards and facilitating the horizontal and vertical mobility of learners between qualifications.

One of the tools that facilitates this mobility is establishe and use the credit accumulation and transfer systems.

Credit, as used here, is a set of individual learning outcomes which have been assessed and which can be accumulated towards a qualification or transferred to other learning programmes or qualifications. In this way learners can accumulate credits which obtained in different periods of their lifes suitable of lile long learning approach. So they can reach their career or educational goals easier.

The Scottish Credit and Qualifications Framework (SCQF) has combined the credit system with the qualification framework and with this system considered as a role model for many European countries. Korea, on the other hand, attracted the attention of the world with the success of the Academic Credit Bank system, and provided an original model for the credit accumulation and transfer approach with an innovative system.

In Turkey main responsible bodies are MoNE, CoHE and VQA. But VQA has a special place among these institutions with validation of non formal and informal learning implementations.

For the qualifications under the VQA's responsibility learners can obtain the qualifications as a result of assessment without the importance of where they get learning outcomes. Last chapter of the study focuses on establishing a credit system for the qualifications under the responsibility of VQA. Within this scope, some proposals are made for constructing a special system for our country by examining two different countries as an example. However, the biggest obstacle in front of this proposed system is not being decided of the credit values of VQA qualifications yet.

The method used for determining credit value of a qualification is the calculation of the estimated work load which is calculated per individual. In this explanation, individual refers to person trying to learn that qualification and that individual definition changes depend on the qualification. In the light of this explanation, estimated work load based credit system example for approximate learner profile is carried out by conducting a questionnaire. As a case study, credit value of one of the VQA qualifications, which is Formwork Sculpture National Qualification, is determined by conducting questionnaire to profession experts.

Ankara, 2020

Key Words: Credit systems, Turkish Qualifications Framework, national qualification, VQA, credit accumulation, credit transfer

GİRİŞ

Günümüz gelişen dünyası ve modern insanın öncelikleri düşünüldüğünde zaman kavramının önemi günden güne artmıştır. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında insanlar, toplumlar, bölgeler ve ülkeler arasındaki durmadan büyüyen rekabete hazır olmak için bilim ve teknolojiadaki hızlı değişim takip edilerek yaşantılara adapte edilebilmelidir. Tüm bu dönüşüm çerisinde öğrenenler toplumun büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadır. Hayat boyu öğrenme kavramının hayatımıza girmesinin de etkisiyle öğrenen kavramı sadece örgün ve yaygın öğrenme ortamlarında aktif şekilde öğrenci olarak bulunan bireyleri kapsamaktan çıkmış, serbest öğrenme yoluyla bireysel çabalar ya da diğer çeşitli öğrenme fırsatlarıyla yaş aralığı ve statüden bağımsız bir öğrenen kavramını yaratmıştır. Aynı zamanda kariyer yolunda ilerleyen insanların azımsanmayacak bir kısmı okuyup mezun olduğu alanın dışında işlerde çalışmaktadır. Bu durum kişinin sürekli kendini geliştirmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Öğrenenlerin hareketliliği de değerlendirilmesi gereken bir başka konudur. Öğrenenlerin kariyer yollarında gerçekleştireceği değişiklikler, eğitim ve profesyonel hayat içerisindeki yön değişimlerinde kendilerine kolaylık sağlayacak sistemler inşa edilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Aynı zamanda sınırların giderek esnediği küresel dünya koşullarında insanların hayatını doğup büyüdüğü ve eğitim hayatına başladığı ülke dışında sürdürmesi de olağan bir durum haline gelmiştir. Bu durum sadece aynı ülke içerisindeki yeterlilikler için değil ülkeler arasında da yeterliliklerin şeffaflığı, anlaşılabilirliği ve denkliği gibi önemli sorunları beraberinde getirmektedir. Kişinin gittiği ülkede eğitim hayatına sıfırdan başlayamayacağı öngörüsüyle dahi ülkeler arası anlaşılabilir ve standartlaşmış birtakım sistemlerin kurulması gerektiği sonucuna varabiliriz. Avrupa Birliği Şeffaflık ve Tanıma Araçları olarak adlandırdığımız ve tezin ilerleyen kısımlarında değineceğimiz ECVET, AKTS gibi sistemler de bu amaca hizmet etmektedirler. Türkiye’de de bu sistemlerle aynı amaç doğrultusunda kredi biriktirme ve transfer sisteminin oluşturularak işletilmeye başlaması ihtiyacı hissedilmektedir.

Tez çalışmasında ele alınan problem Türkiye’de kredilendirme, kredi biriktirme ve transfer yaklaşımına örnek bir modelin olmaması ve MYK yeterliliklerinin henüz kredilendirilmemesi sebebiyle kredi sistemlerinin hayata geçirilememesidir.

Tez çalışmasında amaç, yeterliliklerin kredilendirilmesine yönelik sistemler ve kredi sistemlerinin hayata geçirilmesiyle yeterlilikler arasında yatay ve geçiş imkânlarının olanaklı kılınmasının getirilerinin incelenmesi; yeterlilik, kredi, kredilendirme, kredi sistemleri ve hareketlilik gibi kavramların ayrıntılı bir biçimde ele alınması ve iyi uygulama örneklerinden hareketle MYK yeterliliklerinin kredilendirilmesi için önerilecek bir yöntemle örnek bir çalışma gerçekleştirilmesidir.

Tez çalışmasının önemi; gerçekleştirilen incelemeler, görüşmeler ve ortaya koyulan mevcut durum analiziyle Türkiye’de yeterliliklerin kredilendirilmesi ve bir kredi biriktirme ve transfer sisteminin kurulmasına zemin hazırlayacak olması ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması yöntemiyle elde edilen MYK yeterliliklerinin kredilendirilebilmesi için bir yöntem önererek örnek bir kredilendirme çalışmasına yer vermesidir. Ülkemizde yeterlilikler arasında birbirini tamamlayıcı boyutta olan örnekler çoğunlukta; bir yeterliliğe sahip kişi tamamlama yoluyla elde edebileceği bir başka yeterlilik için aynı adımları yinlemek durumunda kalmaktadır. Tezle birlikte ülkemizde kredilendirme yaklaşımı geniş bir çerçevede incelenmiş olduğundan bu problemleri en aza indirebilmek mümkün olabilecektir.

Tezin sınırlılıklarını oluşturan etmenlerden en büyüğü Türkiye’de kredilendirme alanında Akademik Kredi Transfer Sistemi (AKTS) haricinde aktif işleyen bir uygulama bulunmaması, bu sistemin ise kredi biriktirme ve transferine yönelik ortak bir anlayışa ve karar mekanizmasına sahip olmaması dolayısıyla çalışmanın yeni bir sistem için ön araştırma niteliği taşımasıdır. Konu ile ilgili kaynak sıkıntılarının olması, kredi konusunda Türkçe olarak hazırlanmış bir kaynak ve Türkiye’deki uygulamaların toplu şekilde incelenilebileceği bir mecra olmaması da tezin sınırlılıklarını oluşturmaktadır. İncelenen ülke örnekleri ile ilgili de aynı kısıt mevcut olup özellikle Kore Cumhuriyeti ile ilgili yapılan araştırmalarda ulaşılabilen uluslararası kaynaklarla sınırlı kalmıştır.

Tez çalışmasında kavramsal çerçeve bölümünde hayat boyu öğrenme, yeterlilik ve Ulusal Yeterlilik Çerçeveleri kavramları incelenmiş ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi hakkında kapsamlı bilgiye yer verilmiştir. Yöntem bölümünde çalışma içerisindeki inceleme araştırma ve uygulama yöntemlerine dair bilgilendirme yapılmıştır.

Bulgular ve yorum bölümünde yeterlilik çerçevelerinin öncüsü niteliğinde olan İskoç Kredi ve Yeterlilik Çerçevesinde kredilendirme sistemi ve kültürel anlamda Türkiye ile benzerlikler taşıyan fakat kalkınma alanında yaptığı büyük atılımla dünyanın ilgisini çeken Kore Cumhuriyetine ait özgün bir sistem olan Akademik Kredi Bankası Sistemi iyi uygulama örnekleri olarak incelenmiştir. Türkiye’de kredilendirmeye dair mevcut durum ana sorumlu kurumlar özelinde analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda yeterliliklerin kredilendirilmesi alanında ileri konumda sayılabilecek iki farklı ülke örneğinden hareketle ülkemize özgü bir sistem oluşturulması için öneriler sunulmuştur. TYÇ bağlamında kurulması planlanan Kredilendirme modeli için teknik çalışmaların yürütülmesinden sorumlu olan TYÇ Kurulu üyelerinin görüş ve değerlendirmelerine başvurulmuştur. Son olarak ise ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması yoluyla elde edilen yeterlilikler için tahmini çalışma yüküne dayalı kredi değerinin hesaplanması amacıyla bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması kapsamında MYK yeterliliklerinden Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği’nin kredi değeri ortalama öğrenen için tahmini çalışma yükünün hesaplanması yoluyla hesaplanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1 HAYAT BOYU ÖĞRENME VE YETERLİLİK KAVRAMLARI

Modern insan ve 21. yy'ın talepleri bizi birçok konu üzerinde yeniden düşünmeye, kavramları geliştirmeye ve sistemleri ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden şekillendirmeye itmektedir. 20. yy'ın eğitim odağı dünya çapında okuryazarlığı artırmak iken 21. yy. dünyasında gelişen taleplere ayak uydurarak kişinin kendini keşfetmesine olanak tanımak hedeflenmektedir. Yeterlilik ve hayat boyu öğrenme kavramları modern dünyanın eğitim anlayışında şeffaflık, süreklilik ve öğrenen odaklı kavramlar olmaları sebebiyle önemli bir yer tutan yenilikçi kavramlardır. Shirley Walters'ın 2010'da yayınlanan "Globalization, Adult Education and Development" makalesinde değindiği gibi: "Gezeganimiz öğrenen bir gezegen değilse hayatta kalmaz ve sürdürülebilir kalkınma ancak hayat boyu öğrenmeyle sağlanabilecek bir olgudur."

1.1.1 Hayat Boyu Öğrenme

Bilgi ve iletişimin birey ve toplumu derinden etkilediği bilgi çağında; öğrenme ihtiyacı sürekli olarak artmakta, edinilen becerilere yenilerini katma ihtiyacı ortaya çıkmakta, iş ve istihdam güvenliği ise giderek daha büyük bir sorun halini almaktadır. Mezunların yaşamları boyunca yeni becerilere duydukları gereksinim mesleki ve teknik eğitimin etkinliğini azaltmaktadır. Bilgi, beceri ve yetkinliklerinin bütün bir yaşam boyunca güncel kalması ve etkin şekilde kullanılabilmesi ihtiyacı "hayat boyu öğrenme" kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Hayat Boyu Öğrenme (HBÖ) en genel tanımıyla okullarla sınırlı kalmayan; evde, işte ve hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir. Hayat boyu öğrenme; istihdam ile ilişkili bir bakış açısı içinde bireylerin niteliklerini geliştirmek amacıyla tüm yaşam boyunca üstlenilen her türlü öğrenme etkinliklerini kapsamaktadır.

İnsanların farklı bilgileri anlama, yorumlama ve işleme becerisine sahip olması gereken bir dünyada yaşadığımız herkesçe kabul gören bir gerçektir. Bu nedenle tüm öğrenme yollarını tanımak ve kullanmak esastır. HBÖ yalnızca sosyalleşmeyi, etkin vatandaşlığı ve kişisel gelişimi değil, aynı zamanda rekabet gücü ve istihdamı da etkilemektedir. Bu yönüyle bireylere, topluma ve ülke ekonomisine değer katan bir araçtır.

Tablo 1: HBÖ ve Birey, Toplum, Ekonomi ilişkisi¹

HAYAT BOYU ÖĞRENME		
Bireyleri güçlendirir	Toplumu güçlendirir	Ekonomiyi güçlendirir
Hayatta ihtiyaç duyulan; -bilgi -beceri -davranış ve tutumları geliştirebilen bireyler yaratır. Kariyer fırsatlarını geliştirir. Bireyleri öğrenme ve gelişmeye teşvik eder. Zihni keskinleştirir, araştırmalara göre eğitimin yaşlılığa bağlı demans oranını düşürdüğü kanıtlanmıştır.	Yeni yetenek ve fikirler geliştirebilen üretken ve yenilikçi, bilgi bazlı gelişen sisteme ayak uydurabilen, değişimlere uyum sağlayabilen, iş dünyasının taleplerini karşılayabilen bir toplum yaratır. Kişiler arası becerileri artırarak sosyal bir toplum olma yolunda katkı sağlar.	Birey ne kadar yüksek düzeyde bilgi ve beceri geliştirirse ekonomideki kapasite artışı o kadar güçlü olur. Daha güçlü bir ekonomi, bireylerin kazanması anlamına gelir ve bu durum ekonomiye katkı olarak yeniden döner.

¹ Laal, Salamati, Lifelong Learning, why do we need it? WLCTA, 2011
<https://core.ac.uk/download/pdf/82766067.pdf>

HBÖ fikri, öğrenmenin zaman ve mekân yönünden sınırlanmadığını ve öğrenme etkinliğinin her yerde gerçekleştirilebileceğini kabul etmektedir, erken çocukluk döneminde aileden öğrenilenleri, formal eğitimin her aşamasını, ileri yaşlılık dönemi boyunca gerçekleştirilen tüm öğrenmeleri ve mesleki beceriler ile bunlara yol açan tüm öğrenme süreçlerini kapsamaktadır. Örgün, yaygın ve serbest öğrenme gibi çeşitli öğrenme biçimleri HBÖ'yü oluşturmak için birleşir.

Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi (CEDEFOP); HBÖ'yü oluşturan öğrenme yollarını şu şekilde tanımlar:²

- Örgün Öğrenme: Organize ve yapılandırılmış bir biçimde verilen ve genellikle resmi tanımla (diploma, sertifika) sonuçlanan eğitimidir.
- Yaygın Öğrenme: Açıkça planlanmayan fakat planlı etkinliklere gömülü şekilde öğrenmeye yol açan öğrenmedir. İşyerinde edinilen öğrenmeler bu kapsamda değerlendirilebilir.
- Serbest Öğrenme: Aile, iş, hobi veya diğer ilgili günlük yaşam faaliyetlerinden kaynaklanan öğrenme olarak tanımlanır. Genellikle deneyimsel bir öğrenmedir.

İşte bu üç öğrenme formu hayat içerisinde sürekli bir öğrenmeyi mümkün kılarak bizi sürekli gelişme yoluna iter. HBÖ kelimenin tam anlamıyla beşikten mezara hayatın tüm aşamalarında gerçekleşmektedir ve kişinin yaşamı boyunca deneyimleriyle harmanlanarak sürekli devam eden bilgi ve becerilerinin birikimidir.

Küreselleşen ve hızla değişen bilgi çağında insanların öğrenme sürekliliği olmadan vizyoner ve çağdaş bir hayat sürme imkânı bulunmamaktadır. HBÖ bir nevi yetişkin insanların gerek iş gerekse de özel hayatlarında modern yaşamla başa çıkabilme yeteneğinin canlı kalmasını sağlar. Günümüzün sürekli değişen teknolojik evreninde giderek daha önemli hale gelen temel bir beceri vardır: Öğrenme ve uyum sağlama yeteneği³. HBÖ çağdaş insanın bu temel becerilerle birlikte ilerlemesini sağlayan ve yaşam boyu süren bir yolculuktur.

² CEDEFOP, CEDEFOP Glossary

<https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory/european-inventory-glossary#L>

³ OECD, Qualification and lifelong learning Policy Brief, Organization for Economic Co-operation and Development, 2007

<http://www.oecd.org/dataoecd/10/2/38500491.pdf>.

Bugün on Avrupa Birliği vatandaşından dokuzu HBÖ faaliyetlerinin öğrenenler için önemli olduğunu düşünürken yine büyük bir çoğunluk bu faaliyetlerin yaş aralıklarıyla sınırlandırılmaksızın her yaşta insan için önemli olduğunu belirtmektedir. Ayrıca insanlar çalışma hayatlarında ilk öğrenmelerine kıyasla daha geniş bir beceriye ihtiyaç duydukları konusunda da hemfikirdirler. ⁴

HBÖ'nün öneminin farkına varan politika yapıcılar bu doğrultuda ilgili kavram ve erişimi kolaylaştıran yol haritaları yaratmışlardır. Bölümün ilerleyen başlıklarında bu kavramlardan söz edeceğiz.

1.1.2 Yeterlilik Kavramı

Yeterlilik, kelime anlamı olarak: yeterli olma durumu, yeterlik; bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi ehliyet olarak tanımlanır⁵. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında ise yeterlilik: Sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmî belgedir.⁶

Yeterlilikler; yeterlilik sahibinin bilmesi, yapması ve anlaması beklenen şeyleri en iyi ifade edecek şekilde hazırlanan öğrenme kazanımları yaklaşımına göre tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre bir ölçme ve değerlendirme sürecinden geçmesi şartıyla elde edilen her resmî belge “yeterlilik” olarak ifade edilebilmektedir.

Bu kapsamda bakıldığında tek bir bireyin dahi hayatında birçok yeterlilik yer almaktadır. Sektörel açıdan bakıldığında da bir sektörde faaliyet gösteren çeşitli iş kollarına dair onlarca yeterlilikten söz edilebilir.

⁴ CEDEFOP, Life Long Learning Citizen View, 2013

⁵ Türk Dil Kurumu Resmi Web Sitesi

⁶ 6547, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 15/5/2019, 30775

Yeterlilik kavramı modern toplumlarda son derece önemlidir. Bireylerin iş bulma, meslek uygulama, HBÖ faaliyetlerine katılma, ülkeler arası hareket gibi alanlardaki imkânlarının dayanak noktasını oluşturur. Ayrıca bireyin toplum içerisindeki sosyal statüsünün belirlenmesinde söz sahibidir. Yeterlilik kavramı; işverenler açısından potansiyel bir çalışandan neler beklenebileceğini anlamak; eğitim ve öğretim sürecinde öğrenenin başarılı sayılabilmesi için kazanması gereken öğrenme kazanımlarını sıralamak açısından öncelikli öneme sahiptir.

1.1.3 Ulusal Yeterlilik Çerçevesi

Tek bir bireyin dahi birçok yeterliliğe sahip olduğu günümüz modern dünyasında, yeterliliklerin şeffaflığı, anlaşılabilirliği, yeterlilikler arası ilişkilerin belirlenmesi gibi hususlar da elzem hale gelmiştir. Bu ihtiyaçtan hareketle ülkeler yeterlilik çerçevelerini oluşturmaya başlamıştır.

Yeterlilik çerçeveleri, yeterlilik terimi kapsamında bir arada değerlendirilmesi mümkün kılınan farklı özellik ve eğilimlere sahip diploma, sertifika, yeterlilik belgesi gibi kanıtların tanınması, karşılaştırılması ve sınıflandırılması için kullanılır. Yeterlilik çerçevelerinin sunmuş olduğu kapsayıcı ve esnek yapı, çerçevenin işleyişine ilişkin farklı araçlar ve kurallar kullanılarak eğitim ve yeterlilik sistemlerinin yeniden dizayn edilmesine imkân tanımaktadır.

Yeterlilik çerçevelerinin temelini oluşturan çalışmalar 1980'li yılların sonlarında Birleşik Krallık Bölgesine dayansa da Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ) kavramı ilk olarak Yeni Zelanda'da kullanılmıştır.⁷

UYÇ, bir ülkede var olan yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünü olarak tanımlanmaktadır.

⁷ S. Allais, D. Raffe, R. Strathdee, L. Wheelaan, M. Young, Learning From the First Qualifications Frameworks, ILO, 2009
https://www.ilo.org/employment/Whatwedo/Publications/working-papers/WCM_041902/lang--en/index.htm

UYÇ, bir ülkenin yeterliliklerini bütünleştirmekte ve yeterlilikler arasında eşgüdümü sağlamakta; yeterliliklerin kalite standartları çerçevesinde daha şeffaf ve tanımlanabilir olmasını ve öğrenenlerin yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliğini kolaylaştırmaktadır.⁸

İşgücünün sahip olduğu kazanımlar hakkında bilgiler sunarak yeterliliklerin anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla tasarlanmakta olan UYÇ hakkında Avrupa Komisyonu tarafından geliştirilen tanım şu şekildedir:⁹

“Ulusal Yeterlilik Çerçevesi, yeterliliklerin başarılı öğrenmelerin belirli seviyeleri için hazırlanmış bir dizi ölçüte göre sınıflandırılmasında kullanılan; ulusal yeterlilik sistemlerini bütünleştirmeyi ve koordine etmeyi; iş gücü piyasası ve sivil toplum nazarında yeterliliklerin şeffaflığını, gelişimini, kalitesini ve yeterliliklere erişimi artırmayı hedefleyen bir araçtır.”

Sonuç itibarıyla UYÇ için kısaca bir ülkede var olan yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünüdür diyebiliriz. UYÇ’ler bir ülkede var olan tüm yeterlilikleri bir araya getirir sınıflandırır ve uygun seviyelere yerleştirir. UYÇ’lerin yeterliliği yerleştirdiği seviyeler o yeterliliğe sahip kişinin bilgi, beceri ve yetkinlik açısından sahip olması gereken ortak özellikleri gösterir.

UYÇ’ler,

- Yeterlilik sistemlerinin bütünleştirilmesi ve yeterlilik sistemleri arasında eşgüdümün sağlanmasını,
- Yeterliliklerin kalite standartları çerçevesinde daha şeffaf ve tanımlanabilir olmasını,
- Yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliğin kolaylaştırılmasını amaçlar.

Hali hazırda 150’yi aşkın ülke ulusal yeterlilik çerçevesini geliştirmiş durumdadır.¹⁰

⁸MYK, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Belgesi, Ankara, 2015

https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/Tanitim_materyalleri/TYC_Kitapcigi.pdf

⁹Official Journal of the European Communities, “European Year of Lifelong Learning” Decision No. 2493/95/EC

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11024_en.htm

¹⁰ Global Inventory of Regional and National Qualifications Frameworks”

<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/2213>

1.1.4 Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) yeterliliklerin anlaşılması ve karşılaştırılması için geliştirilen HBÖ politika aracıdır. AYÇ, Kopenhag ve Bologna Süreçlerindeki gelişmeler üzerine inşa edilmiş olup Avrupa çapındaki bir üst (meta) çerçevedir. AYÇ'nin temelini, her seviyede sahip olunması gereken asgari ortak bilgi, beceri ve yetkinliklerin tanımlandığı sekiz seviye oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği ulusal yeterliliklerin anlaşılmasını kolaylaştıran AYÇ'yi geliştirerek, ulusal yeterlilik çerçeveleri ve sistemleri arasında ortak bir dil oluşturmayı ve böylece çalışanların ve öğrenenlerin hareketliliğini desteklemeyi amaçlamıştır. AYÇ, yeterliliklerin işverenlerce, bireylerce ve kurumlarca daha iyi anlaşılmasını sağlayarak çalışanların ve öğrencilerin kendi yeterliliklerini diğer bir ülkede kullanabilmesinin yolunu açmakta, ülkelerin yeterlilik sistemlerinin birbirleriyle bağlantısını sağlayan ortak karşılaştırma aracı işlevi görmektedir.

AYÇ, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu tarafından 23 Nisan 2008 tarih ve 2008/C/111/01 sayılı Hayat Boyu Öğrenme İçin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Hakkındaki Tavsiye Kararıyla Avrupa Birliğinin eğitim ve öğretimde politika işbirliği çerçevesinin bir ürünü olarak kabul edilmiştir.¹¹ AYÇ Tavsiye Kararı uyarınca; ulusal mevzuat ve uygulamalarla uyumlu ulusal yeterlilik çerçevelerinin geliştirilmesi ve yeterlilik seviyeleri AYÇ seviyeleri ile şeffaf bir yaklaşım içerisinde referanslanarak ulusal yeterlilik sistemlerinin AYÇ ile ilişkilendirilmesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca, sorumlu kurumlar tarafından düzenlenen tüm yeni yeterlilik belgesi, sertifika, diploma ve Europass dokümanlarının ulusal yeterlilik sistemleri aracılığıyla uygun AYÇ seviyesine açık bir referans içermesine yönelik önlemlerin alınması önerilmektedir. Tavsiye Kararı 2017 yılında güncellenmiştir.¹²

¹¹ European Parliament Council Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning
https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari.pdf

¹² European Parliament Council Recommendation of the European Parliament and of the Council of 22 May 2018 on key competences for Lifelong Learning
[https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Yayinlar/Hayat_Boyu_Ogrenme_icin_Anahar_Yetkinlikler_Tavsiye_Karari_\(ingilizce\)_2018.pdf](https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Yayinlar/Hayat_Boyu_Ogrenme_icin_Anahar_Yetkinlikler_Tavsiye_Karari_(ingilizce)_2018.pdf)

2008 yılında uygulamaya konulan AYÇ Tavsiye Kararı iş birliği sürecinin derinleşmesine olanak sunmak ve etki alanını tüm bireyleri kapsayacak şekilde genişletmek amacıyla revize edilmiştir. Revize Tavsiye Kararı, AYÇ'nin amaçlarını bireylerin sahip olduğu yeterliliklerin şeffaflık, karşılaştırılabilirlik ve taşınabilirliğini artırmak şeklinde özetlemektedir.

Ayrıca, AYÇ'nin HBÖ'yü desteklemesi gerektiği, eğitim ve öğretim sistemlerinin modernleşmesine, çalışanların ve öğrenenlerin istihdam edilebilirliğini, hareketliliğini ve sosyal bütünleşmesini artırmaya katkı vermesi gerektiği teyit edilmektedir. Örgün, yaygın ve serbest öğrenmeleri daha iyi ilişkilendirmek, farklı ortamlarda edinilen öğrenme kazanımlarının doğrulanmasını desteklemek hedeflenmektedir.

2008'den beri başarılanlar üzerinde inşa edilen revize Tavsiye Kararı, AYÇ tarafından başlatılan iş birliği sürecinin derinleştirilmesine imkân sunmakta, sürecin koordinasyonu ve izlenmesi görevlerine devam etmesi için AYÇ Danışma Grubuna açıkça yetki vermektedir.¹³

Revize tavsiye kararının 5. Ekinde ise kredi sistemleriyle ilgili tavsiyeler yer almaktadır. "Avrupa Yeterlilikler Çerçevesine referanslanan Ulusal Yeterlilik Çerçeveleri veya Sistemlerinin kredi sistemleri için ilkeler"¹⁴ başlığıyla sunulan tavsiyelerde ulusal yeterlilik çerçeveleri ve sistemleriyle ilişkili kredi sistemlerinin mümkünse şu ilkelere uyması beklenir:

1. Kredi sistemleri, bireysel öğrenenlerin yararına esnek öğrenme yollarını desteklemelidir.
2. Öğrenme kazanımları yaklaşımı, yeterliliklerin (bileşenlerinin) transferini ve öğrenmedeki ilerlemeyi kolaylaştırmak için yeterlilikler tasarlanırken ve geliştirilirken sistematik bir biçimde kullanılmalıdır.

¹³ Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Tavsiye Kararında Yapılan Değişiklikle İlgili Bilgi Notu
[https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari-2017\(Revize\).pdf](https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari-2017(Revize).pdf)

¹⁴ Hayat Boyu Öğrenme için AYÇ VE Hayat Boyu Öğrenme için AYÇ'nin oluşturulması hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 23 Nisan 2018 tarihli Tavsiye Kararı'nın ilgası hakkında 22 Mayıs 2017 tarihli Konsey Tavsiye Kararı, Ek V
https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari-2017_TR_Resmi_Gazete070819.pdf

3. Kredi sistemleri, öğrenme kazanımlarının transferini ve öğrenenlerin kurumsal ve ulusal sınırlar arasında ilerlemesini kolaylaştırmalıdır.

4. Kredi sistemleri açık ve şeffaf kalite güvencesi ile desteklenmelidir.

5. Bir birey tarafından edinilen kredi, başarılan öğrenme kazanımlarını, krediyi düzenleyen yetkili kurumun adını ve mümkünse, ilgili kredi değerini içerecek biçimde belgelendirilmelidir.

6. Kredi biriktirme ve transfer sistemleri, önceki öğrenmelerin doğrulanması için düzenlemelerle sinerji içinde olmalı, transfer ve ilerlemeyi kolaylaştırmak ve teşvik etmek için birlikte çalışmalıdır.

7. Kredi sistemleri, Birlik düzeyinde ve uygun ulusal düzeylerde paydaşlarla işbirliği içinde oluşturulmalı ve geliştirilmelidir.

AYÇ; uyumlaştırma amaçlı değildir ve bünyesinde yeterlilik bulundurmadağı gibi yeni yeterlilikler de tanımlamaz, ortak referans noktası görevi görür. UYÇ'lerin ortak bir Avrupa referans noktası ile ilişkilendirilmesine olanak sağlar.

Ülkeler geliştirdikleri UYÇ'leri bu sebeplerle AYÇ'ye referanslamak isterler. Ülkelerin geliştirdikleri UYÇ'ler; AYÇ Danışma Grubunun yayınladığı referanslama kriterlerine göre yine AYÇ Danışma Grubu tarafından değerlendirilerek AYÇ ile referanslanmaya hak kazanırlar. Bu doğrultuda halihazırda 35 ülke UYÇ'lerini Avrupa Yeterlilikler Çerçevesine referanslamış vaziyettedir. Bir başka ifade ile bu 35 ülkenin çerçeveleri birbirleriyle konuşabilir durumdadır.

1.1.5 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

Dünya üzerinde yeterlilik kavramının sıkça kullanılarak karşılık bulması ve yeterlilik çerçevelerinin yayılması ile ülkeler kendi UYÇ'lerini hazırlamak için girişimlere başlamıştır. Türkiye'de bu çalışmaların kökeni ise Millî Eğitim Bakanlığının (MEB), Avrupa Birliği ile yürüttüğü Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi'ne (MEGEP) dayanmaktadır. 2002 yılında başlayan ve 2017 yılı aralık ayında sona eren 5 yıllık proje sonunda toplam 576 mesleğe ilişkin standart çalışmaları yapılmış bunun sonucunda mesleki ve teknik eğitim ve öğretimin seviyesini yükseltmek ve bunun için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere Mesleki Yeterlilik Kurumunun kurulması sağlanmıştır. Bu çalışmalar dâhilinde kurulan Ulusal Yeterlilik Sistemin bir parçası olarak UYÇ hazırlanması hedeflenmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), 21/9/2006 tarihli ve 5544 sayılı “Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu” ile kurulmuştur. 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte Kurumun kuruluşu, organları, görev ve yetkileri 15 Temmuz 2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin On Dokuzuncu Bölümünde yeniden düzenlenmiştir. Kararnameye göre MYK’nın kuruluş amacı, “ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek; denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmektir.”

Kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir kurum olan MYK’nın görevlerinden biri de ülkemize özgü UYÇ olan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nin oluşturulması işletilmesi ve güncelliğinin sağlanmasıdır.

Bu görev çerçevesinde MYK tarafından koordine edilen ve paydaş desteğiyle yürütülen çalışmalar 2010 yılında başlamıştır. Süreç içerisinde gerek ulusal gerek uluslararası alanda uzman desteği alınmış ve konular birçok kez istişare edilmiştir. Gerçekleşen çalışmalar sonrası Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (TYÇ Yönetmeliği), Bakanlar Kurulunun 2015/8213 sayılı Kararıyla 19/11/2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TYÇ; AYÇ ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan, ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir. TYÇ, ülkemizde eğitim ve öğretim sistemi içerisinde bütün öğrenme ortamlarında ve çeşitli seviyelerde kazanılan kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsamaktadır.

MYK; 2015 yılında Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ne (TYÇ) ilişkin teknik çalışmaları yürütmek ve kurumlar arası koordinasyonu sağlamak üzere TYÇ Dairesi Başkanlığını kurmuştur. TYÇ Dairesi Başkanlığının temel amacı, mevzuatla verilen görev ve yetkiler kapsamında, hangi öğrenme ortamında kazanılmış olursa olsun kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsayan ve AYÇ ile uyumlu olarak tasarlanan TYÇ'nin oluşturulması, işletilmesi ve güncellenmesi faaliyetlerini diğer sorumlu kurumlarla iş birliği içerisinde ve şeffaf süreçler dâhilinde yürütmektir. Yürütülen faaliyetlerin tamamında ve alınacak kararlarda TYÇ'nin ana paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlar söz sahibidir.

TYÇ Dairesi Başkanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

- TYÇ'nin oluşturulmasına, geliştirilmesine, güncelliğinin sağlanmasına ve yürütülmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile koordinasyonu sağlamak.
- TYÇ'de belirlenen kurul ve yapıların oluşturulmasına, işletilmesine ve sürdürülmesine ilişkin çalışmaları yürütmek.
- TYÇ'nin AYÇ ve diğer bölgesel yeterlilik çerçeveleriyle referanslanması çalışmalarını ve diğer ülkelerin ulusal yeterlilik çerçeveleriyle karşılıklı tanıma çalışmalarını yürütmek.
- Çalışma konularıyla ilgili araştırma yapmak, yayın hazırlamak, uygulamalar sonucu elde edilen veriler çerçevesinde sistemde yapılması gereken değişiklikleri tespit etmek.

TYÇ'nin oluşturulması, geliştirilmesi ve güncelliğinin sağlanması MYK sorumluluğundadır. Ayrıca AYÇ Tavsiye Kararı Uyarınca MYK, AYÇ UKN olarak belirlenmiştir ve Aralık 2008'den itibaren AYÇ Danışma Grubunda Türkiye'yi temsil etmektedir. TYÇ Dairesi Başkanlığı; bu kapsamda, TYÇ seviyelerinin AYÇ seviyelerine referanslanması, referanslama süreci boyunca şeffaf bir yöntem kullanılmasının sağlanması, paydaşların ilgili bilgi ve rehberliğe erişimlerinin temin edilmesi ve ilgili paydaşların yeterliliklerin Avrupa seviyesinde kıyaslanması ve kullanılması sürecine dâhil edilmesinden sorumludur.

Bu sorumluluklar çerçevesinde, ülkemize özgü ulusal yeterlilik çerçevesi olan TYÇ'nin oluşturulması, geliştirilmesi ve AYÇ ile referanslanmasına yönelik faaliyetler yürütülmekte, ulusal çapta tanıtım ve bilgilendirme etkinlikleri gerçekleştirilmekte, AYÇ Danışma Grubu toplantılarına katılım sağlanarak karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmakta, AYÇ ve TYÇ'ye yönelik araştırma faaliyetleri yürütülmekte, rapor ve rehberler oluşturulmaktadır.

TYÇ yönetimi için kamu kurum ve kuruluşları ile sosyal paydaşlardan oluşan her biri farklı görev ve sorumluluklara sahip üç katmanlı bir yapı oluşturulmuştur. TYÇ'ye ilişkin teknik çalışmalar TYÇ Kurulu tarafından yürütülürken, nihai kararlar TYÇ Koordinasyon Kurulunca alınmakta, faaliyetlere yönelik genel değerlendirmeler ise TYÇ İstişare Meclisi'nde yapılmaktadır.

TYÇ Koordinasyon Kurulu

TYÇ Yönetmeliği'nin 15. Maddesi gereğince, TYÇ ile ilgili tüm teknik çalışmalara ilişkin nihai kararları almak ve temsilcisi oldukları kurumlarda kararların uygulanmasını sağlamak üzere, TYÇ Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur. TYÇ ile ilgili üst düzey karar alma mercii olan TYÇ Koordinasyon Kurulu, Bakanı tarafından görevlendirilecek ilgili Bakan Yardımcısı, Yükseköğretim Kurulu Başkanı veya görevlendireceği Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekili ve Meslekî Yeterlilik Kurumu Başkanından oluşmaktadır.

TYÇ Kurulu

TYÇ yönetim yapılarından biri olan TYÇ Kurulu, TYÇ ile ilgili tüm teknik çalışmaları yürütmek ve TYÇ Koordinasyon Kurulu'na sunmakla görevlidir. TYÇ Kurulu 13 kurum ve kuruluşu temsil eden toplam 22 üyeden oluşmaktadır.

TYÇ İstişare Meclisi

İstişare Meclisi, TYÇ Yönetmeliği'nin 18. Maddesi gereğince TYÇ'ye ilişkin konuları değerlendirmek ve görüş bildirmek amacıyla Kurulun önerisi üzerine TYÇ Koordinasyon Kurulu tarafından 2018 yılında oluşturulmuştur. TYÇ İstişare Meclisinde 70 kurum ve kuruluştan temsilciler yer almaktadır.

AYÇ ile uyumlu olacak şekilde sekiz (8) seviyeden meydana gelen bir yapıda tasarlanan TYÇ’de her seviye, söz konusu seviyedeki yeterliliklerin sahip olduğu ortak öğrenme kazanımlarına göre tanımlanmıştır. TYÇ kapsamında tanımlanan 20 farklı yeterlilik türü seviyelendirilmiş olup bu türlerin altındaki her bir yeterlilik TYÇ uygulama sürecinde belirlenen ölçütleri karşılamaları halinde TYÇ’ye yerleştirilecektir. TYÇ seviyeleri, yeterlilik türleri ve sorumlu kurumlar yukarıdaki diyagramla sunulmaktadır.

TYÇ temel olarak ana sorumlu kurumlar olan (yeterlilik sağlayıcı kurumlar) MEB, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve MYK yeterliliklerini baz almakla birlikte kalite güvencesinin sağlanması koşuluyla yeterlilik düzenleyen diğer sorumlu kurumların da yeterliliklerini kapsayan kapsayıcı bir çerçevedir. Bu özellikleriyle TYÇ; kalite güvencesi sağlanmış bütün yeterliliklerin tanımlanacağı, sınıflandırılacağı ve böylelikle yeterlilikler arasındaki ilişkilerin belirleneceği, yeterliliklerin şeffaflığının ve tanınmasının sağlanacağı, hayat boyu öğrenmeyi destekleyecek bütünleşik tek bir yapı sunmaktadır.

1.1.5.2 TYÇ’nin Temel Araçları

TYÇ seviye ve seviye tanımlayıcılarından oluşan bir yapıya sahiptir. Seviyeler, seviye tanımlayıcıları aracılığıyla tanımlanmakta ve yeterlilik türleriyle desteklenmektedir. Yeterlilik türleri ise yeterlilik tür belirleyicileri yardımıyla tanımlanır. Bu sistem sayesinde TYÇ faydalanıcıları için her türlü yeterliliği tanımlayabilen esnek bir yapı ile her türlü öğrenme kazanımı grubu için uygun yeterliliğin geliştirilmesini destekleyecek bir tasarım olanağı sunar.

TYÇ’de her seviye, söz konusu seviyedeki yeterliliklerin sahip olduğu ortak öğrenme kazanımlarına (ilerleyen bölümlerde detaylı anlatılacaktır) göre tanımlanmıştır. Her seviyeyi bilgi, beceri ve yetkinlikler açısından tanımlayan öğrenme kazanımlarına ilişkin tanımlar dizisi, seviye tanımlayıcısı olarak adlandırılmakta ve seviye tanımlayıcıları, TYÇ’nin çekirdeğini oluşturmaktadır. Seviye tanımlayıcıları, TYÇ içerisindeki diğer tüm yapı ve araçlar için temel sağlamaktadır.

Seviye tanımlayıcıları, ilgili seviyeye ilişkin öğrenme kazanımlarını tanımlamak, yeterliliklerin ait olduğu seviyeyi belirlemek ve TYÇ’yi uluslararası çerçevelere referanslamak için kullanılır. TYÇ seviyelerine göre seviye tanımlayıcıları Tablo-2 vasıtasıyla incelenebilir.

Tablo 2: TYÇ Seviye Tanımlayıcıları

1. SEVİYE	BİLGİ	Kendisi ve çevresine ilişkin genel bilgiye sahip olma
	BECERİ	Basit görevleri yerine getirmek için gerekli temel beceriye sahip olma
	YETKİNLİK	Basit görevleri rehberlik ve gözetim altında gerçekleştirme
2. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Görevleri yerine getirmek ve olası basit sorunları çözmek için gerekli bilgiyi kullanma temel becerisine sahip olma
	YETKİNLİK	Basit görevleri gözetim altında sınırlı özerklik ile gerçekleştirme Hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarının farkında olma
3. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde kuramsal, orta düzeyde olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Görevleri yerine getirmek ve problem çözmek için, gerekli veri, yöntem ve araç-gereçleri seçip kullanma becerisine sahip olma
	YETKİNLİK	Görevleri yerine getirmede sorumluluk alma Değişen şartları dikkate alarak görevi tamamlama Hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirleme ve karşılama
4. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanına ait orta düzeyde kuramsal ve işlemsel, orta düzeyin üzerinde olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Bir iş veya öğrenme alanına özgü iş ve işlemleri yerine getirmek ve sorunlara çözüm üretmek amacıyla bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma
	YETKİNLİK	Öngörülebilir, ancak değişime açık ortamlarda, görevleri tamamlamak için tam sorumluluk alma Başkalarının yürüttüğü sıradan görevlerin gözetimini yapma, bu görevlerin değerlendirilmesinde ve iyileştirilmesinde sınırlı sorumluluk alma Hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını karşılama ve rehberlik eşliğinde ileriye yönelik öğrenme hedeflerini belirleme Bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile etik meseleler ve toplumsal sorunların ilişkisi konusunda farkındalığa sahip olma
5. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanının sınırlarının farkında olarak, bu alana özgü, kapsamlı, kuramsal ve olgusal bilgilere sahip olma
	BECERİ	Sınırları belirlenmiş soyut ve somut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmede gerekli, kapsamlı, bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma

6. SEVİYE	YETKİNLİK	Öngörülemeyen değişikliklerin olduğu ortamlarda yönetim ve gözetim görevi yapma. Kendisinin ve başkalarının başarımlarını değerlendirme ve geliştirme Projelerin yönetimi dâhil iş veya öğrenme ortamlarında işleme dair etkileşimde bulunma Bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kapsamına ve bu kapsamın örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda genel farkındalığa sahip olma Bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile toplumsal ve etik meseleler ve sorumluluklar ilişkisinin farkında olma
	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Uzmanlık gerektiren bir iş veya öğrenme alanında, karmaşık ve öngörülemeyen sorunları çözmek için gerekli, uzmanlık ve yenilik niteliği gösteren ileri düzeyde becerilere sahip olma
7. SEVİYE	YETKİNLİK	Öngörülemeyen iş veya öğrenme ortamlarında sorumluluk alarak karar verme ve bu ortamlarda karmaşık teknik veya meslekî faaliyet veya projeleri yönetme Kişilerin ve grupların meslekî gelişiminin yönetiminde sorumluluk alma Bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavramları, politikaları, araçlarının uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda deneyim sahibi olma Bir iş veya öğrenme değerlendirmesinde bulunurken toplumsal ve etik değerlerin farkında olma
	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanında, özgün fikirlerin ve/veya araştırmanın temelini oluşturan ve bir kısmı en ileri düzeydeki ihtisas bilgisine sahip olma Alanındaki ve alanının ilişkili olduğu değişik alanların ara yüzündeki bilgi meselelerinde sorgulayıcı yaklaşıma sahip olma
	BECERİ	Bir iş veya öğrenme alanında yeni bilgi ve yöntemleri geliştirmek ve farklı alanlardan bilgiyi bütünleştirmek için yürütülen araştırma ve/veya yenilik faaliyetlerinde sorun çözmede ileri düzeyde beceriye sahip olma İleri araştırma işlemlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanması yapma becerisine ekip üyesi veya kısmen özerk olarak sahip olma
	YETKİNLİK	Öngörülemeyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren iş veya öğrenme ortamlarını yönetme ve dönüştürme Karmaşık bir ortamda değişimi yönetme tecrübesine sahip olma Meslekî bilgi ve uygulamaya katkı yapmak ve/veya takımların stratejik başarımlar düzeyini değerlendirmek için sorumluluk alma Bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavram, politika, araçlar ve uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda liderlik yapma Bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak bilgiyi bütünleştirme ve yargıda bulunma

8. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanındaki kuram, uygulama, yöntem ve tekniklerin en ileri düzeydeki sistematik bilgisine ve sorgulayıcı analiz yapacak kapasiteye sahip olma. Bir iş veya öğrenme alanıyla ilişkili olarak farklı iş veya öğrenme alanlarında en ileri düzeydeki arayüz bilgisine sahip olma
	BECERİ	Bir iş veya öğrenme alanındaki en ileri düzeydeki araştırma ve/veya yenilikte kritik sorunları çözmek, mevcut bilgiyi veya meslekî uygulamayı genişletmek ve yeniden tanımlamak için sentez ve değerlendirmeyi de kapsayan en ileri düzeydeki bilgi, yöntem ve teknikleri kullanmayı gerektiren uzmanlaşmış becerilere sahip olma. İleri araştırma süreçlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine özerk olarak sahip olma Alanında ortaya çıkan, farklı alanlardaki yöntem ve yaklaşımların kullanımını da gerektiren yeni ve karmaşık sorunları çözme becerisine sahip olma
	YETKİNLİK	Güçlü bir yetkinlik, yenilik, özerklik, bilimsel ve meslekî tutarlılığa sahip olma ve araştırma dâhil iş veya öğrenme ortamlarındaki en ileri seviyedeki yeni fikirlerin ve süreçlerin geliştirilmesinde yetkin olduğunu gösterme Bir iş veya öğrenme alanındaki mevcut bilgi veya meslekî uygulamanın yeniden tanımlanmasına veya genişletilmesine imkân veren yeni ve özgün yaklaşımların geliştirilmesinde liderlik yapma Bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının öngörülme, karmaşık ve yenilik gerektiren ortamlarda geliştirilmesine, örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla desteklenmesine ilişkin konularda özgün politika ve uygulamalar geliştirme Bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak yeni bilgi üretme

Yeterlilik türü; TYÇ'nin aynı seviyesinde yer alan ve işlevleri, öğrenme kazanımları, kredi değerleri veya genel, meslekî ve akademik yönelimleri açısından benzerlik gösteren yeterliliklerin sınıflandırıldığı yeterlilik gruplarını temsil etmektedir. Yeterlilik türleri, belirli bir öğrenme alanıyla ilişkili değildir.

Yeterlilik türleri, aynı seviyede yer alan ancak işlevleri, öğrenme kazanımları, kredi değerleri ve/veya yönelimleri açısından önemli farklılıklar gösteren yeterliliklerin birbirinden ayırt edilmesine olanak sağlamaktadır. Yeterlilik türlerine; 5. seviyede Ön Lisans Diploması ve 5. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi; 4. seviyede ise Meslekî Ortaöğretim Diploması ve Ustalık Belgesi örnek verilebilir.¹⁵

¹⁵ https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/Tanitim_materyalleri/TYC_Kitapcigi.pdf
s. 22

Başlıca TYÇ türleri ve henüz hiçbir yeterlilik TYÇ'ye yerleştirilmediğinden öngörülen seviyeleri aşağıdaki tablo vasıtasıyla incelenebilir. ¹⁶

Tablo 3: Başlıca TYÇ Yeterlilik Türleri ve Öngörülen Seviyeleri

8	Yükseköğretim Kurulu	Doktora Diploması (Doktora; Sanatta Yeterlik/Doktora ve Tıpta/Dış Hekimliğinde/ Eczacılıkta/Veteriner Hekimlikte Uzmanlık)				Mesleki Yeterlilik Kurumu
7		Yüksek Lisans Diploması (Tezli)		Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)		
6		Lisans Diploması				
5		Ön Lisans Diploması (Genel)		Ön Lisans Diploması (Mesleki)		
4	Millî Eğitim Bakanlığı	Lise Diploması	Lise Diploması (Mesleki ve Teknik Eğitim, Güzel Sanatlar ve Spor)	4. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Ustalık Belgesi	
3		3. Seviye Kurs Bitirme Belgesi			Kalfalık Belgesi	
2		2. Seviye Kurs Bitirme Belgesi		Yetişkinler 2. Kademe Eğitimi Başarı Belgesi		
1		Okur Yazarlık Belgesi				

1.1.5.3 TYÇ'nin AYÇ ile Referanslanması

AYÇ 23 Nisan 2008 tarih ve 2008/C/111/01 sayılı Hayat Boyu Öğrenme İçin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Hakkındaki Tavsiye Kararıyla ülkelere, AYÇ referanslama sürecinde diğer ulusal kurum/kuruluşlarla birlikte çalışmalarını ve bu süreci kaliteyi ve şeffaflığı teşvik edecek bir yaklaşımla yönlendirmek amacıyla UKN belirlemelerini tavsiye etmektedir. UKN'ler referanslama sürecinin işleyişine ilişkin raporlar yayımlamakla, ulusal yeterlilik

¹⁶ https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/Tanitim_materyalleri/TYC_Kitapcigi.pdf
s.23

sisteminin AYÇ ile nasıl ilişkilendirildiğini açıklamakla ve yeterliliklerin seviyelendirilme yöntemine ilişkin iç ve dış paydaşlara yönelik tutarlı ve şeffaf bilgiler sunmakla görevlidir.

Söz konusu Tavsiye Kararı uyarınca MEB'in 19/08/2008 tarih ve 6334 sayılı yazısındaki teyidiyle; MYK, 2008 yılı Aralık ayından itibaren "AYÇ UKN" olarak AYÇ Danışma Grubunda ülkemizi temsil etmektedir. 5544 Sayılı MYK Kanunun ilgili hükümleri uyarınca "AYÇ UKN" kapsamındaki faaliyetler, TYÇ Dairesi Başkanlığı sorumluluğunda gerçekleştirilmektedir.

Bu bağlamda yapılan çalışmalar neticesinde geliştirilen, ülkemiz eğitim öğretim ve yeterlilikler sisteminin anlatıldığı ve TYÇ'nin AYÇ ile ilişkilendirildiği Türkiye Referanslama Raporu, 29 Mart 2017 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen toplantıda AYÇ Danışma Grubuna sunulmuş ve müzakere edilmiştir. Müzakere sonucunda Türkiye Referanslama Raporu'nun açık, şeffaf, güvenilir bir çalışma olarak değerlendirilmiş ve TYÇ'nin AYÇ ile referanslandığı kararı verilmiştir.

Bir ülkenin ulusal yeterlilik çerçevesini AYÇ ile referanslaması söz konusu çerçevenin uluslararası platformda anlaşılabilir olmasını sağlar. Türkiye de UYÇ'sini AYÇ'ye referanslayarak eğitim sisteminin şeffaf, anlaşılır ve güvenilir olduğunu göstermiş ve ülkemiz eğitim öğretim ve yeterlilik sisteminin Avrupa normlarında kabul gördüğünü resmileştirmiştir.

1.1.5.4 TYÇ Kapsamında Kalite Güvence Anlayışı

TYÇ; kalite güvencesi sağlanmış bütün yeterlilikleri kapsamaktadır. Bir başka deyişle TYÇ’de yalnızca kalite güvencesi sağlanmış yani kalitesine güven duyulan yeterlilikler yer alacaktır. Kalite güvencesi; yeterliliklerin belirlenen kalite standart ve ölçütlerini karşılamasını sağlayan planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama ve kalite iyileştirme faaliyetleridir.¹⁷Yeterliliklerden sorumlu kurumların yeterlilik sunma süreçlerinde çeşitli kalite güvence ölçütlerine uymaları gerekmektedir. Bu ihtiyaç üzerine Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim programları ile yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması sonucu düzenlenen tüm yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasına, kalite güvence ölçütlerinin belirlenmesine ve kalite güvencesinden sorumlu kurumların görev ve sorumluluklarına yönelik düzenlemeler içermektedir.

Yönetmeliğin 7. maddesine göre TYÇ’de yer alacak yeterliliklerin karşılaması gereken kalite güvence ölçütleri şunlardır:¹⁸

- Yeterlilik formu oluşturulur ve onaylanır.
- Geçerli ve güvenilir ölçme ve değerlendirme süreci işletilir.
- Belgelendirme süreçleri, şeffaf ve tarafsız biçimde yürütülür.
- Yeterliliklere yönelik süreçler öz değerlendirme ve dış değerlendirmeye tabi tutulur.
- Dış değerlendirme yapan birim, ekip veya kuruluşlar düzenli gözden geçirmeye tabi tutulur.
- Öz değerlendirme ve dış değerlendirme bulguları ışığında iyileştirme faaliyetleri yürütülür.
- Yeterliliklere yönelik süreçlere paydaşların katılımı sağlanır.

¹⁷ TYÇ Kalite Güvencesi

<http://tyc.gov.tr/sayfa/kalite-guvencesi-i25c3b842-497c-42b6-bcbd-7bbc987e492e.html>

¹⁸ 25 Mart 2018 tarihli Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik, RG. 25/03/2018-30371

- Yeterliliklere yönelik süreçler, açık ve ölçülebilir amaçlar ile ölçüt ve rehberlere dayalı yürütülür.
- Tüm süreçler için yeterli ve uygun kaynak tahsisi sağlanır.
- Geri bildirim mekanizmaları geliştirilir ve uygulanır.
- Tüm süreçlerin çıktılarına yönelik elektronik erişilebilirlik sağlanır.

Bu kapsamda tüm sorumlu kurumların kalite güvence sistemlerini kurarak eğitim kurumları ve belgelendirme kuruluşları aracılığıyla işletmeye başlaması gerekmektedir.

Yeterlilik formu aşağıdaki şekil vasıtasıyla incelenebilir.

Şekil 2: Yeterlilik Formu¹⁹

YETERLİLİK FORMU BİLGİ ALANLARI					Zorunlu/ Seçmeli
Yeterlilik Adı					Zorunlu
Sorumlu Kurum					Zorunlu
Amaç					Zorunlu
Yönelim	Genel	Akademik	Meslekt		Zorunlu
Seviye	TYÇ:	AYÇ:	ISCO:	ISCED (2013):	Zorunlu
Kategori	Ana	Destekleyici	Birim	Özel Amaçlı	Zorunlu
Öğrenme Kazanımları					Zorunlu
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri					Zorunlu
Giriş Şartları					Zorunlu
Başarma Şartları					Zorunlu
İlerleme Yolları					Zorunlu
Yasal Dayanağı					Zorunlu
Kredi Değeri					Seçmeli
Öğrenme Ortamları					Seçmeli
Kalite Güvencesi					Seçmeli
Geçerlilik Süresi (Varsa)					Seçmeli
Diğer Bilgiler					Seçmeli
Yeterliliğe Erişim İçin İnternet Adresi					Seçmeli

¹⁹ MYK, TYÇ Kalite Güvence El Kitabı, Nisan 2020 (04.05.2020)

1.1.5.5 TYÇ Kapsamında Kredilendirme Çalışmaları

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin²⁰ 4. Maddesi TYÇ’nin temel esaslarını sıralarken 2. Fıkranın “ç” bendinde: “Yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredilerin birleştirilmesi ve yeterlilikler arasında geçiş yapılmasına imkân sağlamak.” ifadesine yer verir.

Bu bağlamda TYÇ’nin uygulanmasında bir yol haritası niteliği taşıyan ve TYÇ Yönetmeliğinde öngörülen tüm ölçüt, usul, esas ve planların kim tarafından ve nasıl hazırlanacağına dair bilgiler içeren TYÇ Eylem Planında; “TYÇ’de Yer Alacak Yeterliliklerin Arasındaki Yatay ve Dikey Geçiş ile Kredi Biriktirme ve Transferine İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesi” faaliyetine yer verilmiştir.

Bu faaliyete zemin hazırlanması kapsamında öncelikle yeterliliklerin öğrenme kazanımlarıyla tanımlanması çalışmaları tamamlanmıştır. Öğrenme kazanımı ile tanımlanan yeterlilikler Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı çerçevesinde şeffaf şekilde sunulacak yeterlilikler arası benzerlik, geçiş olanakları gibi hususlar aydınlatılmıştır.

TYÇ Dairesi Başkanlığı konuyla ilgili olarak hazırladığı Rehber ve dokümanlarla kredilendirme öncesi bilgi altyapısını oturtmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirmiştir. TYÇ Dairesi Başkanlığı tarafından Bu Rehber; TYÇ’nin ana işlevlerinden olan yeterliliklerin birbirleriyle karşılaştırılarak yeterlilikler arası yatay ve dikey ilerleme olanaklarının sunulabilmesi için ilk adım olan yeterliliklerin kredilendirilmesi konusunda sorumlu kurumlar ile eğitim ve belgelendirme kuruluşlarına yardımcı olmak amacıyla hazırlanmış ve web sitesinde yayımlanarak faydalanıcılarla paylaşılmıştır. Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun yararlanıcısı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı AB ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı’nın Sözleşme Makamı olduğu “Türkiye Yeterlilikler Sisteminin ve Çerçevesinin Uygulanması Operasyonu (TUYEP)” kapsamında gerçekleştirilecek çalışmalarla TYÇ kapsamında kredilendirme sisteminin kurularak hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYÇ/yayinlar/TYÇ_Kalite_Guvence_El_Kitabi.pdf

1.1.5.6 Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı

Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı (TYVT); Türkiye’de mevcut olan tüm yeterliliklerin dahil olduğu mevcut yeterliliklerin adları, tanımları, öğrenme kazanımları, AYÇ ve TYÇ seviyeleri, dili, sorumlu kurum bilgileri, ISCED ve ISCO kodu, geçerlilik tarihleri, edinme yolları ve ilerleme imkanları gibi yeterlilik hakkında detaylı bilgileri kullanıcıyla buluşturan bir platformdur.

TYVT; TYÇ Yönetmeliği Madde 11’de belirtilen “(1) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alması kabul edilen yeterliliklere ait bilgiler, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığınca oluşturulan Yeterlilikler Veri Tabanında kayıt altına alınır ve düzenli olarak güncellenir. Yeterlilikler Veri Tabanının oluşturulması, yönetimi, güncellenmesi ve içerdiği bilgilerden yararlanılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulun önerisi ve Koordinasyon Kurulunun onayıyla belirlenir.” hükümlerine dayanmaktadır.

Bu hükümler gereğince TYVT’yi kurmak ve işletmek görevleri bulunan TYÇ Dairesi Başkanlığınca 2014-2016 yılları arasında yürütülen Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı projesi ile veri tabanının temelleri atılmıştır. Bu proje kapsamında oluşturulan TYVT’ye <http://portal.tyc.gov.tr/> adresinden Türkçe ve İngilizce olarak erişebilmek mümkündür. Temelleri 2016 yılında atılan TYVT 2017-2018 yılları arasında yürütülen Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı II projesiyle içerik olarak zenginleştirilmiştir. Nisan 2020 tarihi itibarıyla MYK tarafından sunulan 495, MEB tarafından sunulan 930 ve YÖK tarafından sunulan 18.145 yeterliliğe TYVT bünyesinde yer verilmektedir. İlerleyen dönemlerde bu sayının Türkiye’de sunulan tüm yeterlilikleri kapsayacak şekilde artması beklenmektedir.

Kullanıcılar TYVT aracılığıyla bir yeterliliğe ait;

- Yeterlilik Kodu
- Yeterlilik Adı
- Öncelikli Olmayan Adlar
- Tanım (Öğrenme Kazanımları)
- Detaylı Bilgi
- Detaylı Bilginin Kaynağı
- AYÇ-TYÇ Seviyesi
- Tematik Alan
- Dil
- Sorumlu Kurum
- Sorumlu Kurumun İletişim Bilgisi
- Ulusal Meslek Sınıflaması
- İlişki Türü (İlerleme Olanakları)
- Geçerlilik Tarihi
- Giriş Şartı
- Edinme Yolları

bilgilerine ulaşabilmektedir.²¹

TYVT vasıtasıyla erişilebilecek bilgilerden biri de kredi değerleridir. Öğrenme kazanımlarının ve kredi değerlerinin beraber sunulduğu bu platform ileriki dönemlerde kredilendirilecek yeterlilikler için şeffaflık, karşılaştırılabilme vb. hususlarda önemli bir kaynak olarak kullanılabilecektir.

²¹ TYVT Resmi Web Sitesi

http://tyc.gov.tr/yeterlilikkarama?yeterlilikkodu=&yeterlilikadi=&router_yeterlilikler_path_mesleksiniflamasi=&belgetipi=0&kurulus=1&tycseviye=0&tematikkodu=0&page=6

1.1.6 Yeterlilik Çerçevelerinin Gözlemlenen Etkileri

1980'ler ve 90'larda yeterlilik çerçevelerinin oluşturulup uygulamaya başlanması ve yaygınlaşmasıyla birlikte etkileri de tartışılmaya başlamıştır.

Günümüzde yaygınlaşan, ortaklaştırılan çerçevelerin varlığı durumunda da benzer sorular artarak devam etmektedir. Yeni oluşturulan yeterlilik çerçeveleri erken başlayanların sayısından daha fazla duruma gelmiştir ve artık katma değerlerini göstermeleri beklenmektedir.

Avrupa'da yeterlilik çerçevelerinin gelişimi çok hızlı gerçekleşmiştir. Şöyle ki 2005 öncesi sadece 3 Avrupa ülkesinde yeterlilik çerçevesi bulunmaktaydı, bunlar İrlanda, Fransa ve Birleşik Krallıktı.²² Günümüzde ise 43 ülke UYÇ oluşturmuş ve uygulamaya koymuş durumdadır. Bu ülkelerden 34 ülke ise çerçevelerini AYÇ'ye referanslamıştır.²³

Buna rağmen UYÇ'lerin etkisi hakkında hala yeterli seviyede kanıt mevcut değildir. Yeterlilik çerçeveleri ile ilgili kanıt toplama metodolojisi karmaşıktır. Bununla beraber CEDEFOP'un 2015/16 sezonunda gerçekleştirdiği ankete dayanarak çerçevelerin kurumsal yapılarının sağlamlığı ve son kullanıcıya kazandırdığı fayda analiz edilebildi. Bu iki faktör çerçevelerin yarattığı etkinin ortaya çıkarılması konusunda ölçülebilir kavramlar olarak düşünülebilir. Ayrıca ampirik verilerin analizi ve en son araştırmalar sonucu birkaç kilit nokta daha ortaya çıkmaktadır ki bunların en önemlisi eğitim ve istihdam ile yeterlilik çerçevelerinin ilişkisidir. İşverenlerin ne istediğini bilmenin zorluğu yeterlilik çerçevelerini öne çıkarmaktadır. İşveren taleplerini net olarak ortaya çıkarmak yeterlilik çerçeveleri ve yetkinlik temelli eğitim dâhil birçok eğitim reformunun temel amaçlarından birisidir. Meslek standartları belirlenerek öğrenme kazanımı tanımlı yeterliliklerin tanımlanması ve çerçevenin varlığı işgücü piyasasının gereksinimlerine uyulmasında yardımcı olur.²⁴

²² CEDEFOP, Do National Qualifications Frameworks Make Difference? Measuring and Evaluating NQF Impact, Kasım 2017 (03.02.2020)

²³ https://www.cedefop.europa.eu/files/background_paper_pla_nqf_impact_cedefop_final_2.11.pdf

²⁴ https://www.cedefop.europa.eu/files/background_paper_pla_nqf_impact_cedefop_final_2.11.pdf

²⁴ ILO, 2006, Labor Market Impact of NQF

Yeterlilik çerçeveleri yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması hususunda da temel politika araçlarındandır. Daha önce yapılandırılmış bir eğitim içerisinde bulunmayan birey sahip olduğu öğrenme kazanımlarının karşılaştırılması yoluyla elde edebileceği yeterliliği tanıyabilmekte, daha da önemlisi yeterliliğe ne kadar yakın olduğunu ölçebilmektedir.

Bu duruma örnek teşkil edebilecek bir veri olarak Hollanda'nın UYÇ'sini oluşturup uygulanmaya başladığı 2012 yılından 2018 yılına kadar geçen sürede 7300 öğrenene yaygın öğrenmelerin doğrulanması yoluyla UYÇ seviyesini gösteren diploma/sertifika düzenlenmiştir.²⁵

Yeterlilik çerçevelerinin bir diğer önemli etkisi gelişen kalite bilinci ve yeterliliklerin kalite güvencelerinin sağlanması konusudur. Yeterliliklerin uluslararası alanda en azından bir sınıflandırma vasıtasıyla tanınırlık ve anlaşılabilirlik kazanması da ülkeleri ulusal yeterlilik çerçevelerini oluşturarak referanslamaya teşvik eden önemli bir etmendir.

UYÇ'lerin henüz deneysel anlamda ölçülemeyen fakat politika uygulayıcılar ve öğrenenler tarafından gerçekleşmesi beklenen (belki de gerçekleşen) büyük etkileri mevcuttur. Bunlardan belki de en çok bahsi geçen öğrenenlerin uluslararası hareketliliğine çerçevelerin sağlayacağı katkıdır. Yeterliliklerin öğrenme kazanımları vasıtasıyla şeffaf olarak tanımlanarak yeterlilik sistemleri arasında eşgüdüm sağlanmasını sağlayan UYÇ'ler vasıtasıyla öğrenen ve işçi hareketliliği kolaylaşacaktır. Sahip olunan yeterliliğin bünyesinde neler ihtiva ettiğini açık şekilde görülebilmesini ve seviyesinin anlaşılabilmesini sağlayan yeterlilik çerçeveleri sayesinde birey hareketlilik sonucu gittiği ülkede anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir bir belge sahibi olarak hayatına ve öğrenme yolculuğuna devam edebilecektir. Bireyler sahip oldukları yeterliliğin tüm Avrupa ülkelerindeki seviyelerini ve diğer yeterliliklerle ilişkisini anlayabilecekken işverenler ise yabancıların sahip olduğu yeterliliklerin ilgililiğini ve sektörün ihtiyaçlarına uygunluğunu anlamak için karşılaştırma yapma olanağına sahip olacaklardır.

²⁵ NLQF, What is the Impact of Qualification Frameworks Over the Past 5 Years on Formal, Non Formal and Informal Learning, 2018

Öğrenenlerin hareketliliği ile birlikte UYÇ'lerin diğer bir etkisi de yeterlilikler arası yatay ve dikey hareketliliğin kolaylaşacak olmasıdır. Öğrenme kazanımları yaklaşımı ve kredilendirme sistemleri aracılığıyla UYÇ'ler öğrenenlere yeterlilikler arası geçişlerde rehber niteliği taşımakta ve sisteme dâhil olmalarında rehber niteliği taşıyarak kolaylaştırıcı rol üstlenmektedir.

1.2 KREDİ KAVRAMI

1.2.1 Kredi ve Kredilendirme

Son yıllarda HBÖ ile ilgili olarak yeterliliklerin tanınması, doğrulanması gibi öğeler büyük önem kazanmıştır. Kişinin örgün eğitim dışında diğer öğrenme yollarıyla elde ettiği yeterliliklerin çeşitli yöntemlerle resmi bir çıktıya evrilmesi sürecin temel önceliklerindendir. Bu aşamada öğrenme kazanımları setinden oluşan yeterlilik parçalarının resmi bir otorite tarafından kabul edildiğine dair bir teyide ihtiyaç duyulmaktadır.

TYÇ kapsamında kredi; öğrenme kazanımlarına dayalı öğrenen çalışma yükünün sayısal olarak ifade edilmesidir. Daha açık bir ifadeyle tutarlı öğrenme kazanımları setinden oluşan yeterlilik parçasının, kabul edilmiş ölçütlere göre yetkili kurum tarafından değerlendirildiği ve doğrulandığının teyidi anlamına gelmektedir. Kredi; bireyin tanımlı öğrenme kazanımlarını başarması halinde yetkili kurumlar tarafından düzenlenir, uygun değerlendirmelerle ispatlanır ve bireyin ilgili öğrenme kazanımlarını başarmak için ihtiyaç duyduğu tahmini iş yükünü gösteren nicel değerlerle ifade edilir.²⁶

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 11. Kalkınma Planı 2.3.1 Eğitim başlığında haayt boyu öğrenme ve yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredilerin biriktirilmesi ve transferine yönelik ifadelere yer verilmiştir. Söz konusu başlığın amacı olarak: “Tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişimi sağlanarak düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusu ile girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve milli kültürü özümsemiş, paylaşma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu birey yetiştirmek temel amaçtır.” denmektedir.

²⁶ MYK, TYÇ Yeterliliklerin Kredilendirilmesi Rehberi, 2018

“Politika ve Tedbirler” başlığında geçen:

- Öğretim programları esnek, modüler ve uygulamalı yapıya kavuşturulacaktır.
- Hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği ve niteliği artırılacak, kazanımların belgelendirilmesi sağlanacaktır.
- Mükerrerliği önlemeye, belge ve sertifikaların kurumlar arası paylaşımına yönelik ulusal hayat boyu öğrenme ve izleme sistemi kurulacaktır.
- Ölçme ve değerlendirme sistemi yeterlilik temelli etkinleştirilecektir.
- Öğrencilerin meslek alanları arasında geçişlerinin sağlanabilmesi ve farklı mesleklere ilişkin kazanımlar elde edebilmeleri için birden fazla dalda sertifikasyon almaya imkân tanıyan çoklu mesleki beceri altyapısı oluşturulacaktır.
- Bilgi ve becerilerin güncelliğinin sağlanması amacıyla mezunların sertifikalı eğitim ve sektör ile üniversiteler tarafından akredite edilen dersleri almaları teşvik edilecektir.²⁷

ifadeleri de öne çıkan politikaların uygulanması için yeterliliklerin kredilendirilmesi ve kredi biriktirme ve transferi sisteminin kurulmasının önemine işaret etmektedir.

Avrupa Komisyonu tarafından 1998 yılından itibaren aday ülkelerin kaydettiği gelişmeleri yıllık olarak değerlendirdiği “ülke raporları” yayımlanmaktadır. Türkiye’nin 2019 Ülke Raporunda 26. Bölüm Eğitim ve Kültür başlığında da TYÇ’nin tam olarak uygulanabilmesi için kredi sisteminin kurulması gerekliliğine ve örgün öğretimde şimdiki sınıf geçme sistemi yerine kredilendirilmiş bir birim sistemine geçmenin önemine değinilmiştir.²⁸

Kredi bir dizi öğrenme kazanımının değerlendirilmesi, sayısal şekilde ifade edilmesidir. Kredi, öğrenme programlarının değerlendirilebilir, biriktirilebilir veya nitelikleri açısından diğer öğrenme programlarıyla karşılaştırılabilir olmasını sağlar. Bu nedenle bir ölçüt ile ilgili olması gerekmeyen, öğrenme hacmine bağlı değerlendirilmiş bir başarı anlamına gelir.

²⁷ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf>

²⁸ European Commission, Commission Staff Working Document, Turkey 2019 Report
<https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-turkey-report.pdf>

Yeterlilik çerçevesi içerisinde yer alan bir yeterlilik için kredi değeri tam sayı olarak ifade edilmelidir. Ondalık basamak içeren değerler yuvarlanarak kullanılmalıdır.

Kredi sistemleri kredilerin tanınmasını kolaylaştırmak için kullanılan şeffaflık aracı anlamına gelmektedir. Bu sistemler, denklik, muafiyet, biriktirilen ve taşınan birimler/modüllerin yanı sıra, sağlayıcılar için ilerleme yollarını bireyselleştirme bağımsızlığı ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını da içerebilir.

Öğrenme kazanımlarının kredilendirilmesi bireyin elde ettiği öğrenme kazanımları setlerinin değerlendirilebilir, biriktirilebilir ya da başka öğrenme programları veya yeterliliğe dönüşebilir hale gelmesidir.²⁹

Kredilendirmenin temellerini; yeterlilikler, yeterlilik/öğrenme birimleri, öğrenme kazanımları ve kredi değeri (kredi tahsisi ve kredi puanı) oluşturmaktadır. Kredilendirme yaklaşımının öğrenme kazanımları ve kredi puanlarına dayalı olması gerekir. Kazanımların kredilendirilmesinde taraflar arasında güven ilişkisinin kurulabilmesi için uygun kalite güvencesiyle desteklenmelidir.

HBÖ'yü desteklemek ve bireylerin yeterlilikler arasında geçişlerini kolaylaştırmak amacıyla, bir değerlendirme sonucunda başarılı olmuş öğrenme kazanımları bir başka değerlendirmede kısmen veya tamamen muafiyet sağlamalıdır. Söz konusu muafiyet imkânı ancak yeterliliklerin kredilendirilmesi vasıtasıyla mümkün olabilecektir.

Bir yeterliliğin kredilendirmesinde genel olarak aşağıdaki ilkeler kabul edilir:³⁰

- Geçerlilik

Yeterlilik sağlayıcılar, kredilendirilen programın çalışma yükünü tahmin etmek için kullanılan yöntemin, ortalama bir öğrenenin profiline uygun olarak doğru ve geçerli gerekçelere dayandığını gösterebilmelidir. Eğitim sisteminde meydana gelen gelişmeler ve güncel mevzuat dikkate alınmalıdır. Kredi biriktirme ve transfer sistemleri, önceki öğrenmelerin doğrulanması için düzenlemelerle sinerji içinde olmalı, transfer ve ilerlemeyi kolaylaştırmak ve teşvik etmek için birlikte çalışmalıdır.

²⁹ CEDEFOP, The Role Of Modularisation and Unitisation in Vocational Education and Training, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015
https://www.cedefop.europa.eu/files/6126_en.pdf

³⁰ MYK, TYÇ Yeterliliklerin Kredilendirilmesi Rehberi, 2018

- Tutarlılık

Kredilendirme sisteminin, örgün öğrenmenin kazanımlarından farklılık gösteren yaygın öğrenme kazanımları ve diğer yeterlilik kazandırma sistemlerini de kapsamalıdır. Yeterliliğin kredi değerinin hesaplanması yöntemi sorumlu kurumun sağladığı tüm yeterlilikler için aynı olmalıdır.

Tutarlılığı sağlayabilmek adına tahsis edilen kredi değeri ulusal ve uluslararası ölçütlerle de uyumlu olmalıdır. Kredilendirilen yeterliliğin farklı kurumlar tarafından sunulan yeterliliklerle karşılaştırılabilir olması önemlidir. AYÇ, Avrupa Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi (ECVET) ve TYÇ gibi ulusal ve uluslararası HBÖ araçlarında tavsiye edilen kredi biriktirme ve transfer yaklaşımı esas alınmalıdır.

Sorumlu kurumlar kredi tahsis sürecini kalite güvence ölçütleri çerçevesinde belirlemeli ve açıklamalıdır. Belirlenmiş oran ve normlardan sapma durumları gerekçelendirilerek kayıt ve inceleme amacıyla desteklenmelidir.

- Şeffaflık

Kredi işlemleri saydam olmalıdır, bilgiler erişilebilir ve herkese açık olmalıdır, kayıtların belgeleri ve kullanıcı rehberleri gibi dokümantasyonları bulunmalıdır.

Kredilendirme sistemi, örgün öğrenmenin kazanımlarından farklılık gösteren yaygın öğrenme kazanımları ve diğer yeterlilik kazandırma sistemlerini de kapsamalıdır. Kredi sistemleri, Avrupa Birliği düzeyinde ve uygun ulusal düzeylerde paydaşlarla iş birliği içinde oluşturulmalı ve geliştirilmelidir.

1.2.2 Öğrenme Kazanımları

Öğrenme kazanımları herhangi bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinliklerdir. Aynı zamanda bir bireyin; örgün, yaygın ve serbest bir öğrenme sürecini tamamladıktan sonra elde ettiği ve/veya sergileyebildiği bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisi olarak tanımlanabilir.³¹

Tanım içerisinde geçen bilgi, beceri ve yetkinlik kavramlarının anlamlarının ve sınırlarının çok iyi şekilde kavranması öğrenme kazanımlarının oluşturulması hususunda büyük önem taşımaktadır.

- Bilgi, bir iş ya da öğrenme alanına ilişkin ilkeler ve kuramlar bütünüdür. TYÇ kapsamında "bilgi"; bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.
- Beceri, görevleri yerine getirmek ve problemleri çözmek için bilgiyi kullanma ve uygulama yeteneğidir. TYÇ kapsamında "beceri"; bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme" olarak tanımlanmıştır.
- Yetkinlik, mesleki ve kişisel gelişime ilişkin bilgi ve becerileri kullanmaya yönelik kanıtlanmış kişisel, sosyal ve/veya yöntem bilimsel yeteneklerdir. TYÇ kapsamında bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk alarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınması olarak tanımlanmıştır.³²

31 TYÇ Terimler Sözlüğü, TYÇ Daire Başkanlığı, 2018

https://www.myk.gov.tr/images/articles/tyc/TYC_TER%C4%B0MLER_SOZLUGU.pdf

³²https://www.myk.gov.tr/images/articles/tyc/TYC_TER%C4%B0MLER_SOZLUGU.pdf

Öğrenme kazanımları, meslek ve eğitim standartlarının, öğretim programlarının, değerlendirme ölçütlerinin, yeterlilik tanımlayıcılarının ve yeterlilik çerçevesindeki seviye tanımlayıcıların temelini oluşturmaktadır. Öğrenme kazanımlarının kullanım alanlarını şu şekilde şematize edebiliriz:³³

Şekil 3: Öğrenme Kazanımlarının Kullanım Alanları

Son yıllarda Avrupa’da gerek ulusal düzeyde gerekse kurum uygulamaları düzeyinde öğrenme kazanımı yaklaşımına hızlı bir geçiş yaşanmaktadır. Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğu yeterliliklerini tanımlamada, müfredat ve standart hazırlama çalışmalarında öğrenme kazanımı yaklaşımının kullanılmasını teşvik etmektedir. Sonuca dayalı eğitim öğretim programlarının hazırlanması tüm dünyada yükselen bir trend haline gelmiştir. Programları bu şekilde tasarlamak şeffaflığı ve tutarlılığı beraberinde getirir. Bu yaklaşım programların çalışma yıllarının ve seviyelerinin yanı sıra elde edildiğinde sağlaması gereken bilgi beceri yetkinlik ve hatta deneyimleri de içererek programa eklenmesini sağlayan kümülatif programlar geliştirmeyi mümkün kılar.

³³ MYK, TYÇ Kapsamında Öğrenme Kazanımları Rehberi, 2020

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Uluslararası Eğitim Birimi (IBE) 21. yüzyılda eğitimsel içeriğin yeniden düzenlenmesi ve güncellenmesine yönelik dört ana boyut önermiştir:

- Bilgi için öğrenme
- Yapmak için öğrenme (sadece bir mesleki beceriyi değil, birçok durumla başa çıkma ve takımlarla çalışma yeterliliğini elde etmek için öğrenme)
- Var olmak için öğrenme (kişiliğini daha iyi geliştirmek ve daha bağımsız davranabilmek için öğrenme)
- Birlikte yaşamayı öğrenme

Bu faktörlerden en can alıcı olanı “birlikte yaşamayı öğrenme” ögesidir. Ancak birlikte yaşamayı öğrenmek için diğer üç faktörün başarılması ön koşuldur.³⁴

Öğrenme kazanımları, bireyin bir öğrenme sürecini tamamladığında bildikleri, anladıkları ve yapabildiklerinin ifadeleridir. Öğrenme kazanımlarının başarısı, açık ve şeffaf kriterlere dayanan prosedürlerle değerlendirilmelidir. Öğrenme kazanımları bireysel eğitim bileşenlerine ve bir bütün olarak programlara bağlanır. Ayrıca bireysel yeterlilik düzeyini tanımlamak için Avrupa ve ulusal yeterlilikler çerçevelerinde kullanılırlar.³⁵

Buradan çıkarılabilecek sonuca göre 21. yy eğitim anlayışı öğrenene henüz eğitimin başındayken, sonuna geldiğinde yapabilecekleri hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Öğrenen eğitim sürecinin sonuna geldiğinde eğitim programının hedeflediği kazanımların ne kadarlık bir kısmını başarabildiğine göre değerlendirilerek başarısı ölçülür. Bir yeterliliğin öğrenme kazanımlarıyla tanımlanmasının öğrenmenin şeffaflığının artırılmasını sağlayacaktır.

³⁴ TUTKUN, Ömer, F., 21. Yüzyılda Eğitim Programının Felsefi Boyutları, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 30, Sayı 3 (2010) 993-1016

³⁵ ECTS Users Guide, 2015

https://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/docs/ects-users-guide_en.pdf

Öğrenme kazanımları tanımlanırken öğrenme yolu belirtilmemekte; öğrenmenin örgün, yaygın veya serbest öğrenme yoluyla gerçekleşebileceği varsayılmaktadır. Öğrenme kazanımlarının kullanılmasının teknik bir amacı vardır. Örneğin, mevcut standartların (bilgi, beceri ve daha kapsamlı yetkinlik açısından beklentiler) şu anki durumdan daha anlaşılır olmasını sağlamaktadır. Bu durum işveren açısından da iş arayan açısından da piyasa koşullarına uygun beklentiler doğmasını ve bu beklentilerin karşılanmasını kolaylaştırır. Tüm işverenlerin eğitim öğretim süreçlerinde yeterli bilgiye sahip olması beklenemez, bu durumda talep ettikleri bilgi, beceri ve yetkinliklerin hangi bölümlerin mezunlarında ya da daha geniş bir tanımlamayla hangi yeterliliğin içerisinde olduklarını anlamaları ve bir yeterlilik sahibinden ne bekleyebileceklerini tahmin etmeleri öğrenme kazanımlarının piyasaya sunduğu en önemli çıktıdır.

Öğrenme kazanımları öğrenenlerin, öğrenme süreçlerinde daha bilinçli olmalarını ve şeffaflaşan öğrenme sürecinde inisiyatif alarak sürece dahil olabilmeleri hususunda onları destekler. Öğrenme kazanımlarının varlığı HBÖ yolunda teşvik edici ve gerekli bir adımdır, hayat boyu öğrenmenin önündeki engellerin aşılmasını kolaylaştırır ve eğitim dünyası ile işgücü piyasası paydaşları arasında daha iyi bir diyalog sağlayan ortak bir dil oluşmasını sağlar.³⁶ Öğrenme kazanımlarının aktarılabilirliği ve belgelendirilmesi HBÖ yolunda önemli bir araç olarak kullanılmasında kilit rol oynar.

Öğrenme kazanımlarının belgelendirilmesi bir bireyin elde ettiği bir dizi öğrenme kazanımının (bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinlik), yetkili kuruluş tarafından önceden tanımlanan standartlara dayalı olarak değerlendirildiğini ve onaylandığını resmi olarak tasdik eden bir sertifika, diploma, mesleki yeterlilik belgesi veya unvan verilmesi sürecidir. Belgelendirme örgün, yaygın veya serbest öğrenme ortamlarında elde edilen öğrenme kazanımlarının onaylanmasıyla sürecidir. Aktarılabilirlik ise bilgi, beceri ve yetkinliklerin yeni bir meslek veya eğitim ortamında kullanılabilme ve/veya onaylanabilme ve sertifikalandırılabilme derecesidir.

³⁶ CEDEFOP, The Shift To Learning Outcomes; Policies and Practices in Europe, 2008 (08.03.2020) https://www.cedefop.europa.eu/files/3054_en.pdf

Bir yeterliliğin öğrenme kazanımları ile tanımlanması kredilendirme süreçleri içerisinde en önde gelen adımlardandır. Yukarıda bahsedilen öğrenme kazanımlarının şeffaflığı, aktarılabilmesi, karşılaştırılabilmeye olanak sağlaması gibi faktörler kredilendirme süreçleri içinde öğrenme kazanımlarını vazgeçilmez kılmaktadır. Şöyle ki bugün bahsedilen kredi biriktirme ve transfer modellerinde sözü geçen “biriktirme” ve “transfer” kavramları öğrenme kazanımlarının sıralanarak birim şeklinde kredilendirilebilmesi anlayışına dayanmaktadır. Tüm sistemlerde hayal edilen; kişinin zaten sahip olduğu kazanımları tekrar tekrar almasına gerek kalmadan birikim yoluyla yeni yeterlilikler elde edebilmesi için kurulmak istenen kredilendirme sisteminin temeli, yeterliliklerin öğrenme kazanımları vasıtasıyla tanımlanarak yeterlilik birimlerinin kredi değeri belirlenirken kullanılabilmesinde yatmaktadır.

1.2.3 Çalışma Yüğü

AKTS içerisinde 60 kredi , bir akademik yıl boyunca tam zamanlı bir öğrencinin iş yükünü temsil eder. Avrupa’da tam zamanlı bir eğitim programı için öğrenci iş yükü genellikle 36/40 haftadır ve bir kredi 24-30 saatlik çalışma saatini kapsar, bir dönem 30 kredidir. Çalışma yükü kredilendirme içerisinde nicel bir yaklaşımdır³⁷ ve çalışma programıyla alakalı tüm öğrenme faaliyetlerini kapsar. Örgün eğitimde ders sırasında geçen zamanın yanı sıra bireysel çalışmalar ve katılım sağlanan faaliyetler de kapsama dâhildir. Bu bireysel çalışmalar; derslere, sınavlara bireysel hazırlıkları, bireysel öğrenme faaliyetlerini, ders ortamının dışında gösterilen çabaları kapsar. Çalışma yükü hesaplanırken; her yeterlilik türüne ilişkin, o yeterliliği kazanmak için “ortalama” bir öğrenenin eğitim kurumunda, iş yerinde ve diğer tüm çalışma ve öğrenme ortamlarında, eğitimciyle yüz yüze, kendi kendine bireysel olarak ve bağımsız öğrenme için harcadığı toplam öğrenme saati dikkate alınır.³⁸

³⁷ Le Mouillour , Isabella, European Approaches to Credit (transfer) Systems in VET, CEDEFOP (08.03.2020)
https://www.cedefop.europa.eu/files/6014_en.pdf

Bu kavram ortalama bir öğrenen için geçerli olup kesinlik taşımaz. Çünkü gerçek değer bireysel kapasiteye, önceki deneyimsel öğrenmelere ve öğrenme moduna göre değişiklik gösterecektir. Çalışma yükü tahmin edilirken öğrenme kazanımlarıyla ilgili tüm öğrenmeler dikkate alınmalıdır. Çalışma yüküne ulaşılmasında öğrenmenin sunulduğu seviyeye de dikkat edilmelidir.³⁹

Çalışma yükünün belirlenmesinde değerlendirme yapacak ekibin öğrenme kazanımları yaklaşımına ve yeterliliğin tüm detaylarına hakim olması büyük önem taşımaktadır. Kazanımları elde etmenin ne kadarlık bir iş yükü gerektirdiğinin tahmini değerlendiricinin bireysel düşüncesiyle değil ortalama bir öğrenenin özellikleri göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmelidir. Değerlendirmeyi yapan ekipte kredilendirme konusunda bir uzmanın bulunması ve ekibin tutarlılığı çalışma yükünün tahmininde büyük önem taşımaktadır.

1.2.4 Birimler ve Modüller

Kredi terimi bir dizi aktarılabilir öğrenme kazanımını ifade eder. Ulusal bir sistemde kredi yeterlilik sistemlerinin iki bileşenini kast eder bunlar öğrenme kazanımları ve birimlerdir. Birim terimi yeterlilik unsurunun değerlendirilebilir, doğrulanabilir tanınabilir ve birime ulaştırılabilir bir ögesi olarak tanımlanır.

Yeterlilik birimi bir yeterliliğin tutarlı bir parçasını oluşturan bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisidir. Birim, değerlendirilebilen, aktarılabilen, onaylanabilen ve sertifikalandırılabilen bir yeterliliğin en küçük parçası olabilir. Birim, tek bir yeterliliğe özgü olabildiği gibi birden fazla yeterlilik için ortak da olabilmektedir. Birimlerin özellikleri (içerik, boyut, bir yeterliliği oluşturan birim sayısı vs. gibi) uygun düzeyde yeterlilikten sorumlu kuruluş tarafından tanımlanır. Birimlerin tanımlanması ve ifade edilmesi, yeterlilik sistemine veya yetkili kuruluşun prosedürlerine göre farklılık gösterebilmektedir.

³⁹ CEDEFOP Dossier series:12, ,Isabelle Le Mouillour, European approaches to credit (transfer) systems in VET, 2005

ECVET bütün birimler için şu unsurların öngörülmesini önermektedir:

- birimin genel başlığı;
- birimde yer alan bilgi, beceri ve yetkinlik; birime denk gelen öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesine yönelik kriterler.
- birime denk gelen öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesine yönelik kriterler.⁴⁰

Birimler transfer yoluyla öğrenme kazanımlarının biriktirilmesini ve yeterliliklerin aşamalı olarak elde edilmesini kapsar. Mevcut düzenlemelere bağlı olarak, birimler belirli yeterlilikler için ortak olabilir. Birimler yeterlilikleri elde etmek için gereken şartlara, kazanılması gerek öğrenme kazanımlarına göre oluşturulmuştur. Bunlar yeterlilik sisteminin uygulanma pratiğine ve yeterlilik standartlarının oluşturulmasına bağlı olarak kısıtlayıcı olabilmektedir. Birimler aynı zamanda örgün eğitim öğretim programlarını yapılandırmak için de kullanılabilir.⁴¹

Bazı ülkeler birim ve modül kavramları arasında ayrım yaparken bazı ülkelerde bu iki kavram birbirinin yerine kullanılabilir.

Şekil 4: Kredi Dağılımda Yeterlilik Birim ve Öğrenme Kazanımları

⁴⁰ https://www.myk.gov.tr/images/articles/tyc/TYC_TER%C4%B0MLER_SOZLUGU.pdf

⁴¹ CEDEFOP, Get to know ECVET better Questions and Answers, European Commission Education and Culture, November 2009 (17.02.2020)
[https://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en\(download_ID_17648\).pdf](https://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en(download_ID_17648).pdf)

CEDEFOP modül kavramını eğitim ve öğretim programlarının bileşenleri olarak tanımlarken birim kavramını ise bir yeterliliğin tutarlı bir parçasını oluşturan bir dizi öğrenme kazanımı (bilgi, beceri, yetkinlik) olarak tanımlamıştır⁴². Pratikte yapılan araştırma ve anketlerdeyse bu kavramları kullanan çok az kişi ayırım yapmıştır. Vaka çalışmalarında sosyal paydaşlar ve uygulayıcılar da dâhil olmak üzere birçok katılımcı iki terimi birbirinin yerine kullanmıştır. Birim ve modül kavramlarının terminolojik kullanımı çalışmanın yürütüldüğü 15 Avrupa Birliği ülkesi arasında da büyük farklılıklar göstermemektedir. Uzun bir modülerleşme ve yeterlilik birimi sağlama geçmişi olan ülkeler modüler yapıları açıklayan başka terimleri de kullanırken bazı ülkeler hem modül hem birim kavramını kullanır. Bu kavramlar yerine ülke yapılarına uygun başka özel terimler kullanan ülkeler de mevcuttur.⁴³ Çalışma boyunca yeterliliğin küçük parçalarını oluşturan öğrenme kazanımları seti “birim” olarak geçecektir.

⁴² CEDEFOP, Terminology of European Education and Training Policy, 2014 (07.03.2020)

https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

⁴³ CEDEFOP, The Role Of Modularisation and Unitisation in Vocational Education and Training, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015 (07.03.2020)

https://www.cedefop.europa.eu/files/6126_en.pdf

1.2.5 Tanınma, Transfer, Biriktirme ve İlerleme

HBÖ'nün gelişmeye ve önem kazanmaya başlamasıyla eğitim; zaman ve mekândan bağımsız hem okul eğitimini hem de okul dışı eğitimi kapsayan tüm eğitsel etkinliklerin temel bileşeni olarak ortaya çıkmıştır.⁴⁴

Ülkeler 21. yy'da eğitim sistemlerini bilgi yoğunluğunun ve bilginin dönüşüm hızının son derece hızlı arttığı günümüz koşullarına göre düzenlemek mecburiyetindedir. Sürekli gelişen teknolojinin hayatın her alanında kullanımı, günlük düzen içerisinde dahi kişilerin sürekli yeni gelişmelerle hayatlarını devam ettirmek durumunda kaldıkları düşünülürse kişinin hayatının erken dönemlerinde aldıkları temel eğitimin hayat boyu onlara yetmesinden bahsetmek imkânsız olacaktır.

Çağımız taleplerini kolayca karşılayarak uyum sağlama yeteneğine sahip bireyler yetiştirebilmek 21. yy eğitim anlayışının temel amacı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu amacın doğmasındaki temel etmenler ise:

- Teknoloji
- Öğrenmeye ilişkin yeni anlayışlar
- Öğrenen odaklı ve öğrenen katılımını sağlayıcı anlayış
- Uluslararası yaşam ve çalışma koşullarına hazırlık olarak sıralanabilir.⁴⁵

Bu durumda yeni sistemlerin geliştirilmesi ve bireylerin hayatları boyunca devam eden bilinçli veya bilinçsiz öğrenmelerini sistematik şekilde tanınarak geçerli hale gelmesi günümüz koşulları için zorunluluktur. Öğrenenlerin sahip olduğu kazanımların değerlendirilmesi, tanınması yolunda kullanılacak en önemli mekanizma ise kredilendirilerek tanınması, biriktirilmesi ve aktarılmasını kolaylaştırabilecek bir sistem kurmaktır.

⁴⁴ MEB, Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018)

http://hboqm.meb.gov.tr/files/hbo_eylem_plani_2014_2018.pdf

⁴⁵ I. Colwill, C. Gallagher, Developing a curriculum for the twenty-first century: The experiences of England and Northern Ireland, December 2008

Kredilerin tanınması; öğrenme kazanımlarının tanınması birimlerin ya da yeterliliklerin verilmesi yoluyla resmi bir şekilde elde edilen öğrenme sonuçlarının tasdik edilmesi süreci anlamına gelmektedir. Tanıma, başka bir sistemden elde edilen öğrenme kazanımlarının resmen verilmesi ve tasdik edilmesi sürecidir. Yeterlilik sağlayıcısı belge vererek ya da başka yöntemlerle tanıyabilir.

Kredi transferi bireyin bir öğrenme ortamında biriktirdiği kredilerin başka bir ortamda değerlendirilmesi ve tanınmasına imkân veren süreç anlamına gelmektedir. Bu sistemler, denklik, muafiyet, biriktirilen ve taşınan birimler/modüllerin yanı sıra, sağlayıcılar için ilerleme yollarını bireyselleştirme bağımsızlığı ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını da içerebilir

Kredi transferi sonucunda öğrenen; kazanımlarını bir bağlamdan diğer bağlama (bu ülke, sistem veya sorumlu kurum olabilir) taşımış olacaktır. Kredi transferi ifadesi belirli bir ortamda elde edilen ve tanınan kazanımların başka bir yeterliliğin ya da eğitim öğretim programının bünyesinde değerlendirilebilmesini ifade eder. Bireyler farklı öğrenme ortamlarında elde ettikleri öğrenme kazanımlarını biriktirerek yeni bir yeterlilik elde etme yolunda kullanabilirler.⁴⁶

Bu süreç ulusal kurumlar bünyesinde yürütülebilir, oluşturulan kurallarla birlikte öğrenenlere yeni eğitim olanakları açılabileceği gibi, yeterlilikleri elde etmeleri için izleyecekleri yol haritaları da oluşturulmuş olacaktır. Kredi transferini öğrenenlerin bir program, bağlam veya sistemde belirli bir tarihte elde ettikleri öğrenme kazanımlarını muhtemelen başka bir öğrenme bağlamı veya yeterlilik verme sisteminde daha sonraki bir tarihte başka bir yeterlilik için geçerli kılınmasını sağlayabilecekleri süreç olarak tanımlayabiliriz.

⁴⁶[https://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en\(download_ID_17648\).pdf](https://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en(download_ID_17648).pdf)

Kredi transferi bir öğrenenin aldığı krediler ve derslerle başka bir öğrenme ortamına geçip orada daha fazla kredi kazanmasına olanak tanır. Toyne (1979) “yeterliliklere, parça yeterliliklerine ve öğrenme deneyimine öğrenenlerin deneyim ve çalışmalarını gereksiz yere tekrarlamak zorunda kalmadan, bir kurstan diğerine geçmek veya gereksiz zaman kaybı yaşamadan daha fazla eğitim deneyimi kazanarak çalışmalarında ilerlemelerini sağlamak için uygun tanıma verildiği süreç” olarak kredi transferinin en iyi açıklamasını sunar⁴⁷.

Kredi biriktirme ise daha önce elde edilen bu kazanımların bir tarihte başka bir program/yeterlilik için geçerli kılınmasını sağlayabilecekleri süreçler olarak tanımlanabilir. Bireyler, bir yeterliliğe sahip olabilmek için farklı ortamlarda elde edilen öğrenme kazanımlarını biriktirebilir. Bu süreç ulusal kurumlar tarafından yeterliliklerin öğrenme kazanımlarının açık ve şeffaf şekilde tanımlanması ile mümkün olabilmektedir. Bu gereklilik öğrenenlerin yeterlilikleri elde etmek için izleyebilecekleri eğitim öğretim yollarına rehberlik eder. Oturmuş ve uygulanan bir kredi sistemine sahip ülkelerde kredi birikimi de sistemin temel bir işlevidir.

İlerleme terimi ise yeterlilikler sisteminde dikey ve yatay hareket etme olasılıklarını ifade ettiğinden transfer kavramından daha geniş bir alanını kapsar. Zaten aktarımın olabilmesi için de öncelikli olarak ilerleme imkânının olabilmesi gereklidir. İlerlemenin mevcut olmadığı durumlarda kredi biriktirme ve aktarma fonksiyonları işlevsiz kalacaktır. İlerleme; giriş koşullarının varlığı, uygunluğu gibi durumların yanı sıra insanların sahip olduğu kazanımların yeterlilik üzerinde ilerlemeye uygun olup olmaması durumu ile de ilgilidir.

⁴⁷ Sean; Usher, Alex, Educational Policy Institute, Student Mobility & Credit Transfer: A National and Global Survey, Junor, 2008

1.3 KREDİLENDİRME ve YETERLİLİK ÇERÇEVELERİ İLİŞKİSİ

1.3.1 Kredilendirme Sistemlerinin Kullanım Alanları

AKTS kredi sistemi yeterlilik programlarını ve öğrenci performanslarını tüm Avrupa Birliği ülkelerinde daha şeffaf ve karşılaştırılabilir hale getirir. AKTS sayesinde öğrenenler evrensel bir şekilde kabul gören yeterlilikleriyle eğitim hayatlarını daha kolay bir şekilde yurt içi veya yurt dışındaki öğrenme ortamlarına taşıyabilirler. AKTS sayesinde öğrenenlerin yeterliliklerinin tanınırlığı kolaylaşacak, kredi transfer ve ilerleme olanaklarından faydalanma imkânları artacaktır. Öğrenen; tamamlayamadığı veya herhangi bir sebeple ayrıldığı bir programa ait başarılı sayıldığı kredileri toplayarak ihtiyacı olan bir başka programda aynı alana ait dersleri tekrar almasına gerek bırakmayacak kanıtları toplamış olacaktır.

AKTS aynı zamanda üniversite ve iş temelli öğrenme gibi farklı öğrenme stillerini aynı çalışma programı içerisine ve hayat boyu öğrenme yoluyla harmanlamayı mümkün kılar.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 11. Kalkınma Planı 2.3.1 Eğitim başlığında bu amaçlara yönelik ifadeler yer verilmiştir. Söz konusu başlığın amacı olarak: “Tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişimi sağlanarak düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusu ile girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve milli kültürü özümsemiş, paylaşma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu birey yetiştirmek temel amaçtır.” denmektedir.

“Politika ve Tedbirler” başlığında geçen:

- Öğretim programları esnek, modüler ve uygulamalı yapıya kavuşturulacaktır.
- Hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği ve niteliği artırılacak, kazanımların belgelendirilmesi sağlanacaktır.
- Mükerrerliği önlemeye, belge ve sertifikaların kurumlar arası paylaşımına yönelik ulusal hayat boyu öğrenme ve izleme sistemi kurulacaktır.
- Ölçme ve değerlendirme sistemi yeterlilik temelli etkinleştirilecektir.
- Öğrencilerin meslek alanları arasında geçişlerinin sağlanabilmesi ve farklı mesleklere ilişkin kazanımlar elde edebilmeleri için birden fazla dalda sertifikasyon almaya imkân tanıyan çoklu mesleki beceri altyapısı oluşturulacaktır.
- Bilgi ve becerilerin güncelliğinin sağlanması amacıyla mezunların sertifikalı eğitim ve sektör ile üniversiteler tarafından akredite edilen dersleri almaları teşvik edilecektir.⁴⁸

ifadeleri de öne çıkan politikaların uygulanması için yeterliliklerin kredilendirilmesi ve kredi biriktirme ve transferi sisteminin kurulmasının önemine işaret etmektedir.

Avrupa Komisyonu tarafından 1998 yılından itibaren aday ülkelerin kaydettiği gelişmeleri yıllık olarak değerlendirdiği “ülke raporları” yayımlanmaktadır. Türkiye’nin 2019 Ülke Raporunda 26. Bölüm Eğitim ve Kültür başlığında da TYÇ’nin tam olarak uygulanabilmesi için kredi sisteminin kurulması gerekliliğine ve örgün öğretimde şimdiki sınıf geçme sistemi yerine kredilendirilmiş bir birim sistemine geçmenin önemine değinilmiştir.⁴⁹

⁴⁸ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf>

⁴⁹ European Commission, Commission Staff Working Document, Turkey 2019 Report
<https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-turkey-report.pdf>

1.3.2 Kredilendirme Sistemleri ve Yeterlilik Çerçevesi Etkileşimi

Yeterlilik çerçevelerinin ve kredi sistemlerinin olası işlevleri, bileşenleri ve tanımları göz önüne alındığında her ikisinin belirli ortak hedefleri ve aynı zamanda da birbirlerini tamamlayıcı yönleri olduklarını göstermektedir. Kredilendirme araçları için belirlenen politika hedefleri ile örneğin yeterlilik sağlayıcılar arası işbirliği, yeterliliklerin şeffaflığı, yeterlilik programlarına erişim konularında kredilendirme araçları yeterlilik çerçevelerini tamamlayıcı bir fonksiyona sahiptir.

Kredilendirme araçları, yeterlilik sistemlerini tamamlayıcı bir role sahip olsa da yeterlilik çerçevelerinin bir alt fonksiyonu ya da tabiri caizse bir alt kümesi olarak tanımlanması doğru değildir. Neticede birbirini besleyen ve tamamlayan bu iki politika aracının öğrenenler, yeterlilik sağlayanlar ve istihdam sağlayanlar arasında işlevleri, kullanım amaçları ve yöntemleri birbirlerinden farklı olabilir.

Öğrenenler açısından dâhil oldukları yeterliliğe ilişkin kredi değerlemesini öğrenmek gibi kredilendirme araçlarının kullanımına ilişkin bilgiler öğrenme yollarını oluşturmak için kullanılacağından öncelikli önem taşıyabilir. Önemli olan bir diğer nokta kredilendirme araçları vasıtasıyla kredi transfer ve biriktirme olanaklarının desteklenmesidir. Bu nokta ise yeterlilik sağlayıcılar ve bu düzenlemeleri gerçekleştirecek olan eğitim öğretim kurumları tarafından daha çok kullanılabilir.

Geçmiş bölümlerde ayrı ayrı incelenen yeterlilik çerçeveleri ile kredilendirme araçlarının genel özelliklerine bakıldığında ilişkilerinin ne derece girift olduğu kolaylıkla anlaşılabacaktır. Yeterlilik çerçeveleri çalışma prensibi olarak yeterliliklerin seviyelendirilerek söz konusu seviyeye yerleştirilmesi temeline sahiptir. Bu sistemle yeterlilikler arası ilişkiler açık hale gelir. Böylece kredilendirme ve kredilerin transferi süreçleri açık hale gelir. Yeterliliklerin yeterlilik çerçevelerine dâhil edilmesi sürecinde beklentilerden bir diğeri de yeterliliklerin öğrenme kazanımları vasıtasıyla tanımlanarak şeffaf ve açık hale gelmesidir.

Yeterliliklerin öğrenme kazanımları vasıtasıyla tanımlanması kredi transfer mekanizmalarının kurularak işletilmesinde kilit önem taşır. Kazanımların açık şekilde tanımlanması öğrenenler ile sistem kurucuları ve işleticilerine ilerleme yollarına dair netlik sağlar. Yeterlilik çerçevelerine dâhil edilen yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmış ve referans bir çerçeve ile referanslanmış olması (TYÇ'nin AYÇ ile referanslanması) yeterliliklere duyulan güveni artıracaktır.

Bu durumda kredilendirme araçlarının faydalanıcıları kredi değerleri, ilerleme olanakları gibi hususlarda kafa karışıklığına, bilinmezliğe mahal yaratmayan güvenli bir süreç dâhilinde öğrenme ilerleme yollarını çizebileceklerdir.

Kredilendirme araçları daha önce bahsedildiği üzere yeterlilikleri birim veya modüller gibi küçük bileşenlere ayırır, bu yaklaşım kredi biriktirme ve transferine yardımcı olur. Öğrenen söz konusu birim ve modülleri kullanarak önceki dönemde elde ettiği kazanımlar sonucu mevcut kredileriyle sahip olduğu yeterliliğin hangi bileşenlerine hali hazırda sahip olduğunu belirleyebilir. Yeterlilik çerçevelerine dahil edilen yeterliliklerin öğrenme kazanımlarıyla tanımlanması da sahip olunan kazanımlara ne kadarlık bir ek yapılması sonucu mevcut yeterliliğe ulaşılabilceği sorusunda kredi araçları faydalanıcısına kolaylık sağlar. Öğrenen, ortak bileşenleri (modül/ birim) belirleyerek yeterlilikler arası bağlantı kurabilir.

Gerek yeterlilik çerçevelerinin gerekse de kredilendirme araçlarının işletim süreçleri benzer prensiplere sahiptir. Öncelikli olarak ikisi için de tutarlılık ve şeffaflık esastır, sistemler içinde yeterlilik tasarımının tutarlılığı, öğrenme kazanımlarının, birim ve modüllerin, kredi puanlarının tutarlı şekilde sunulması gerekmektedir. Bu durum paydaşların, faydalanıcıların daha iyi karar verebilmelerini sağlayacaktır. Bireylerin yeterlilikler arası geçiş, kredi biriktirme gibi esneklik gerektiren süreçlerde gerek duydukları yenilikler her iki sistemde de eşgüdümlü olarak gerçekleştirilmelidir. Bu örnekler kredilendirme araçları ve yeterlilik çerçeveleri arasında birbirinin içine geçmiş ve birbirinden bağımsız değerlendirilmesi güç bir ilişki olduğunu açıklıkla ortaya koymaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

TYÇ’de yer alan tüm yeterlilik türlerini kapsayacak biçimde yeterlilikler arasında yatay ve dikey geçişe imkân sağlayan bir kredilendirme sistemi için hazırlık ve örnek geliştirme çabasında olan bu çalışma, içerisinde hem belgesel tarama yöntemine hem de anket çalışmasına yer vermesinden dolayı nitel ve nicel araştırma tekniklerini bir arada kullanan bir çalışmadır.

Bu çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. İyi uygulama örneği olarak İskoçya ve Kore Cumhuriyeti çalışmaları incelenmiştir. Çalışmanın temel veri kaynaklarını ilgili ülke dokümanları, el kitapları, uluslararası dokümanları, ILO, OECD, CEDEFOP gibi uluslararası kurumların raporları, incelemeleri ve ilgili makaleler oluşturmaktadır. Araştırmalar genel itibarıyla eğitim bilimleri, ilgili ülke sistemleri alanlarında konuyla alakalı dokümanların incelenmesi ve yine aynı alanlarda daha önce yapılan inceleme ve araştırmalara yönelik büyük çoğunluğunu uluslararası dokümanların oluşturduğu çok sayıda farklı kaynaktan yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri genel olarak nitel verilerden oluşmaktadır.

Çalışmanın devamında ise örnek bir kredilendirme uygulaması için ortalama öğrenen için tahmini çalışma yükünün hesaplanarak yeterliliğe ait kredi değerinin bulunmasını amaçlayan bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalışma Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği üzerinden yürütülmüştür. Uygulama için kredilendirme örneği için belirlenmiş yeterliliğe sahip 22 kişilik meslek çalışanı grubu ve 3 kişilik alan uzmanı olmak üzere toplam 25 kişiye yönelik bir anket uygulaması yapılmıştır. Öğrenme kazanımlarını elde edebilmek için öngörülen sürenin, grubun seviyesine uygun sorularla tahmin edilmesi istenmiş ve tahmini çalışma yükü öngörülerin ortalaması alınarak hesaplanmıştır.

TYÇ bağlamında bir çalışma gerçekleştirildiğinden TYÇ Kurulu üyelerine yönelik düzenlenen yapılandırılmış görüşme formu vasıtasıyla araştırılan konular ve yorumlamalarla çalışmanın üzerine kurulduğu fikirler üzerine değerlendirmeleri alınmıştır.

2.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma, belgesel tarama modeli ile birlikte anket uygulaması kullanılarak yürütülmüş, nasıl sorusuna yanıt arayan bir çalışmadır.

Çalışmada yeterliliklerin kredilendirilmesine dair bir örnek sunabilmek amacıyla öncelikle kavramlara açıklık getirilmiş, kredilendirmenin önemine ve bu sistemin kurulmasının günümüz koşullarındaki lüzumu üzerinde durulmuştur.

İyi uygulama örnekleri olarak öncü niteliği taşıyan İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi ve dünyanın da dikkatini çeken Kore Cumhuriyeti'nde hali hazırda uygulanmaya devam eden Akademik Kredi Bankası Sistemi geniş bir perspektifle ele alınmıştır. Kredilendirme sistemlerinin kurulması ve işletilmesinin bireylerin öğrenme yollarında yaratacağı katkılar göz önünde tutularak kredilendirmenin HBÖ ve UYÇ'ler ile ilişkisi ele alınmıştır.

Literatür taraması kanalıyla yürütülen çalışmanın bu bölümünde Türkiye'nin mevcut durumuna ana sorumlu kurumlar olan MEB, YÖK, MYK açılarından genel bir bakış gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın devamında ise büyük örneklemelerden veri toplamayı kolaylaştırması ve çalışmanın amacı olan “ortalama öğrenen” profiline erişebilmek için gerekli odak gruba hitap etmesi bakımından anket yöntemi kullanılmıştır. Anket çalışmasının yöntemine konusunda uluslararası uzmanlar John HART ve Karen ADAMS ile birlikte Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü / Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında görev yapmakta olan Doçent Doktor Berna ASLAN'ın görüşleri alınarak karar verilmiştir.

TYÇ Kurulunun görüş ve değerlendirmelerini başvurabilmek için yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak e-posta vasıtasıyla Kurul üyelerine sunulmuştur.

2.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada uygulandığı bir araştırmadır.

Nitel kısmın evreni iyi örnek olarak görülen kredilendirme araçları, kredi ve yeterlilik çerçeveleri ve kredi sistemleri oluşturmaktadır. Bu kısmın örneklemini ise Avrupa’da kullanılan kredilendirme araçları, UYÇ’ler ve kredilendirme alanlarında öncü ülkelerden biri olarak gösterilen İskoçya ve reformist bir sistem oluşturan Kore Cumhuriyetidir.

Tezin nicel kısmını ise Ahşap Kalıpçı Ulusal Yeterliliği kapsamında oluşturulan anket çalışması oluşturmaktadır. Yeterliliklerin ortalama öğrenen için tahmini çalışma yüküne dayalı kredilendirilmesine örnek olarak gerçekleştirilen anket sonucunda, katılımcıların “ortalama öğrenen” olarak bir yeterlilik biriminin ve sonucunda yeterliliğin ne kadarlık bir çalışma yükü sonucu elde edebileceğinin ve bunun sonucunda da yeterliliğin kredi değerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Burada araştırmanın evrenini ahşap kalıpçı mesleğini icra edenler, usta öğreticiler ve alan uzmanları oluşturmaktadır.

Bu araştırma için halihazırda ahşap kalıpçı mesleğini icra edenler ve usta öğreticilerden oluşan odak grupla gerçekleştirilen anket çalışması için;

- anket formu geliştirilmiştir.
- Geliştirilen anket formu; Ahşap Kalıpçı Ulusal Yeterliliğine ait öğrenme kazanımlarının gerektirdiği tahmini çalışma yükünü belirleyebilmek adına odak grubun anlayabileceği seviyede ve yönlendirme olmaması açısından açık uçlu sorulardan oluşan bir formdur.

Anket yöntemi belirlenirken uluslararası uzmanlar John HART ve Karen ADAMS ile görüşülmüş, kredi değerinin belirlenmesi konusundaki aydınlatıcı fikirlerinden yola çıkılarak yöntemin uygulanabilirliğine karar verilmiştir. Anket geliştirilirken sorulacak sorular ise MYK Ahşap Kalıpçı Ulusal Yeterliliği baz alınarak deneyimli şantiye şefi görüşleriyle hazırlanmıştır.

Anket çalışması uygulanan Ahşap Kalıpcı ulusal yeterliliği çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Evrenin oluşturulmasında, en çok belgelendirme yapılan alan olan inşaat yeterliliklerinden temel bir yeterlilik olması belirleyici olmuştur. Bu kısmın örneklemini ise odak grup olarak kullanılan, seçilmiş yeterliliğe ait usta seviyesinde meslek mensupları ve ulusal yeterlilik hazırlanmasında görevli alan uzmanları oluşturmuştur. Çalışmada örneklem olarak sözü geçen odak grubun kullanılmasındaki en büyük amaç “ortalama öğrenen” e göre hesaplanacak tahmini çalışma yükü için; ortalama öğrenen kavramının tamamen ucu açık ve yeterlilikten yeterliliğe değişebilecek bir kavram olması ve bu kavramı en iyi meslek mensuplarının karşılayabileceğinin düşünülmesidir.

TYÇ Kurulu üyelerine yönelik düzenlenen görüşme formu 22 TYÇ Kurulu üyesine iletilmiş, 15 üye tarafından cevaplandırılmıştır.

2.3 VERİ TOPLAMA ARAÇ VE TEKNİKLERİ

Örnek uygulama için Ek-1’de sunulan yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Anket formu saha içerisinde yüz yüze görüşme ve telefonla anket vasıtasıyla odak grupla buluşturulmuştur. Yöneltilen soruya ilişkin cevabın kişiye özgü olması sebebiyle benzer deneyime, eğitim seviyesine, sosyal gruba mensup odak grubun yöneltilen sorulara verecekleri cevapları etkilememek adına açık uçlu soru kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle veriler analiz edilmiştir.

Anket içerisinde katılımcılar sorulara saat olarak cevap vermek yerine ay mefhumu ile cevap vermeyi daha kolay bulmuşlardır. Tahmini sürenin ay olarak cevaplandırılması sonrası işçilerin günde 8 saat üzerinden haftanın 6 günü çalışması baz alınarak verilen süreler saat olarak yeniden hesaplanmıştır.

TYÇ Kurulu üyelerine Google Forms üzerinde oluşturulan yapılandırılmış görüşme formu e-posta yoluyla iletilmiştir.

2.3.1 İyi Uygulama Örneği Olarak İskoçya ve Kore Cumhuriyetinin İncelenmesi

Çalışmada yeterlilik çerçevelerinin öncüsü niteliğinde olan İskoç Kredi ve Yeterlilik Çerçevesinde kredilendirme sistemi ve kültürel anlamda Türkiye ile benzerlikler taşıyan fakat kalkınma alanında yaptığı büyük atılımla dünyanın ilgisini çeken Kore Cumhuriyetine ait özgün bir sistem olan Akademik Kredi Bankası Sistemi iyi uygulama örnekleri olarak incelenmiştir.

2.3.2 Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğinin Çalışma Yüğü Yöntemiyle Kredilendirilmesi Anketi

MYK Portal aracılığıyla ulaşılan Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği (Ek-3’de sunulmaktadır.) incelenerek öğrenme kazanımlarından oluşan yeterlilik birimlerine göre soru kalıpları hazırlanarak açıklamalar da içeren bir anket formu oluşturulmuştur. Bahse konu anket formu inşaat firmaları vasıtasıyla içlerinde usta öğreticiler de bulunan ahşap kalıpcı ustalarına ve alan uzmanlarına uygulanmıştır.

2.3.3 TYÇ Kurulu Üyeleriyle TYÇ Kapsamında Kredilendirme Yaklaşımına İlişkin Gerçekleştirilen Görüşme

Tez çalışmasının üzerinde gerçekleştiği temellere dair hazırlanan sorular TYÇ yönetim yapılarından teknik konuların ortak akılla sonuçlandırıldığı TYÇ Kurulu üyelerine iletilmiş, çalışma sonuçlarının TYÇ Kurulu üyelerinin genel görüşlerinin de alınarak o görüşler doğrultusunda gerçekleştirilebilecek önerilerle birleştirilebilmesi amaçlanmıştır.

2.4 VERİLERİN TOPLANMASI

Bu araştırma aynı mesleki gruba mensup eğitim düzeyleri, eğitim ve sosyo-ekonomik durumları benzer kişilere uygulanmıştır.

Anket formu yeterliliğe ait ölçütlerin her birini içerecek şekilde ve odak grubun seviyesine uygun olarak hazırlanmıştır. Aktif işleyen 4 farklı inşaatta çalışan işçilerden seçilmiş olan yeterliliğe ait işi meslek edinmiş kişilerden ve Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğinin güncellenmesi çalışmalarına katılan alan uzmanlarından oluşan odak bir grup

oluşturulmuştur. Saha içerisinde yüzyüze görüşme, telefon ve e posta yoluyla gerçekleştirilen anket çalışmasıyla anketler tamamlanmıştır.

Verilere MYK Sınav ve Belgelendirme faaliyetleri kapsamında uygulanan lme ve değerlendirme süreci dahil edilmiştir.

2.5 VERİLERİN ANALİZİ

Anket alışması sonrası her bir kazanım için çıkan sonuçların ortalaması alınarak yeterlilik biriminin ve bunların toplamıyla da yeterliliğin elde edilmesi için gereken tahmini çalışma yükü hesaplanmıştır.

Tahmini alışma yükünün ülkemizde kabul gören sistem olarak 25'e bölünmesiyle yeterlilik birimlerinin ve yeterliliğin kredi değerine ulaşılması hedeflenmiştir.

Yeterlilik birimlerinin kredilendirilmesinin sebebi, birimlerin yeterliliğin belgelendirilebilir en küçük parçası olarak yeterlilikler arası geçişlerde baz alınacak olmasıdır.

Gerçekleştirilen çalışmada katılımcıların kendilerini yönlendirebilecek şıklar olmamasına rağmen birbirlerine yakın cevaplar vermeleri çalışmanın tutarlılığı açısından önemli görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1 DÜNYA ÜZERİNDE KREDİLENDİRME ÇALIŞMALARI ve İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

3.1.1 Avrupa Birliğinde Kullanılan Kredilendirme Araçları

Kredi sistemlerinin kullanılmasının öğrenenler ve yeterlilik sisteminin bütününe;

- Yeterliliklerin karşılaştırılabilirliğinin ve uyumunun sağlanması,
- Yeterliliklerin şeffaflığının sağlanması,
- Yeterliliklerin kalitesini artırması,
- Öğrenenler için öğrenme yolunda yeni alternatifler yaratması ve esneklik sağlaması,
- Öğrenen hareketliliğini kolaylaştırması ve desteklemesi,
- Değişik öğrenme türlerini desteklemesi ve tanınmasını kolaylaştırması,

gibi çağımız gerekleri için hayati bulunan katkıları mevcuttur. Bu durumda Avrupa Birliği tarafından da yeterliliklerin tanınmasını ve transfer edilebilmesini kolaylaştırmak ve HBÖ'yü kolaylaştırarak yaygınlaştırmak üzere kredi temelli ortak araçlar belirlenmiştir.

AYÇ, ECVET ve Yükseköğretim için Avrupa Kredi Transfer Sistemidir (AKTS) Avrupa çapında kullanılan ortak araçlardır.

AYÇ çalışmanın ilk bölümünde anlatılmıştır, bu bölümde ise kredi temelli ortak araçlar olan ECVET ve AKTS'ye yer verilecektir.

3.1.1.1 Avrupa Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi (ECVET)

ECVET mesleki bir yeterliliği elde etmek isteyen bireylerin sahip olduğu öğrenme kazanımlarının transferi, tanınması ve biriktirilmesini desteklemek amacıyla 17 Nisan 2009 tarihinde Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sisteminin Oluşturulmasına Yönelik Tavsiye Kararı'nın Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından resmi olarak kabul edilmesinin ardından geliştirilmiştir.⁵⁰

Yapısı ve amaçları itibarıyla ECVET bir HBÖ politika aracıdır. ECVET, Avrupa Birliği üye ve aday ülkeleri arasında mesleki eğitimde iş birliğini artırmak, şeffaflığı, kıyaslanabilirliği, transfer edilebilirliği, farklı ülkeler arasında farklı seviyelerdeki niteliklerin ve yeterliklerin tanınmasını teşvik eden bir kredi transfer sistemidir.⁵¹

ECVET'in temel amaçları bireylerin kazandıkları öğrenmelerini kabul etmek ve tanımak, bu kazanımların kullanımını gerçekleştirmek, kişinin niteliklerini yükseltmek, bir kredi sistemiyle bu gelişmeye yardımcı olmaktır. ECVET uluslararası hareketliliğin öğrenme kazanımlarına dayalı olarak mesleki eğitimde tanınmasını ülke sınırlarına bağlı olmaksızın kolaylaştırmayı hedefler.

ECVET mesleki eğitimde hareketliliği arttıracak ve destekleyecek bir araçtır. ECVET ayrıca öğrenenlerin kariyerlerini destekleyen ve öğrenimleri boyunca farklı ülkeler, kültürler ve eğitimlerle; tanınmış, mesleki yeterliliklerini biriktiren ve transfer edebilen bir sistem demektir. Daha geniş anlamda ECVET, Avrupalıların istihdamını artıran ve HBÖ sisteminin teşvik edilmesine katkıda bulunan kredi transfer sistemidir. ECVET eğitim sistemleri ve sağlayıcıları arasında karşılıklı güven, şeffaflığı ve ayrıca yaygın ve serbest öğrenmenin daha etkin şekilde tanınmasını sağlar⁵².

⁵⁰ Commission Of The European Communities; Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training

⁵¹ CEDEFOP, Luxembourg, Publication Office of the EU 2010, The development of ECVET in Europe https://www.cedefop.europa.eu/files/6110_en.pdf

⁵² CEDEFOP, Luxembourg, Publication Office of the EU, 2016, ECVET in Europe: Monitoring Report 2015 https://www.cedefop.europa.eu/files/5556_en.pdf

ECVET mesleki eğitimde Avrupa 2020 hedefleri için eğitimde kullanılan ülkelerarası iş birliğini artıran stratejik çerçevenin güçlü bir aracıdır. Bu araç öğrenenler için öğrenme kazanımları ve yeterliliklerin taşınabilir ve transfer edilebilir olmasını sağlar. ECVET, öğrenenler için Avrupa’da UYÇ’lerin geliştirilmesi ve doğrulama mekanizmalarından faydalanır. ECVET hem yükseköğretimdeki kredi transfer sistemi hem de ulusal mesleki eğitim ve öğretim sistemleriyle uyumludur.

ECVET; bireylerin öğrenmelerinin tanınarak biriktirilmesini ve süreç sonunda bir yeterliliğe dönüştürülmesini amaçlamaktadır, ülkelerin resmi bir kredi sistemine sahip olması bu sürecin işlemesine yardımcı olacaktır.

ECVET birim bazlı bir sistemdir, öğrenme kazanımlarına bağlı birimler ise direk olarak yeterliliğin kendisiyle bağlantılıdır. Birimler tek bir yeterliliğe özgü olabilecekleri gibi birden çok yeterlilik aynı birimi içerebilir. ECVET içerisinde yeterlilikler ve birimler için kredi değerleri belirlenmiştir. Öğrenen bir yeterliliğe ulaşabilmek için elde etmesi gereken kredi değerini bu sayede öğrenir.

Bir yeterliliğin öğrenme kazanımları yaklaşımıyla tanımlanması ECVET’in temelini oluşturur. Kredi değeri belirlenmiş olan birimler öğrenme kazanımları setlerinden oluşur, öğrenen sahip olduğu kazanımlarla bunları kıyaslayarak o kredi değerine ulaşabilmek için hangi kazanımları edinmesi gerektiğini öğrenebilir. Bu yaklaşım aynı zamanda Avrupa’da kullanılan tüm yeterlilik araçlarında da standart olduğundan sistemler arasında bir uyum sağlar. Öğrenme kazanımlarının tanınması ve biriktirilmesi kredi biriktirme ve transferine olanak sağlar. Bu durumda ECVET’i HBÖ’yü destekleyici bir kredi sistemi haline getirir.

ECVET'in HBÖ perspektifinde ne şekilde kullanılabileceği şu şekilde özetlenebilir:

1. Aşamalı öğrenme: Eğitim hayatındaki olası kesintilere rağmen öğrenenin farklı zamanlarda elde ettiği kazanımlar vasıtasıyla yeterliliğe erişebilmesi
2. Aynı seviyede ve aynı alan içerisinde bir yeterlilikten diğerine kredi transferi vasıtasıyla geçiş yapabilme (örneğin İktisadi İdari Bilimler Fakültesi içerisinde bir bölümden diğer bir bölüme geçiş)
3. Kredi biriktirme ve transferi yoluyla yine aynı seviyede fakat farklı alanda bir yeterliliğe geçiş yapabilme. (bir yükseköğretim yeterliliğinden farklı bir alandaki yükseköğretim yeterliliğine geçiş)
4. Yaygın ve serbest öğrenmeler yoluyla elde edilen kazanımların resmi bir kurum tarafından tanınarak yeterliliğe dönüştürülmesi.
5. Mevcut yeterliliği bir başka seviyedeki bir yeterliliğe yükseltme (örneğin orta öğretim sonrası sahip olunan bir mesleki yeterliliğin aynı alandaki bir yükseköğretim yeterliliğine kredilerin tanınması ve biriktirilmesi vasıtasıyla yükseltilebilmesi)⁵³

ECVET kapsamında bir yıllık örgün öğrenme süreci sonunda elde edilecek kredi değeri 60 olarak belirlenmiştir, fakat ECVET uygulayıcı ülkeler için bunu şart koşmamaktadır dolayısıyla ülkeler belirledikleri özgün kredi değerleri ile kendi kredi sistemlerini oluşturacaklardır. ECVET, farklı ulusal veya sektörel yeterlilik sistemlerinin birbirleriyle ortak bir tabanda iletişim kurabilmelerini sağlama amacı taşır ve aralarında önemli farklar olan sistemler arasında güven ilişkisi kurulabilmesini temel alır.

⁵³European Commission, Using ECVET to Support LLL Annotated Examples of How ECVET Can Be Used to Support LLL, 2017
http://www.ecvet-projects.eu/Documents/ECVET_Lifelong_Learning_LLL_Final_Web_ISBN.pdf

3.1.1.2 Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi (AKTS)

AKTS; yükseköğretim öğrencilerinin farklı ülkeler arasında hareketliliğini kolaylaştırabilmek amacıyla tasarlanmış bir kredi sistemidir. AKTS bir kursun ya da programın öğrenme kazanımlarına veya iş yüküne dayanan bir sistem olduğundan öğrenci AKTS kredilerini bir üniversiteden diğerine aktarabilir. Böylece söz konusu krediler bireyin lisans programına veya eğitimine eklenerek bazı konulardan muafiyetini sağlayabilir. AKTS öğrenmeyi daha öğrenci merkezli bir hale getirmeye yardımcı olan ulusal süreçleri birbirleri ile uyumlu hale getirmeyi amaçlayan Bologna Sürecinde ortaya çıkan merkezi bir araçtır.

AKTS yükseköğretim öğrenci hareketliliğini kolaylaştırmak ve öğrencilerin yurtdışında gördükleri eğitimlerinin kendi ülkelerinde tanınmasını garanti altına almak için Avrupa Birliği tarafından 1980’lerin sonuna doğru geliştirilmiştir. Bu sistemin uzun vadeli amacı ise, kredi ve notlandırma konularında Avrupa çapında standartlaşmayı sağlamak, böylelikle Avrupa bütünleşmesinin eğitim boyutunu güçlendirmektir. Bu bakımdan AKTS, yükseköğrenim alanında Avrupa çapında geçerli bir ‘ortak dil’ olarak nitelendirilmektedir. AKTS, Avrupa Yükseköğretim Alanındaki ülkelerin çoğu tarafından kabul edilmiştir.

AKTS ayrıca çalışma programlarının planlanması, sunulması ve değerlendirilmesine yardımcı olur ve süreçleri daha şeffaf hale getirir. Ulusal sistemler arasındaki farklılıklar, diğer ülkelerden gelen öğrencilerin niteliklerinin anlaşılabilmesinde sorunlara yol açabilir. Öğrenme kazanımlarının şeffaflığı, diğer ülkelerde yapılan çalışmaların tanınmasını kolaylaştırır. AKTS ayrıca, üniversite ve iş temelli öğrenme gibi farklı öğrenim türlerini aynı çalışma programı içinde veya hayat boyu öğrenme perspektifinde birleştirmeyi mümkün kılar. AKTS kredileri, verilen bir dersin veya programın iş yükünü ve tanımlanmış öğrenme kazanımlarını (“bireyin ne anlayabildiğini ve yapabildiğini”) gösterir. Kısaca AKTS kredisi, bir akademik yılı herhangi bir yükseköğretim kurumunda tam zamanlı olarak tamamlamak için gereken toplam çalışma zamanına göre, ilgili dersin ne kadarlık çalışma gerektirdiğini belirten bir sayıdır.⁵⁴

⁵⁴ https://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/docs/ects-users-guide_en.pdf

AKTS kredileri, tanımlanan öğrenme kazanımlarına ve ilişkili iş yüklerine göre öğrenme hacmini ifade eder. AKTS’de bir akademik yıllık eğitim için 60, bir dönem içinse 30 AKTS kredisi, normalde kredilerin (öğrenme sonuçları ve iş yükü temelinde) tahsis edildiği bir dizi eğitim bileşenini içeren tam zamanlı bir akademik yılın veya eşdeğerinin öğrenme kazanımlarına ve ilgili iş yüküne tahsis edilir. Bolonya Sürecinde üniversitelerde bir yarıyılıda öğrencinin yükünün 1500- 1800 saat olduğu konusunda görüş birliğine varılmıştır. AKTS kredileri genellikle tam olarak ifade edilir. AKTS’ye göre her 25-30 saatlik çalışma yükü 1 krediye tekabül eder.⁵⁵ Buradan da 1800/30 formülü ile bir yıllık akademik eğitim için 60 kredi kuralının doğrulanması sağlanır.

Üniversite düzeyinde bir yıllık tam zamanlı eğitim genellikle 1500-1800 saat 25-30 saatlik bir çalışma yüküne denk gelse de bu kullanım ülkeden ülkeye farklılıklar gösterebilir.

Tablo 4: Ükelere Göre AKTS-Çalışma Yüğü Tablosu

İngiltere	60 AKTS=1200 saat	1 AKTS 20 saat
Avusturya-İrlanda-İtalya-Malta	60 AKTS=1500 saat	1 AKTS 25 saat
Finlandiya- Litvanya-İsveç	60 AKTS=1600 saat	1 AKTS=27 saat
Hollanda-Portekiz	60 AKTS=1680 saat	1 AKTS=28 saat
Almanya	60 AKTS=1800 saat	1 AKTS=30 saat

AKTS’de tipik bir lisans derecesi, 180 veya 240 krediden oluşurken, yüksek lisans derecesi, 90 veya 120 krediden oluşur doktora düzeyinde ise AKTS değerleri değişiklik gösterir. AKTS bugün Avrupa Yükseköğretim Alanına üye 48 ülke tarafından kabul gören bir sistemdir.

⁵⁵ https://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/docs/ects-users-guide_en.pdf

3.1.2 İskoçya Modeli

Çalışmada İskoçya'nın ele alınmasının en önemli sebebi İskoçya'nın İskoç Kredi ve Yeterlilik Çerçevesi'nin (SCQF) temelini oluşturan sistemsal reformlara erken dönemde başlamış olması sebebiyle 1. Nesil UYÇ'lerden sayılması ve sisteminin birçok Avrupa ülkesi için model oluşturmastır.

Ayrıca İskoçya, konuya erken başlamanın avantajı olarak bu alanda yetişen uzmanları sayesinde Avrupa'da birçok ülke için yönlendirici olmuştur. İskoç uzmanlar bugün de UYÇ ile ilintili konularda önde gelmekte ve birçok ülkede yabancı uzman olarak çerçeve faaliyetlerini geliştirici projelerde görev almaktadır. İskoçya aynı zamanda yeterlilik çerçevesi ile kredi çerçevesini birleştiren bir ülke olduğundan Tezin konusu açısından önem teşkil etmektedir.

3.1.2.1 İskoçya Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi

SCQF kapsamlı bir çerçeve fikri olarak 1984'ten beri süregelen bir dizi reformun neticesinde 90'ların ortasında ortaya çıkmıştır. SCQF resmi olarak ortaya çıktığında mimarisi kurulmuş, çoğu yeterlilik tanımlanmış haldedir. Şöyle ki neredeyse tüm yeterlilikler birim haline getirilmiş, kredi kavramına dayanmakta, yeterlilik türleri, seviyeleri ve tanınma yolları belirlenmişti.⁵⁶

SCQF 12 seviyeden oluşan bir çerçevedir. SCQF'in hedefi İskoç yeterlilik sistemini; yeterlilikleri ve yeterlilikler arasındaki ilişkileri daha açık ve kullanılabilir bir hale getirmektir.

⁵⁶ Allais, Stephanie, The Implementation and Impact of National Qualification Frameworks: Report of a study in 16 countries, ILO, 2010
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/--ifp_skills/documents/publication/wcms_126589.pdf

SCQF bu hedef doğrultusunda;

- Hangi düzeyde olursa olsun hayat boyu öğrenmeyi destekleyerek yeterliliklere erişim yollarını netleştirmek
- Öğrenen hareketliliğine ve ilerlemesine imkân sağlamak için yeni ilerleme yolları yaratmak,
- AYC ile referanslandırılmış farklı yeterlilik türlerinin seviyesini ve kredi değerlerini içermek,
- Öğrenenlere yardımcı olmak için yeterlilikler arası geçişlerde kullanılabilecek kredi biriktirme transfer sistemini yürütmek amaçlarını taşımaktadır.

SCQF HBÖ kapsamında tüm faydalanıcılar için;

- Her yaş ve koşuldaki insanın yaşamları boyunca uygun eğitim ve öğretime erişmesine yardımcı ve kişisel, sosyal ve ekonomik potansiyellerini kullanabilmelerini sağlayan;
- İskoç yeterliliklerinin, yeterliliklerin birbirleriyle ve diğer tanınmış öğrenmelerle ilişkisinin, yeterliliklerin diğer ülke yeterlilikleriyle ilişkisinin herkes için açık ve anlaşılır olduğu,
- SCQF Seviye Tanımlayıcılarının kullanılmasıyla, yeterliliklerin tüm sektörlerde kalifiye işgücünü oluşturacak şekilde geliştirilip gerekli beceri ve yetkinliklerle zenginleştirildiği,
- Adil çalışma ve sosyal adalet amaçlarını destekleyebilecek bir çerçeve sunarak, önceki öğrenmeyi tanıyabilen, ilerlemeyi destekleyen ve sosyal içermeyi geliştirebilen araçlar ve kaynaklar sağlamayı hedefler.

SCQF bu hedef ve amaçları kapsayan 12 seviyeden oluşan bir kredi ve yeterlilikler çerçevesidir. Mevzuatsal/düzenleyici bir çerçeve olarak yapılandırılrsa da gönüllülük esasına dayalıdır. Çerçeve; kullanıcıların yeterlilikleri anlaması karşılaştırabilmesi ve öğrenme yollarını kavrayabilmesi için iki ölçüt kullanılır. Bunlar: SCQF Seviyesi ve kredi değerleridir.

Bir yeterliliğin SCQF’e dahil edilebilmesi için aşağıdaki kriterleri sağlaması gerekmektedir

- Öğrenme kazanımlarına dayalı olmalı
- Minimum 10 saatlik bir çalışma yükü gerektirmeli,
- Resmi bir ölçme ve değerlendirmeye tabi olmalı
- Kalite güvence koşullarını sağlamalı.

2009⁵⁷ yılında AYÇ ile referanslanan SCQF aynı zamanda bir kredi çerçevesidir ve;

- Yeterlilikler ve öğrenme programları arasındaki ilişkiyi netleştirmek
- Yeterliliğe giriş koşulları ve ilerleme yollarını netleştirmek
- Kredi biriktirme ve transfer fırsatlarını en üst seviyeye çıkarmak
- Öğrenenlerin öğrenmelerini planlamalarına ve ilerleme imkanlarına kavuşmalarına yardımcı olmak,
- Öğrenmenin tekrarını en aza indirmek misyonlarına sahiptir.⁵⁸

3.1.2.2 SCQF Kredi Sistemi

SCQF içerisindeki tüm yeterlilikler bir kredi değerine sahiptir. Kredi değerleri yeterliliğin tanımlanmış öğrenme kazanımlarının elde edilme süresiyle bağlantılıdır. Burada elde edilecek süre için ortalama bir öğrenen esas alınır. Tez için görüşlerine başvurulmuş UYÇ bazı öğrenme programları geliştirme ve uygulama konusunda uzman Karen ADAMS; ortalama öğrenen kavramını değerlendirmede önemli olan faktörün söz konusu yeterliliğin giriş koşulları olduğunu ve farklı yeterlilik türleri üzerinde çalışırken bu kavramdan beklentilerin de değişmesi gerektiğini ifade eder.

İskoç Kredi Sisteminde; 1 kredi 10 saatlik tahmini öğrenme süresini içerir, bu aynı zamanda bir yeterliliğe tahsis edilebilecek asgari öğrenme süresidir.

⁵⁷ SCQF, Referencing the SCQF to the EQF Report 2019 (04.05.2020)
<https://scqf.org.uk/media/1695/eqf-re-referencing-report-final-may-2019.pdf>

⁵⁸ SCQF Handbook (04.05.2020)
https://scqf.org.uk/media/1125/scqf_handbook_web_final_2015.pdf

Kredi puanlarının sayısal değeri ile seviyelendirme arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Bu yargı genellikle tüm UYÇ’ler için mevcuttur. İnsanlar genellikle seviye artıkcı kredi değeri de artacağı yanılgısına düşmektedir. SCQF için bunu bir örnekle çürütecek olursak 120 kredi değeriindeki Estate Maintenance (Varlık Danışmanlığı gibi bir içeriğe sahip) seviye 5 olarak tanımlanırken, 24 kredi değeriindeki Professional Development Award in Strategic Leadership (Stratejik Liderlikte Mesleki Gelişim Belgesi) yeterliliği 11. seviyede yer almaktadır.

Seviye tanımlayıcılarının yanı sıra kredi puanları da öğrenenler ve işverenler açısından aynı veya farklı seviyelerdeki yeterlilikleri karşılaştırabilmek için kullanılmasına imkân tanır.

SCQF kredi puanlarının tahsisi; bir yetenek algısı, yaş veya deneyim gibi kriterler göz önünde bulundurulmadan, yeterliliğin konusu hakkında bilgiye sahip ve işin ne kadar sürede öğrenilebileceğini bilen kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Kredi değeriinin hesaplanmasında kullanılan tahmini öğrenme süresi, öğrenme ile alakalı harcanan tüm zamanlar dikkate alınmalıdır. Bu hesaplama söz konusu alanda teorik ve pratik bilgiye sahip uzman kişilerce gerçekleştirilir. Bu süre hesaplanırken yeterliliğe ait tüm öğrenme kazanımları dikkate alınmalıdır.⁵⁹

Bir yeterliliğe SCQF Seviyesi ve SCQF kredi değeri tahsis etme işlemi olan “kredilendirme” işlemi sadece SCQF Kredi Derecelendirme Kuruluşları (SCQF Credit Rating Bodies) tarafından yapılabilir.

⁵⁹ SCQF, Scqf Credit Points Explained: Notional Learning Hours (04.05.2020)
<https://scqf.org.uk/media/1118/credit-point-explained-march-2017-web.pdf>

Şekil 2: Kredilendirme Sürecinin Genel Aşamaları⁶⁰

3.1.2.3 SCQF Kredi Derecelendirme Kuruluşları

SCQF Kredi Derecelendirme Kuruluşları; SCQF için kredi değerlemesi yapan kuruluşlardır. Bunlar İskoçya Kolejleri, İskoç Yükseköğretim Kurumları ve Scottish Qualification Authority (SQA) (İskoç Yeterlilikler Kurumu) ve SCQF ortaklığında derecelendirme yapmak için yetkilendirilmiş kuruluşlardır.⁶¹

İskoç Kolejleri ve İskoç Yükseköğretim Kurumları kendi sorumluluklarındaki yeterliliklerin kredilendirilmesinden sorumluysen “third party credit rating approval” olarak kavramlaştırılan “bağımsız” diyebileceğimiz kredi derecelendirme kuruluşları ise ücret esasıyla çalışarak talep eden kuruluşlar için kredilendirme faaliyetlerini gerçekleştirirler.

Bir kuruluşun kredi derecelendirme kuruluşu olarak faaliyet gösterebilmesi için karşılaması gereken bazı kriterler mevcuttur. Öncelikle bu kuruluşlar seviyelendirme ve kredilendirme kararlarına ait kanıtların tutulması ile ilgili iç ve dış değerlendirmelere açık kalite güvence koşullarını sağlayan titiz ve uygun sistemler kurmalıdır.

⁶⁰ <https://scqf.org.uk/media/1130/criteria-explained-final-web-oct-2017.pdf>

⁶¹ SCQF, SCQF Credit Rating: Criteria Explained (06.05.2020)
<https://scqf.org.uk/media/1130/criteria-explained-final-web-oct-2017.pdf>

Tüm kredi derecelendirme kuruluşlarının SCQF ilkelerine uygun olarak kredilendirme süreçleri oluşturması gerekmektedir. Bu süreçler; açık, güvenilir, şeffaf, kalite güvence koşullarına uygun olarak dış değerlendirmeye açık olmalıdır.⁶²

Tüm bu gereklilikleri;

- Daimi ve güçlü bir yapı
- Sağlam kalite güvence sistemi
- Kapasite ve bağlılık/taahhüt olarak özetleyebiliriz.⁶³

Daimi ve güçlü bir yapı:

- Kimliğini, işlevlerini, organizasyon yapısını, amaçlarını ve fonksiyonlarını tanımlayan resmi bir mevzuat
- Güvenli, istikrar ve sürekliliğin ispatı
- Eğitim öğretim alanındaki bilgi ve deneyimin ispatı
- İşgücü piyasasında faaliyet gösteren uzmanlara ait kanıtlar
- Etkili bir personel gelişim stratejisi oluşturmak ve yürütmek

Sağlam bir kalite güvence sistemi:

- Program tasarımı, onaylama, tanıma, akreditasyon, ölçme ve değerlendirme ve diğer ilgili konularla kalite güvence sistemini bir araya getiren diğer konularla ilgili bir kalite güvence sisteminin yürütülmesi
- Uzmanlık gerektiren konularda ilgili süreçlerin deneyimli kişilerce işletilmesi
- Uygun yönetim ve karar verme mekanizmalarının bulunması
- Eşdeğer süreçlerin karşılaştırılıp değerlendirilerek tutarlılık sağlanması
- Düzenli gözden geçirmeye tabi bir kalite güvence sistemi
- Kalite güvence sistemlerinin düzenli dış değerlendirmeye tabi olması
- Gözden geçirme ve denetim faaliyetleri sonuçlarının incelenmesi ve sonuca yönelik önlemlerin alınması

⁶² <https://scqf.org.uk/media/1130/criteria-explained-final-web-oct-2017.pdf>

⁶³ SCQF, Quality Assurance Model for SCQF Partnership Approved Credit Rating Bodies (02.02.2020)
<https://scqf.org.uk/media/1133/scqf-qam-updated-nov-2014.pdf>

Kapasite ve Taahhüt/Bağlılık

- Kredilendirme aşamalarının mevcut kalite güvence sistemi SCQF kriterleri dikkate alınarak sağlam bir şekilde netleştirilmesi ve belgelenmesi
- Süreçlerin çıktılarının her aşamada kaydedilmesi, çıktıların diğer paydaşlarca ve kullanıcılarca erişilebilir olması
- Veri tabanı ve portalla uyumluluk⁶⁴ vb. durumları ifade etmektedir.

Kredi derecelendirme kuruluşlarında yetkin personel istihdamı da büyük önem arz eden bir diğer konudur.

Personeller;

- SCQF sistemine hâkim, seviyeler ve seviye tanımlayıcılar ve bunların prensipleri hakkında bilgi ve deneyim sahibi,
- Kredilendirme alanında deneyimli,
- Program onayı ve inceleme dahil olmak üzere kalite güvence alanında deneyimli,
- İlgili konu alanında ve ilgili seviyelerde öğrenci değerlendirme deneyimli olmalıdır.

Süreç bu kriterleri sağlayan profesyonellerce yürütülmeli, kararlar ise bireysel değil grup halinde alınmalıdır.

Kredi derecelendirme kuruluşlarına yönelik kriterler SQA ve SCQF tarafından belirlenmektedir. Öz değerlendirme ve dış değerlendirme kalite güvence sistemlerinin temelini oluşturmaktadır. Kuruluşların yetkisi kriterleri karşılamadıkları durumlarda iptal edilebilmektedir.

2018 yılı verilerine göre SCQF yeterlilikleri için seviyelendirme ve kredilendirme yapmaya yetkili 56 Kredi Derecelendirme Kuruluşu bulunmaktadır.

⁶⁴ <https://scqf.org.uk/media/1133/scqf-qam-updated-nov-2014.pdf>

Kredi değerine ulaşılacak yolda ya yetkilendirilmiş kredi derecelendirme kuruluşlarının ya da bağımsız kredi derecelendirme kuruluşlarının görevli olduğundan bahsedilmişti. Bu yollar arasından yetkilendirilmiş kredi derecelendirme kuruluşları kendi sorumlu kurumları tarafından sunulan yeterlilikler için kredilendirme yaparken; bağımsız kuruluşlar, bu hizmeti kendilerinden satın alan organizasyonlar için kredilendirme yapmaktadır. Fakat her iki durumda da yeterlilik SCQF’e dahil edilmeden önce sürecin bütünlüğünün sağlanması açısından sıkı bir denetim mekanizmasından geçmektedir.

Sorumlu kurumlar, kredilendirilmesi istenen yeterlilik hakkında yeterli kanıtı sunmakla yükümlüdür. Kredi derecelendirme kuruluşları, sorumlu kurumlardan gerekli kanıt ve lme ve değerlendirmeye ait çeşitli dokümanlar talep edebilir.

Fakat genel olarak istenen dokümanlar:

- Yeterliliğin adı
- Yeterliliğin amacı
- Yeterliliğin ğrenme kazanımları
- Yeterliliğin nerilen SCQF seviyesi
- Yeterliliği elde etmek için gerekli öğrenmenin ne kadar sürdüğü
- ğrenme kazanımlarının lme ve değerlendirilmesinin nasıl yapılacağı
- Kalite güvence koşullarını nasıl sağladığı bilgilerini içeren dokümanlardır.

3.1.2.4 SCQF Kredi Biriktirme ve Transferi

SCQF içerisinde bir yeterlilik için kredi değeri tahsis edildiğinde bu genel kredi olarak adlandırılmaktadır. Tüm ana akım yeterlilikler için genel kredi değerleri tahsis edilmiştir. Bazı durumlarda bu kredi değerini transfer edebilmek mümkündür. Transfer edilebilen yani başka bir programa aktarılan bu krediye ise “zel kredi” denilmektedir.⁶⁵

⁶⁵ SCQF, SCQF Partnership, Credit Transfer in the context of the Recognition of Prior Learning, 2012 (11.05.2020)
<https://scqf.org.uk/media/1127/scqf-credittransfer-guidance-final-october-2012.pdf>

Sorumlu kurumlar tarafından bir veya birkaç ortak birime sahip olan yeterlilikler geliştirilebilir. SCQF'in amaçlarından biri de öğrenme tekrarını minimuma indirmektir. Dolayısıyla ortak olan birime ait öğrenme kazanımlarının bir kere alınmasıyla elde edilen kredi değeri kredi biriktirme sistemi vasıtasıyla genel kredi olarak her iki yeterliliği de kapsar.

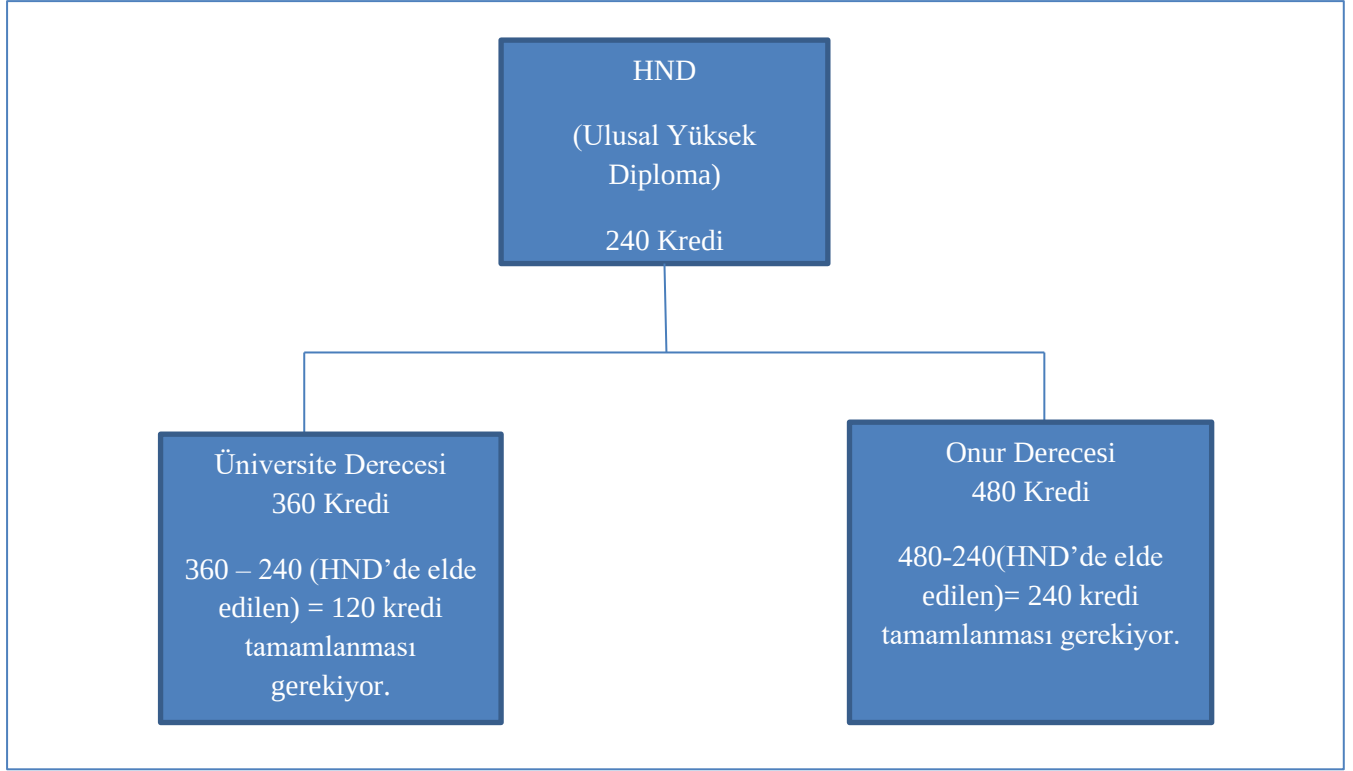
Uygun koşullarda bir yeterliliği elde ederken kazanılan kredi başka bir sorumlu kurumun yeterliliği için kullanılabilir. Bu bir öğrenenin değerlendirilen ve belgelendirilmiş öğrenmelerini tekrarlamadan bir diğer yeterlilik için kullanabilmesine olanak tanır. Burada transfer için kullanılabilecek kredinin miktarına sorumlu kurum karar vermektedir. Yani transfer için kullanılabilecek kredi değeri değişken olabilmektedir. Yine uygun durumlarda belirlenen kredi değerleri yeterliliğin birimlerinden muafiyet kazanmak için kullanılabilmektedir. İskoç Kredi Sisteminde artikülasyon en sık kullanılan yöntemdir.

Bu yöntemle İskoç sisteminde HNC (Higher National Certificate) ve HND (Higher National Diploma) Ulusal Yüksek Sertifika, Ulusal Yüksek Diploma olarak geçen yeterliliklere (bizim ülkemizde önlisans programlarına benzer yeterlilikler) sahip kişiler bir üniversite programının 2. veya 3. senesine direk geçiş yapabilmektedirler. HNC veya HND'lerin bu geçiş için kabul edilmesi bölümlerin eşleşmesi de dâhil birçok parametreye bağlıdır. Geçişte transfer edilebilecek kredi değeri ise HEI (Higher Education Institute) tarafından belirlenmektedir. 2014 senesi istatistiğine göre HNC/D yeterliliklerine sahip kişilerin %49'u artikülasyon yöntemi ile ilgili programlara geçiş yapmıştır.⁶⁶

⁶⁶ <https://scqf.org.uk/media/1695/eqf-re-referencing-report-final-may-2019.pdf>

Artikülasyon dışında kanıt sistemine dayalı, işyerinde ve serbest öğrenmelerin tanınması yoluyla elde edilen kredilerin transferi de İskoç sisteminde mevcuttur. Kredilerin bu şekilde tanınmasından yeterlilik alınmak istenen sorumlu kurum sorumludur.⁶⁷

Şekil 5: Artikülasyon Yöntemi

3.1.2.5 İskoç Kredilendirme Yaklaşımı ve Öğrenmelerin Kanıta Dayalı Yöntemle

3.1.2.6 Doğrulanarak Krediye Dönüştürülme Örneği

Kredi öğrenmenin sonuçlarını ölçmenin bir yoludur ve SCQF kapsamında kredi değerleri; çerçevenin aynı veya farklı seviyelerinde elde edilen kazanımların miktarını tanımlamak ve karşılaştırmak için bir yöntem sağlar. Bu şekilde gerçekleşen ölçüm; uygun yöntemlerle yapılmalı, geçerli ve güvenilir bir kalite güvence sistemiyle desteklenmelidir.⁶⁸

İskoç sisteminde yaygın serbest öğrenmelerin doğrulanması için kullanılan yöntemlerden birisi de portfolyo yöntemi olarak da geçen kanıta dayalı doğrulamadır.

⁶⁷ <https://scqf.org.uk/media/1127/scqf-credittransfer-guidance-final-october-2012.pdf>

⁶⁸ SCQF, An Introduction to The Scottish Credit and Qualification Framework, September 2012 (04.10.2020) <http://www.inf.ed.ac.uk/student-services/committees/board-of-studies/SCQF-guide.pdf>

Kanıtı dayalı doğrulama yöntemiyle öğrenenler, daha önceden kredi değerleri belli olan birim ve yeterliliklere ulaşabilmektedir. Portfolyo öğrenenin yeterliliği oluşturan öğrenme kazanımlarını nasıl karşıladığını gösteren kanıtları sunan bir çalışmadır. Tipik bir portfolyo öğrenen tarafından seçilen çalışmalardan ve bu çalışmaları neden seçtiğine ilişkin göstergelerden oluşur. Portfolyo, öğrenenin büyümesinin ve gelişmesinin izlenebileceği bir değerlendirme yöntemidir.

Portfolyo öğrenenlere kendi öğrenmelerinden sorumlu olma fırsatı veren bir değerlendirme yöntemidir. Öğrenenlere gelişimlerini takip edebilme şansı verir. Motivasyonu, bireyselliği ve benzersizliği teşvik eder. Öğrenmenin tamamen nihai sonuçla ilgisi olmadığını gösterip, öğrenenlerin sonuçtan daha fazlasını göstermelerine imkan tanıyan süreç odaklı bir yöntemdir. Bununla birlikte portfolyo; planlama, yanıt verme ve geri bildirim açısından çok zaman alan bir değerlendirme yöntemidir. Beyana ve kanıtlara güven esasına dayanır, intihal ihtimalleri göz önünde bulundurulmalıdır. Portfolyo yöntemiyle ilgili öğrenenlere açık talimat ve yönergeler verilmelidir. Ölçülmesi zor ve öznel bir yöntem olduğundan değerlendiriciler tarafından kullanımı zor bulunabilir. Bu noktada mentorler, değerlendiriciler ve öğrenenler sürece tam anlamıyla dahil olmaktadır.

İlerleme süreci adım adım şu şekilde işler:

Kredi transferi ve yaygın serbest öğrenmeler ile önceki öğrenmelerin doğrulanması süreçleri hakkında bilgilendirme

- Sürecin standartları ve öğrenme kazanımları hakkında bilgilendirme
- İlgili yeterlilik ile pratiğe dayalı öğrenmenin karşılaştırılması
- Pratiğe dayalı öğrenme için bir öğrenme yolunun tanımlanması
- Öğrenme etkinliklerinin neler olabileceğinin planlanması
- Öğrenenin doküman, referans vb kanıtları toplayıp ihtiyaç halinde öğrenme programıyla desteklemesi
- Değerlendiriciye sunulmak üzere kanıtların hazırlanması
- Kanıt koleksiyonunun değerlendirilmeye gönderilmesi

Bu süreçte mentor, öğrenmenin içeriği hakkında net yazılı açıklamalar yapar, pratiğe dayanan öğrenmelere karşılık gelen kazanımları net şekilde ifade eder ve iddia edilen öğrenenin gerçekleştiğine dair destekleyici kanıtların sunulması konusunda yönlendirme yapar.

SCQF kredilendirme yaklaşımının olay örgüsü üzerinden anlatılabilmesi için pratiğe dayalı çalışmaları sonucunda öğrenmelerini doğrulayarak bir yeterlilik birimine ulaşan Mark örneğinden bahsedilecektir.⁶⁹

Mark, bir gıda işleme tesisinde 10 yılı aşkın süredir yönetici olarak çalışmasına rağmen yöneticilik ile ilgili herhangi bir yeterliliğe sahip değildir ve bu alanda bir yeterliliğe sahip olmak istediğine karar verir. Öncelik olarak örgün eğitime katılmayı düşünen Mark'a işvereni bu durum için kolaylık sağlayamayacağını bildirir Mark ise işten ayrılmayı göze alamaz. Bunun üzerine işvereni Mark'ı başka bir yöntemle desteklemeyi teklif eder. Yerel bir üniversiteye giderek iş tecrübelerini ve bir yeterlilik elde etmek istediğini anlatan Mark'a önceki öğrenmelerin tanınması için uygun bir aday olabileceği söylenir ve sahip olduğu kazanımlar 120 SCQF kredi puanına sahip 11. Seviye Yönetimde Lisansüstü Sertifika için değerlendirilebilir bulunur. Bunun üzerine Mark 2 sene boyunca bu alana yönelik başarı kanıtlarını toplar. Kanıtlar; bölüm yöneticilerinden raporlar, gerçekleştirilen faaliyetler, meslektaşlarının gözlemleri, e-postalar ve tanık ifadeleridir. Mark işverenin desteğiyle bu dosyaya etkiliyönetim tekniklerini gösteren günlükleri ve faaliyet raporlarını da ekler. Mark bu şekilde portföyünü hazırlarken üniversite personeli mentoru kendisini destekleyerek tavsiyelerde bulunur. Portföyün ahzırlanıp kanıtların teslim edilemsi sonrası değerlendirme gerçekleştirilir ve sürecin sonunda Mark 120 kredilik bu yeterliliği elde ederek Lisansüstü Sertifikanın sahibi olur.

İskoç kredi biriktirme ve transfer yaklaşımında kredilendirme yeterlilikler için gerçekleştirilir, öğrenen kredi biriktirme ve transfer sistemine, önceki öğrenmelerini, yaygın ve serbest öğrenmelerini doğrulatarak birimler elde edebilme ve daha önce elde ettikleri kredi değerlerini birim ve yeterlilikler vasıtasıyla transfer edip biriktirerek dahil olur.

⁶⁹ SCQF Partnership, Credit Transfer in the context of the Recognition of Prior Learning, October 2012 <https://scgf.org.uk/media/1127/scgf-credittransfer-guidance-final-october-2012.pdf>

3.1.3 Kore Cumhuriyeti Akademik Kredi Bankası Sistemi

Tez çalışmasında Kore Cumhuriyeti'ne (Güney Kore) yer verilmesinin önemli sebeplerinden biri Türkiye ve Güney Kore eğitim sistemlerinde yer alan benzerliklerdir. Ek olarak Avrupa genelindeki uygulamaların gerek AYÇ'ye referanslanma süreci gerekse de fiziki yakınlıklar sebebiyle birbirine benzer nitelik taşıması kredilendirme sistemleri konusunda daha farklı yaklaşımlara sahip sistemlere yönelik araştırma yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu sebeple kredilendirme alanında Avrupa genelinden farklı siteme sahip olan Güney Kore'nin tez çalışmasına farklı bir perspektif kazandıracağı değerlendirilmektedir.

Güney Kore yakın tarihlere kadar iç karışıklıklar yaşayan bir ülke olmasına rağmen 1960'lardan bugünlere her alanda hızlı bir kalkınmayla gelişerek (Han Nehri Mucizesi olarak bilinmektedir) G20 ülkeleri arasına girmiş ve kısa sürede "gelişmekte olan ülkeler" listesinden "gelişmiş ülkeler" listesine geçiş yaparak incelemeye değer bir ülke örneği halini almıştır. Güney Kore 2019 yılı verilerine göre çok gelişmiş bir ülke ve dünyanın en büyük 11. ekonomisidir.

Pınar Necmiye GÜLSOY KERİMOĞLU, "Türkiye ve Güney Kore Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında iki ülkenin eğitim sistemindeki benzerlikleri şu cümlelerle ifade eder:

"İki ülkenin tarihsel süreç içerisinde idari yapılanmaları ve yönetim sistemlerinde görülen değişimin yönü de benzerlik taşımaktadır. Küçük topluluklardan daha büyük devletlere ve yönetim sistemi bakımından giderek demokratikleşen devlet özellikleri taşımaları açısından paralellik göstermektedirler.

Okuma yazma oranlarındaki değişime bakıldığında her iki ülkede de benzer şekilde sürekli artan bir grafik göze çarpmaktadır. İki ülke karşılaştırıldığında Güney Kore'de bu artışın hızının çok daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda en temel eğitim olan okuma yazma öğretiminin eğitim alanında bir dönem Güney Kore'nin öncelikli hedefleri arasında bulunduğu çıkarımı yapılabilmektedir.

(...)

Türkiye ve Güney Kore'nin eğitim amaçlarının, insani değerleri ve sorumlulukları kazandırmak, toplum içinde demokratik yaşama gereklerini edinmek ve topluma katkıda bulunmak amaçları çerçevesinde birbiriyle büyük benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Eğitim sistemlerinin temel ilkeleri bakımından iki ülke, eğitim sistemleri tüm vatandaşlarına eğitim hakkı ve eşit eğitim fırsatı sunmaları, tarafsızlığın ve demokratikliğin esas olduğu ve yaşam boyu eğitimin devam etmesi noktalarında benzerlik taşımaktadır.

İki ülke eğitim sistemlerinin kademelendirilmelerindeki sıra bakımından benzerdir. Okul öncesi eğitim, ilkökul, ortaokul, lise (ortaöğretim) şeklinde sınıflandırılarak ilerleyen eğitim sistemleri mevcuttur. Bu sırayı yükseköğretim izlemektedir.”⁷⁰

Yukarıdaki cümlelerden de anlaşılacağı üzere Türkiye ve Güney Kore’nin kültür ve eğitim sistemleri açısından benzerlikler gösteren iki ülke olması hasebiyle Güney Kore tarafından uygulanan bir sistemin Türkiye’ye uyarlanabilirliği yüksek olabilecektir.

3.1.3.1 Güney Kore Hakkında

Güney Kore’nin yükseköğretim sistemi nispeten yeni sayılabilecek bir sistemdir. Aslında ülkede bin yılı aşkın süredir süregelen bir yükseköğretim akademi kültürü bulunmasına rağmen 1940-1945 Japon işgali sonrasında ülkede yalnızca bir üniversite mevcutken, karışıklık yıllarında açılan 2 üniversite ile birlikte 1945 yılında toplam 3 üniversite ile bu üniversitelerde kayıtlı 7000 üniversite öğrencisi olması yükseköğrenimin durumunu özetlemektedir.

Bağımsızlığını kazanan Güney Kore hızlı bir toparlanma sürecin girerek Eğitim Kanunu’nu çıkartmış, 1980’li yıllardan itibaren nitel gelişimlerini ön planda tutarak halk eğitimine büyük önem vermiştir. Güney Kore’de HBÖ kavramı öğrenenlerin hayat serüveni içine yerleştirilmiş ve toplumca kabul görerek hedeflenen hayat biçimi olmuştur. “Güney Kore Temel Eğitim Yasası; her Güney Kore vatandaşının eğitim görevi ile eğitim hakkının mevcut olduğu, devlet ve yerel yönetimlerin her bir vatandaşa eğitim vermek yükümlülüğü bulunduğuna; eğitimin bireylerin hayatları boyunca sürdürülmesi gereken bir süreç olduğuna ve her bir vatandaşın eğitim hakkının teminat altına alınması gerektiğine atıfta bulunarak HBÖ’nün önemine temelden vurgu yapmıştır.”⁷¹

⁷⁰ GÜLSOY KERİMOĞLU, Necmiye Pınar. “Türkiye Ve Güney Kore Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2019

⁷¹ GÜLSOY KERİMOĞLU, a.g.e, s.54

Son yıllarda Kore’de modernleşme sanayileşme ve küreselleşme açısından hızlı değişime paralel olarak ekonomik gelişimine ayak uydurabilecek nitelikli bir iş gücüne sahip olma konusu eğitim politikalarını şekillendiren bir amaç olarak ortaya çıkmıştır. Kore bu amaç uğruna neoliberal ve UNESCO gibi uluslararası kurumlardan ilham alarak kendi UYÇ’sini geliştirmiş ve bu yeterlilik çerçevesi ile birlikte içerisinde yükseköğretimi de ihtiva eden bir HBÖ sistemi inşa etmiştir.

1998 yılında kurulan Akademik Kredi Bankası Sistemi (AKBS) ülkenin HBÖ kavramına verdiği önemin en somut sonucudur. AKBS’nin temel özelliği öğrenenlerin hayatın çeşitli alanlarında edindiği öğrenme deneyimlerini (kazanım olarak ele alınacaktır) krediye dönüştürmelerine yardımcı olmaktır.

3.1.3.2 Kore Akademik Kredi Bankası Sistemi

AKBS’nin temelleri 31 Mayıs 1995 tarihinde Kore Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına sunulan Eğitim Reformu Paketinde geliştirilen yeni eğitim vizyonu ve sistemiyle atılmıştır. Söz konusu eğitim reformu açık eğitim fırsatları ile hayat boyu öğrenen bir toplum ana fikrine odaklanmaktaydı ve bu ana fikrin uygulanabilirliği için AKBS’nin hayata geçirilmesi edilmekteydi. AKBS’nin gerekliliği program savunucuları tarafından küreselleşme, bilgi miktarının hızla artması ve bilgi döngüsünün hızlanması sebebiyle her bireyin değişen çevre ve ortamla başa çıkabilmesi için HBÖ fırsatlarını geliştirmek ve herkese ulaştırabilmek çok önemli ve acil bir hal almıştır. Bu durum içerisinde herkesin istediği yerde ve zamanda çalışmasına olanak tanıyabilen bir açık eğitim sisteminin kurulması günümüz toplumunun bir gereği haline gelmiştir.

Hayat boyu öğrenen bir toplum oluşturabilme yolunda AKBS, her bireyin çeşitli kaynaklardan tamamladığı kazanımları değerlendirip onları kredi şeklinde tanıyarak yeterliliğe erişebilmelerine olanak tanıyacaktır.⁷² Bu temel doğrultusunda 1997 yılında geliştirilen AKBS, Güney Kore’de öğrenenlerin çeşitli öğrenme ortamlarından elde ettikleri kazanımların ve kredilerin bir yeterlilik veya çalışma planına aktarılmasına olanak tanıyan farklı bir yükseköğretim sistemidir.

⁷² OECD, Republic of Korea Country Background Report, 2007
<http://www.oecd.org/education/school/49363138.pdf>

Öğrenenlerin kazanım ve kredilerini biriktirerek istihdam edilebilirlik fırsatlarını artırmalarına ya da 4 yıllık yükseköğretim kurumlarına geçiş yapmalarına olanak sağlamaktadır. AKBS kurulurken en önemli amaç birden fazla yerden edindiği akademik kredilere rağmen sorumlu kurumlarca sağlanan bir yeterliliğe sahip olamamış kişilerin yeterliliğe erişebilmelerini sağlamaktır.⁷³

AKBS'nin tanıtımı amacıyla hazırlanan sitede⁷⁴sistemden beklentiler başlığı altında şu maddelere yer verilmiştir:

- AKBS, her öğrenci için çeşitli yöntemler, araçlar ve medya aracılığıyla her zaman ve her yerde öğrenime erişim hakkını garanti edecektir. Ayrıca bireylerin çeşitli önceki öğrenme deneyimlerini tanıyarak hayat boyu öğrenen bir toplum idealinin gerçekleşmesine yardımcı olacaktır.
- AKBS alternatif sürekli eğitim yolları vasıtasıyla öğrenme ve kendini geliştirme yolunda fırsatlar sunarak çeşitli sebeplerle eğitimine devam edemeyenlere yardımcı olacaktır.
- AKBS kapsamında hem resmi hem de resmi olmayan eğitim kurumları dikey ve yatay olarak organik bir işbirliği içinde olacaklardır; buradaki nihai amaç eğitim yolları ve sonuçları konusunda karşılıklı bir fikir birliği oluşturmak ve böylece insan ve eğitim kaynaklarının verimli kullanımını en üst düzeye çıkarmaktır.

Kredi Bankasının en önemli özelliklerinden biri de esnekliğidir. Diğer örgün eğitim sistemlerinin aksine lise diplomasına sahip herkes ne olursa olsun kredi bankası sistemine dâhil olarak üniversite seviyesinde bir yeterlilik elde edebilir. Bu sistem yaş, cinsiyet, öğrenme ortamı gibi faktörlerden bağımsızdır. Kredi Bankası sistemi öğrenenlere istedikleri zaman ve yerde öğrenebilme ve bunu belgelendirebilme imkânı sağlamaktadır. Bu imkân, eğitim fırsatlarının hayat boyu öğrenme vizyonu ile genişletilerek herkese eşit bir şekilde sunulmasına yardımcı olmaktadır.

⁷³ USHER, Alex, The Korean Academic Credit Bank: A Model for Credit Transfer in North America? Higher Education Strategy Associates Intelligence, August 2014 (11.01.2020)

<http://higheredstrategy.com/wp-content/uploads/2014/08/Intelligence-Brief-8-Korea-Aug-17.pdf>

⁷⁴Akademik Kredi Bankası Sistemi

https://www.cb.or.kr/creditbank/info/nInfo7_6.do

AKBS'ye kayıt sonrası öğrencilerin yeterliliği tamamlamak için zaman sınırı yoktur bu da HBÖ'ye teşvik kapsamında önemli bir değerlendirmedir. AKBS sürekli eğitim kalitesi gözeterek esnek erişime açık çeşitli eğitim programlarını akredite eder.

AKBS ile ilgili işlemler; Kore Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ulusal Hayat Boyu Eğitim Enstitüsü (National Institute For Lifelong Education-NILE) yönetiminde yürütülmektedir. Kredi Bankası Sistemi, Kore toplumunda eğitim esnekliğinin artırılmasında önemli bir rol oynamıştır. Birçok öğrenen Kredi Bankası Sistemi yolu ve teşvikiyle sürekli öğrenme yolunda ilerlemektedir.

AKBS resmî web sitesinde söz konusu sistem için; “Uzun vadede, AKBS yaygın eğitim sektörünün genel standartlarını ve statüsünü yükselterek, eğitimde kendi kendine başarıyı teşvik etmek ve Kore nüfusunun küresel rekabetçiliğini garanti altına almak için hayati bir araç olacaktır.” ifadelerine yer verilmektedir.⁷⁵

AKBS Programlarının Belirlenmesi

AKBS yoluyla verilen krediler ve sonunda elde edilen derece ülkenin Yükseköğretim Yasası kapsamında lisans veya önlisans derecesine eşdeğerdir ve Kore Cumhuriyeti Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı tarafından verilir. AKBS'nin kalitesini korumak ve kontrol etmek için Kore politikalarının yaklaşımı çeşitli yaygın eğitim kurumlarının akreditasyonuna dayanmaktadır. AKBS sağlayıcıları ve öğrenenler için Müfredat Standartlarını geliştirmiştir. Müfredat Standartları kredi değerini, konuyu/ ana alanları ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tanımlar. AKBS öğrenenin edindiği öğrenme kazanımlarını bizzat değerlendirmemekte bunun yerine sorumlu kurumları ve sundukları programları değerlendirerek müfredat standartlarına göre akredite eder.⁷⁶ Akredite edilmiş kurumlar birbirlerinden farklı programlar sunabilirler yalnız müfredat standartlarına uymakla yükümlüdürler.

⁷⁵ https://www.cb.or.kr/creditbank/info/nInfo7_5.do

⁷⁶ Halasz, G., Sweet, R., Gallagher, M. and Tuomi, O. 2009. Recognition of non-formal and informal learning: Country note for South Korea. Paris, OECD. (24.02.2020)
<https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/44600408.pdf>

Standartlaştırılmış müfredat; her konu özelinde oluşturulmuş kapsamlı bir öğrenme planını ifade eder. Standartlaştırılmış müfredat bir yandan eğitmenler için müfredat hazırlamaya yönelik özel rehberler sunarken, diğer yandan olası öğrenme yollarının, eğitim hedeflerinin ve program sonucunda elde edilmesi beklenen öğrenme kazanımlarının detaylı bir açıklamasını verir.

Standart müfredat MOE ve NILE tarafından ilgili profesyonellerin katılımıyla geliştirilmektedir. Söz konusu müfredatlar sosyal, akademik, teknolojik gelişmeler ile eğitimci ve öğrenenlerden gelen talepler doğrultusunda yıllık olarak güncellenebilmektedir. Müfredat standartları genel olarak şu hususlara yöneliktir: genel dersler, ana dersler ve seçmeli dersler için konular ve kredi değerleri; lisans derecesinde bir yeterlilik için mezuniyet (yeterliliği elde etme) şartları, değerlendirme ve kalite kontrol süreçleri.⁷⁷

1998 yılından bugüne popülerliğini ve katılımcı sayısını giderek artıran sistem için Kore Devleti programın şeffaflığını ve erişilebilirliğini artırma çabalarına devam etmektedir. Gerek geleneksel yöntemlerle elde edilen yeterlilikler yasal olarak tanınmakta, kariyer ilerlemesi sağlamaktadır ve her iki yöntem de kredi değeri olarak benzerdir.

⁷⁷ https://www.cb.or.kr/creditbank/info/nInfo7_3.do

Tablo 5: AKBS İçerisinde Sunulan Programlar⁷⁸

Lisans Programları	Ön Lisans Programları
• Ev Ekonomisi • Hemşirelik • İşletme Yönetimi • Ekonomi • Mühendislik • Turizm • Reklamcılık • Askeri Bilimler • Dans, Serbest Sanatlar • Kütüphanecilik ve Bilgi Bilimi • Güzel Sanatlar • Estetisyenlik • Hukuk • Toplum Sağlığı • İlahiyat • Müzik • Bilim • Geleneksel Sanatlar • Spor Bilimleri • Osenografya • Kamu Yönetimi • Moda • Suç Araştırmaları	• Ev Ekonomisi • İşletme Yönetimi • Mühendislik • Turizm • Askeri Bilimler • Ziraat • Endüstriyel Sanat • Biyoteknoloji • Dil • Riryo (bir çeşit fizyoterapi) • Geleneksel Sanatlar • Spor • Kamu Yönetimi

Yukarıdaki tabloda adı geçen meslek alanlarında AKBS için çok sayıda uzmanla birlikte 218 derece programının her biri için standart müfredat geliştirilmiştir.

⁷⁸ <http://higherstrategy.com/wp-content/uploads/2014/08/Intelligence-Brief-8-Korea-Aug-17.pdf>

Örneğin Hemşirelik Lisans Derecesi 2005 yılından beri AKBS yoluyla elde edilebilmektedir. Burada düzenleme gereği önce Kore Hemşirelik Akreditasyon Kurulu önceden değerlendirilmek ve akredite edilmek isteyen tüm eğitim kurumlarının operasyonel istikrarını ve çalışma sistemini değerlendirir, bu süreçte başarılı sayılan kurumlar KEDI (Korean Educational Development Institute) tarafından tanınarak akredite edilen kurumlardan biri olmak için başvurabilirler.⁷⁹

AKBS'ye Katılım Süreci:

NILE süreç içerisinde öğrenci kaydı, kredi onayı, program kazanımlarının gözden geçirilmesi ve onaylanması, akredite eğitim programlarının yeniden değerlendirilmesi ve AKBS bilgi hizmet yönetim gibi kritik eşiklerden sorumludur.

Öğrenen AKBS'ye dâhil olmak istediğinde öncelikle İl Eğitim Kurumları vasıtasıyla NILE tarafından sağlanan kayıt formunu doldurarak sürece adımını atar İl Eğitim Kurumları'nın görevi bununla sınırlı değildir aynı zamanda öğrenene en uygun programın seçimi ve program dâhilinde izlemesi gereken yol haritasının belirlenmesi AKBS danışmanları tarafından öğrenenle iş birliği içerisinde gerçekleştirilir. Söz konusu form ve dokümanlar NILE'ye iletilir.⁸⁰

⁷⁹ <http://www.oecd.org/education/school/49363138.pdf>

⁸⁰ https://www.cb.or.kr/creditbank/info/nInfo7_5.do

Şekil 6: AKBS Süreci Organizasyon Görev Şeması

Kore Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (MoE)	Ulusal Hayat Boyu Eğitim Enstitüsü (NILE)	İl Eğitim Kurumları
• AKBS ile ilgili politikaları formüle eder • Eğitim ve öğretim enstitüleri tarafından sunulan eğitim programlarını onaylar. • Standart müfredatı belirler.	• Öğrenci kaydını alır ve kredileri onaylar. • Standartlaştırılmış eğitim kursu geliştirir. • Yeterlilik gereksinimlerini gözden geçirir ve onaylar. • Akreditasyon şartlarını gözden geçirir ve onaylar. • AKBS bilgi sistemini oluşturur. • AKBS bilgi ve danışma merkezi görevini yürütür.	• NILE'nin vekaletçisi olarak öğrenenlerin başvuru, kayıt ve evrak işlerini yürütür. • Öğrenenlere AKBS ile ilgili danışmanlık sağlar.

AKBS'de Kredi Kazanım Süreci ve Yolları:

AKBS'de yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında elde edilen öğrenme kazanımlarını kredilendirebilmek için öğrenenlerin kanıt sunmaları gerekmektedir. Bu kanıtlar çalışma belgeleri, tavsiye mektupları gibi dokümanlardan oluşabilmekte ve talep edilebilecek doküman türü yeterliliği sağlayan kurumun türüne göre değişebilmektedir. Çeşitli öğrenme kazanımlarını biriktirip dokümante ettikten sonra öğrenenler kredilerinin tanınması için AKBS'ye başvurur.

AKBS'ye kabul lise diploması gerektirir ancak sisteme giriş için herhangi bir sınava girme şartı yoktur. Kredi ve dersler standart bir müfredata dayanmaktadır. Sistem kredilerin tanınması ve biriktirilmesi üzerine kurulmuştur.

AKBS’de kredi kazanımı 6 farklı yolla gerçekleştirilebilmektedir.⁸¹

1. Tanınmış üniversite ve yüksekokullarda alınan derslerin tamamlanması (Okuldan mezun olmadan ayrılma durumunda bu muhtemelen kredi birikimi için en iyi yoldur. 2011 yılında bu yolla elde edilen krediler, toplam tanınan kredilerin %22,6 sını oluşturmuştur.
2. Tanınmış kolej ve üniversitelerde yarı zamanlı veya uzatma programlarının tamamlanması. Bu yöntem bir önceki yöntemle benzeşik olmakla beraber aralarındaki fark birinde üniversite kazanıp geleneksel yollarla devam ederken yarım bırakma durumu olması, diğerinde ise kolej ve üniversitelerin geleneksel yollarla öğrencilik hakkı elde etmemiş kişilere açmış olduğu kurs-eğitim gibi programların baz alınmasıdır.
3. NİLE ve Eğitim Bakanlığı tarafından akredite edilmiş dersleri tamamlamak. AKBS kendi oluşturduğu model müfredatlara uygun programlara sahip olan kursları akredite eder ve öğrenenler bu kurslara devam etme yoluyla kredi sahibi olabilirler. Bu yöntem verilen krediler içinde en büyük paya sahiptir.
4. Ulusal ya da resmi olarak tanınan özel sertifikaların alınması yoluyla elde edilebilecek krediler. Bu yöntem için Kore Ulusal Yeterlilik Çerçevesi temel alınmaktadır. Bu yöntem AKBS’nin erken dönemlerinde büyük bir kredi kaynağıyken 2011 yılında verilen kredilerin sadece %4’ünü oluşturmuştur.
5. Bireysel çalışmalar neticesinde Lisans Derecesi almaya hak kazanmak. Bu yöntemde öğrenenler bireysel çalışmalarının sonucunda uygulanacak 4 ana sınavı geçmekle mükelleftir. Her biri 35 kredilik olan bu 4 ana sınavın sonucunda Lisans derecesi alınabilir. Öğrenen bu sınavlardan hepsini geçemese dahi geçmiş olduklarını kredi biriktirme sisteminde her biri 35 kredi olacak şekilde kullanabilir. Bu yöntemle elde edilen krediler tüm kredilerin sadece %1’ini oluşturur.

⁸¹ UNESCO, Republic of Korea Case Study: Educational Sector The Academic Credit Bank System, UNESCO Institute for Lifelong Learning (21.01.2020)
https://uil.unesco.org/fileadmin/keydocuments/LifelongLearning/en/KoreaCaseStudy1EducationalSectorAcademicCreditBankSystem_ACBS_.pdf

6.AKBS kültürel olarak tanınan mesleklerin zanaatkarlarını akredite eder (kültür okulları veya eğitim merkezleri de akredite edilebilir). Ustalarının yanında veya akredite olmuş ilgili kurumlarda çıraklık eden öğrenenler oradaki öğrenmeleri vasıtasıyla kredi elde edebilir. Tüm krediler içinde bu kanaldan elde edilen kredi miktarı %1'den daha azdır.

NİLE'nin kredi sağlama yöntemlerinden ilk ikisi için sorumlu kurumları akredite etmesine gerek yoktur çünkü bunlar zaten halihazırda tanınan kurumlar vasıtasıyla elde edilebilecek kredileri içeren kanallardır. Ancak diğer dört kanal için NİLE önemli bir akreditasyon işlevi yerine getirmektedir.⁸²

AKBS'nin finansmanı ise öğrenenlerden ve akredite edilen eğitim kurumlarından gerçekleştirilen ödemelerle sağlanmaktadır.⁸³

3.2 TÜRKİYE'DE SORUMLU KURUMLAR VE MEVCUT DURUM

Kredilendirme Sistemlerinin kullanılmasının en büyük amacı HBÖ'yü destekleyerek, öğrenenlerin kazanımlarına değer katacak tanınma faaliyetini gerçekleştirebilmek, zaman tasarrufu ile gerek bireysel gerek toplumsal üretkenliği artırabilmektir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik⁸⁴ in 4. Maddesi TYÇ'nin temel esaslarını sıralarken 2. Fıkranın “ç” bendinde: “Yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredilerin birleştirilmesi ve yeterlilikler arasında geçiş yapılmasına imkân sağlamak.” ifadesine yer verir.

Aynı yönetmeliğin “önceki öğrenmelerin tanınması” ile ilgili 8. Maddesinde ise: Önceki öğrenmelerin tanınması ve kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulun önerisi ve Koordinasyon Kurulunun onayıyla belirlenir. Bu usul ve esaslar; yeterliliğe hak kazanmayı, yeterlilikle sonuçlanacak bir sınava veya eğitim programına giriş hakkını ve yeterliliğe yönelik kredilerden veya bazı program şartlarından muafiyeti kapsayacak şekilde düzenlenir.” ifadesi mevcuttur.

⁸² <http://higherstrategy.com/wp-content/uploads/2014/08/Intelligence-Brief-8-Korea-Aug-17.pdf>

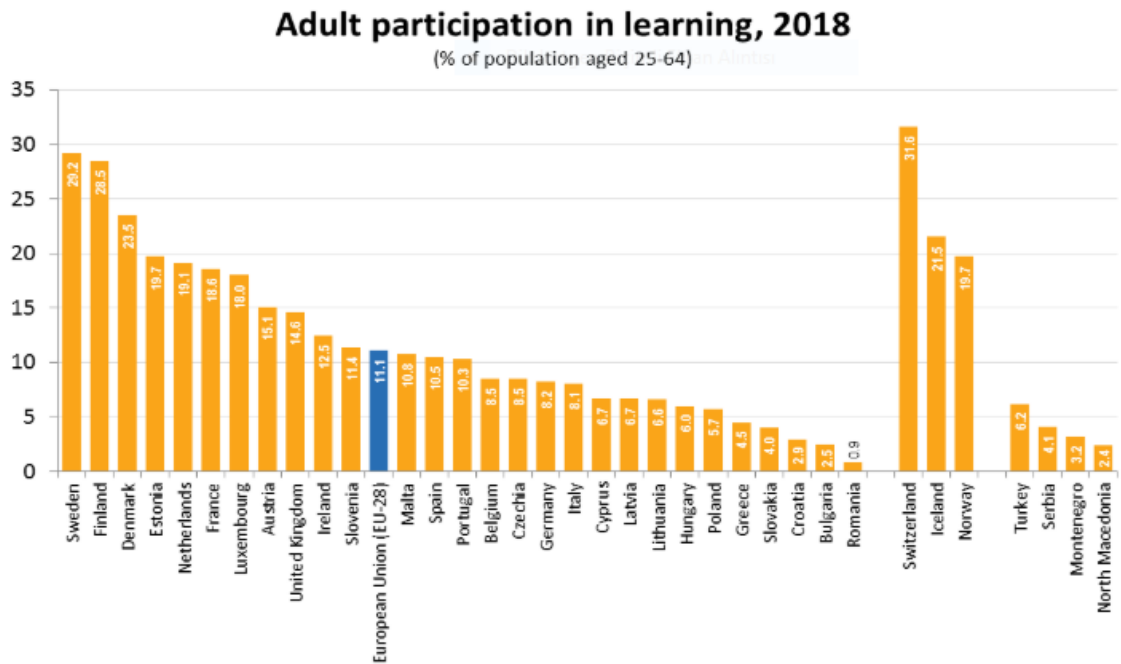
⁸³ <http://www.oecd.org/education/school/49363138.pdf>

⁸⁴ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Bu maddelerden hareketle önceki öğrenmelerin tanınması ve kredilendirme sistemlerinin oluşturularak işletilmeye başlamasını TYÇ'nin uygulanmasının bir parçası olarak görebiliriz.

Bu doğrultuda Türkiye'nin mevcut durumuna bakarken HBÖ'ye katılım oranının önemli bir gösterge olduğunu söyleyebiliriz. HBÖ'ye katılım oranı hesaplanırken faaliyetlere katılım sağlayan bireylerin yaş aralığı 25-64 yaş olarak baz alınmaktadır. 2018 verilerine göre HBÖ'ye katılım oranında Avrupa ülkelerinin ortalaması 11.4 iken Türkiye oranı 6.2 olarak hesaplanmıştır.⁸⁵ Türkiye'de bu oran 2007 senesinde 1.8'ken 2018'de 6.2'ye yükselmesi Türkiye'de HBÖ'nin gelişimi açısından önemli bir artış olsa da bu konuda Avrupa ülkelerine yetişmek için kat edilmesi gereken uzun bir yol olduğunu söylemek yanlış bir ifade olmayacaktır.

Şekil 7:Avrupa Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları Grafiği

⁸⁵ 11.1 % of adults participate in life long learning, Eurostat

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190517-1>

Türkiye’de yeterlilik sağlayıcı ana sorumlu kurumlar olan ve TYÇ yeterliliklerinin temelini oluşturan kurumlar MEB, YÖK ve MYK’dır. Bu kurumların kendi içlerinde HBÖ’ye ve kredilendirmeye dair çeşitli uygulama örnekleri sunuyor olsalar da Türkiye’deki eğitim ve yeterlilikler sisteminin tamamını kapsayacak nitelikte bir kredilendirme sistemi bulunmamaktadır.

Örgün, yaygın ve serbest öğrenmeler sonucu elde edilen bilgi, beceri ve yetkinliklerin kredilendirilmesini, tanınmasını, biriktirilebilir ve transfer edilebilir hale gelerek uluslararası alanda kullanılmasını sağlayacak bütüncül bir sistemin varlığı HBÖ politikalarının uygulanabilirliğini açısından büyük önem arz etmektedir.

3.2.1 MEB Sorumluluğundaki Yeterlilikler İçin Kredilendirme Yaklaşımı

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde örgün ve yaygın eğitim veren birçok eğitim kuruluğu bulunmaktadır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Eğitim Kanunu örgün ve yaygın eğitimin (temel ve orta öğretimde) birbirlerini tamamlayıcı şekilde düzenlenmesini sağlamakta, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ise mesleki ve teknik eğitimi düzenlemektedir.⁸⁶

MEB bünyesinde uygulanan kredilendirme yaklaşımının en açık şekilde ifadesi Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından ECVET doğrultusunda geliştirilen Mesleki Eğitimde İş yüküne Dayalı Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemidir (MKTS). Bu sistem ilk olarak Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından mesleki eğitim üzerinden geliştirilse de eğitim sistemindeki tüm dersler için uygulanmaktadır.⁸⁷

⁸⁶ AKKÖK, Fusun, Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kredi Sistemi (ECVET) Politika Önerisi, 2016

⁸⁷ BÜYÜKYILDIZ, Abdullah; “MEB Yeterliliklerinin Kredilendirilmesi”, 27.12.2019, (e-mail yoluyla görüşme)

Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredilendirme Esasları:

- Mesleki ve teknik eğitimde, öğrenci iş yüküne dayalı kredi biriktirme ve transfer sistemi (MKTS) uygulanır.
- 25 saatlik iş yüküne karşılık 1 kredi verilir.
- Ortak derslerde (genel kültür derslerinde) iş yükü hesaplanırken, bu derslerin okutulduğu süreye, bu sürenin %25 kadarı eklenerek toplam süre elde edilir.
- Alan ve dal derslerinde iş yükü hesaplanırken, birim öğrenme süreleri iş yükü ve her bir birimin toplam öğrenme saati 40 ders saati olarak kabul edilir.
- Kredilendirme işleminde yarım ve yarımdan büyük kesirler bir üst puana çevrilecektir.
- İşletmelerde beceri eğitimi, staj ve yaz uygulamasında kullanılan her bir saat, 40 dakikalık ders saatine dönüştürülür.
- Mezuniyet kredi puanları denklik işlemlerinde kullanılamaz olarak sıralanır.

3.2.1.1 MEB Kredi Hesaplama Örnekleri⁸⁸

1. Ortak Derslerde Kredi Puanı Hesaplama

Haftalık ders saati x hafta sayısı = Toplam ders saati
Toplam ders saati + ödev, proje vb. çalışmalar için kullanılan zaman = Toplam iş yükü
Toplam iş yükü / 1 kredi karşılığı iş yükü = Dersin Kredi Puanı

Örnek (haftada 2 ders saati süreli bir ders için)

Toplam ders saati sayısı: 2x36= 72 ders saati
Ödev, proje vb. için kullanılan zaman: 75x 25/100=18 ders saati
Toplam iş yükü: 72+18=90 ders saati
1 kredi puanı karşılığı iş yükü =25 saatlik iş yükü
Dersin kredi puanı: 90/25= 4 kredi (kredilendirme esasları gereği tam sayıya evirildi)

⁸⁸ BÜYÜKYILDIZ, Abdullah

2. Alan/ Dal Derslerinde Kredi Puanı Hesaplama

Dersin modül (çalışma içerisinde birim diye geçmiştir) sayısı ve modüllerin süresine göre kredi puanı verilmektedir.

$$\begin{aligned} \text{Modül sayısı} \times \text{modül öğrenme süresi} &= \text{Toplam iş yükü} \\ \text{Toplam iş yükü} / 1 \text{ kredi puanı karşılığı iş yükü} &= \text{Dersin kredi paunu} \end{aligned}$$

Yaygın eğitimde de ortak dersler ve alan dersleri için hesaplama yöntemi aynıdır. Yalnız program-kurslar için farklı bir yöntem söz konusudur. Burada bireysel çalışmalar hesaplama eklenmez.

3. Yaygın Eğitimde Programın Süresine Göre Kredi Puanı

Örnek: 600 saatlik bir kurs programı için:

Programın kredi puanı: Toplam program ya da kurs saati / 1 kredi puanı karşılığı iş yükü

Programın kredi puanı: $600/25 = 24$ kredi

4. İş yerinde Öğrenme/ Çalışmanın Kredilendirilmesi

Çıraklık başlangıcından ustalık belgesi alana kadar işyerlerinde geçen toplam çalışma sürelerinin tamamı için bir defaya mahsus olmak üzere, “ İşletmelerde Beceri Eğitimi Kredisi Puanı” olan 52 kredi puanı verilir.

5. Serbest veya Önceki Öğrenmeler

Serbest veya önceki öğrenmelerle elde edinilen belge için, türüne göre iş yükü hesaplanarak yukarıdaki örnekler benzeri kredi verileceği teoride bulunsada bu alanda pratikte hali hazırda uygulama bulunmamaktadır.⁸⁹

3.2.1.2 MEB Kredi Biriktirme ve Transferi

MEB okul öncesinden yükseköğretime kadar birbirini takip eden, birbirine bağlı kademelerden oluşmaktadır. Örgün eğitim içerisinde öğrenenler bir üst kademeye geçmek için tamamlamaları gereken kredilerle birlikte bir nevi kredi biriktirme ve transferi sayılabilecek bir sistemin doğal koşullar altında ek bir uygulamaya gerek kalmadan içinde sayılmaktadır.

Genel kabul görerek bir araya toplanmış bir kredi transfer sistemi olmamakla beraber çeşitli uygulamalarda kredi biriktirme transferi benzeri uygulamalar mevcuttur. Örneğin mesleki eğitim merkezlerinde okuyan öğrencilere 11. sınıfın sonunda Kalfalık Belgesi, 12. sınıfın sonunda ise Ustalık Belgesi verilmekte olup, çırak öğrencilerin açıköğretim liselerine kaydolarak fark derslerini tamamlamaları durumunda Lise Diploması alabilmeleri birikim uygulamasıdır.⁹⁰

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı kurslar ve kurs bitirme belgelerinde HBÖ Portal aracılığıyla programlar incelendiğinde birçok programın Kurs Programında Yatay ve Dikey geçişler başlığında: “1. Eğitimin sonunda, mesleğinde sertifika alan birey gerektirdiğinde fark eğitimi alarak diploma programını tamamlayabilir. 2. Mesleki eğitim alan veya bitirmiş olan birey; gerekli modülleri tamamlayarak alandaki diğer meslekler arasında geçiş yapabilir.” ifadeleri; Modül ve İçerikleri başlığında ise “kursiyer/ öğrencinin önceden kazandığı yeterlilikleri tekrar alma zorunluluğu yoktur.” ifadeleri yer alır.⁹¹

Bununla birlikte ülkemizde uzun süre uygulanan meslek liselerinden ilgili meslek yüksekokuluna sınavsız geçiş uygulaması T.C Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu doğrultusunda kaldırılmıştır. Yalnız bir mesleğe yönelik program uygulayan ortaöğretim kurumları mezunları için belirli alanları seçtikleri takdirde ortaöğretim başarı puanları standarttan daha yüksek olarak 0.06 ile çarpılacak yani ek puan alabilmeleri mümkün olacaktır. Fakat bu durumda çeşitli şartlara bağlıdır.⁹²

⁹⁰ HBÖGM, Mesleki Eğitim Merkezleri,
<http://www.hbo.gov.tr/OgrenmeFirsatlari/MeslekiEgitimMerkezleri>

⁹¹ HBÖGM Öğretim Programı Listesi
<http://www.hbo.gov.tr/YayginEgitim/ProgramListesi>

⁹² 2020 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Kılavuzu syf. 32

Görüldüğü üzere MEB uygulamalarında kredilendirme sistemleri üzerine uygulamalar mevcut olsa da bunların geliştirilerek bir araya toplandığı bir kredilendirme, kredi biriktirme ve transferi sistemi bulunmamaktadır.

3.2.2 YÖK Sorumluluğundaki Yeterlilikler için Kredilendirme Yaklaşımı

YÖK sorumluluğundaki yeterliliklerin kredilendirilmesinde Bologna Süreci kapsamında AKTS uygulanmaya başlanmıştır. AKTS kapsamında kredilendirme, ders geçme, mezuniyet için gerekli olan kredi, yeterliliklerin öğrenme kazanımı yaklaşımıyla tanımlanması ve öğrenenin bir akademik yıl içerisindeki ortalama çalışma yükü gibi hususlar belirlense de kredi biriktirme ve transferi hususlarında net düzenlemeler bulunmamaktadır.

YÖK yeterlilikleri için bu hususlar 27561 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik”⁹³ kapsamında düzenlenmektedir.

Söz konusu Yönetmelik’te “Kurumlar arası yatay geçiş” başlığı Madde 11 10. fıkrasında kredi transferi içinde değerlendirilebilecek: “Yatay geçişle gelen öğrencilerin önceki diploma programından aldığı ve başarılı olduğu derslerin intibakının yapılarak, bu derslere ilişkin daha önce alınan notlar transkripte işlenir ve not ortalamasına eklenir.” ifadesi bulunmaktadır. Bu madde dışında diğer tüm kararlar üniversite senatolarının ve yönetim kurullarının kararına bırakılmıştır.

Bu hususla ilgili üniversiteler kendi kararlarını almada özgür bırakılmışlardır. Şöyle ki örneğin Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Önlisans, Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nde yatay geçişleri düzenleyen madde olan Madde 6: “Üniversitenin fakülte/yüksekokul/meslek yüksekokullarında kurum içi, kurum dışı ve merkezi yerleştirme puanı ile yatay geçişler, 24/4/2010 tarihli ve 27561 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan

<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/kilavuz19022020.pdf>

⁹³ Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik, 22.04.2010, 27561
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=13948&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik hükümleri ile Senato tarafından belirlenen Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yatay Geçiş Yönergesine uygun şekilde yapılır.” derken⁹⁴; İzmir Ekonomi Üniversitesi “Kurs ve/veya sertifika programı niteliğindeki eğitim programlarından alınan dersler yükseköğretimde dikkate alınmaz.” ve “Bir üniversitede dereceye yönelik eğitim-öğretim programından mezun olanların aldıkları dersler, dereceye yönelik ikinci bir öğretim programında sayılamadığından bu öğrencilere Ortak Zorunlu Dersler hariç diğer derslerden muafiyet verilmez. Bu öğrencilere ders içerikleri ve haftalık saatlerinin uyumlu olması halinde istekleri üzerine yalnız Ortak Zorunlu Derslerden (Türk Dili, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi İngilizcede Akademik Beceriler ve İngilizce) muafiyet verilebilir.”⁹⁵ ifadeleriyle kredi transferi uygulamalarına yönelik daha katı bir yaklaşımda bulunmuştur. Yönetmelik maddelerinden ve üniversite örneklerinden görüldüğü üzere yükseköğretim bünyesindeki kredi yaklaşımları arasında bir yeknesaklık bulunmamaktadır.

3.2.3 MYK Sorumluluğundaki Yeterlilikler İçin Kredilendirme Yaklaşımı

MYK; eğitim faaliyetlerinden ziyade önceki öğrenmelerin tanınması, yaygın ve serbest öğrenmelerin geçerli kılınması ile ilgili alanlarda faaliyet göstermektedir.

Kredilendirme aşamalarının; yeterliliğin sektörün ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi, yeterliliğe ait öğrenme kazanımlarının tanımlanması süreçleriyle başladığını ve günümüzde HBÖ kapsamında kredilendirmenin, örgün eğitimden ziyade yaygın ve serbest öğrenmelerin tanınması faaliyetleri kapsamında kullanılmasının amaçlandığını göz önünde bulundurarak MYK’nın aşağıda anlatılan işlevlerinin kredilendirme ile bağlantısını kurmamız mümkün olacaktır.

⁹⁴ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Önlisans, Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, 14.10.2019, 30918 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=33876&MevzuatTur=8&MevzuatTertip=5>

⁹⁵ <https://oim.ieu.edu.tr/tr/ders-muafiyetleri-lisans-ve-onlisans>

Şu an Türkiye’de önceki öğrenmelerin tanınması faaliyetlerini en amaca uygun şekilde yürüten Kurumun MYK olduğunu söylemek yanlış veya eksik bir ifade olmayacaktır. Bunun en önemli nedenlerinden biri olarak MYK Belgelendirme Sisteminin, öğrenenin edindiği kazanımları nerede edindiğiyle bir bağlantısı olmaması ve sınava giriş için önceden bir eğitim alma şartı koşmamasıdır. Öğrenen; nerede öğrendiği sorgulanmadan öğrenme kazanımlarına dayalı ölçme değerlendirme yoluyla MYK Yeterlilik Belgesine sahip olabilmektedir. Aynı zamanda öğrenene kariyer yolunda yeni seçenekler sunarak esnek hareket edebilmesine olanak tanıyan sistem ulusal yeterlilikler arası geçiş imkanıyla kredilendirmenin amaçlarına kolaylıkla hizmet edebilecek durumdadır.

MYK; meslek kuruluşlarını, işçi-işveren sendikalarını, bağımsız personel belgelendirme kuruluşlarının akredite olarak yetkilendirilmesi yoluyla Ulusal Yeterliliklerin (UY) tanımlanmış öğrenme kazanımları ile ifade edilerek belgelendirilmesini sağlar.

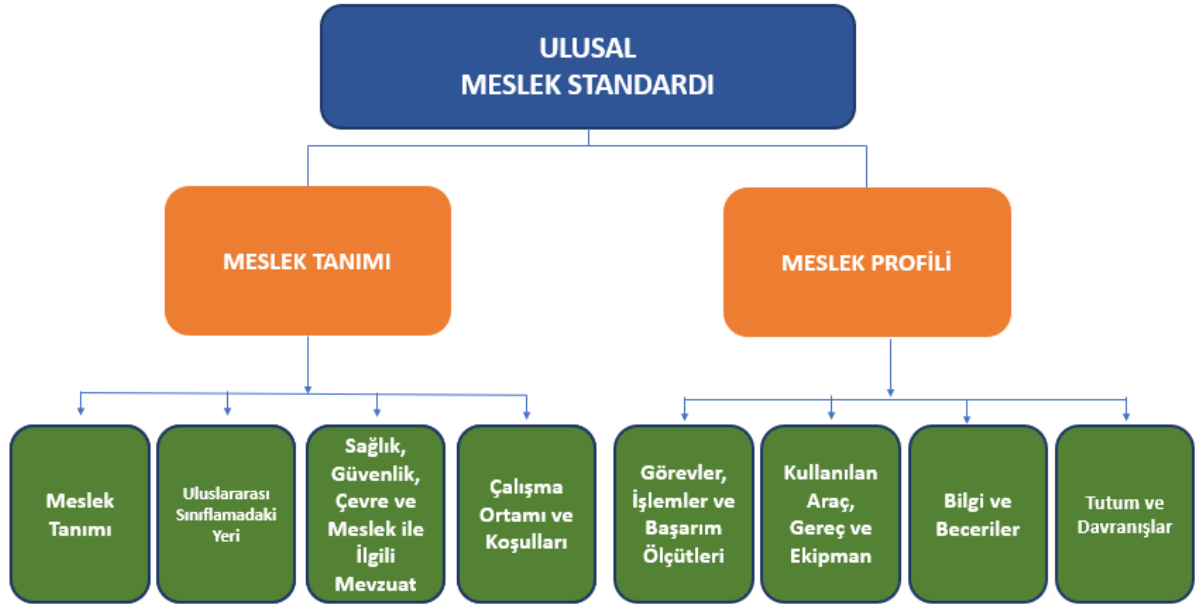
Ulusal Yeterlilik kavramından söz edebilmek için Ulusal Meslek Standardı ifadesini tanımlamamız gerekir. Ulusal Meslek Standardı: Ulusal Meslek Standardı (UMS) bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından kabul edilen gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normdur.

Standardı hazırlanacak meslekler, iş piyasasının ve eğitim kurumlarının öncelikli ihtiyaçları ve sektörün ve mesleklerin gerektirdiği bilgi, beceri ve ehliyeteye sahip olan kişilerden oluşan sektör komitelerinin önerileri dikkate alınarak Yönetim Kurulunca belirlenir.⁹⁶

⁹⁶ MYK Resmi Web Sitesi

<https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-meslek-standard-tanm-ve-cerii>

Şekil 8: Ulusal Meslek Standardı⁹⁷

Meslek Standardı hazırlama süreci;

- meslek haritası hazırlama,
- başvuru ve görevlendirme,
- taslak geliştirme,
- doğrulama,
- onaylama ve yürürlüğe koyma safhalarından oluşmaktadır.

Ulusal Yeterlilikler ise ulusal ya da uluslararası meslek standartları temel alınarak hazırlanan, ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanılan öğrenme kazanımlarıyla tanımlanan, öğrenenlerin sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için ihtiyacı olan bilgi, beceri ve yetkinlikler ile bunlara sahip olduklarını kanıtlamak için nasıl bir ölçme değerlendirme sürecinden geçmeleri gerektiğini açıklayan ve MYK tarafından onaylanarak yürürlüğe giren dokümanlardır.

Ulusal yeterlilikler, yeterlilik birimleri ve öğrenme kazanımlarından oluşmaktadır. Yeterliliklerin öğrenme kazanımlarına dayalı birimlere ayrılması kredilendirme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Ulusal yeterlilik hazırlama süreci şekil 8 yardımıyla incelenebilir.

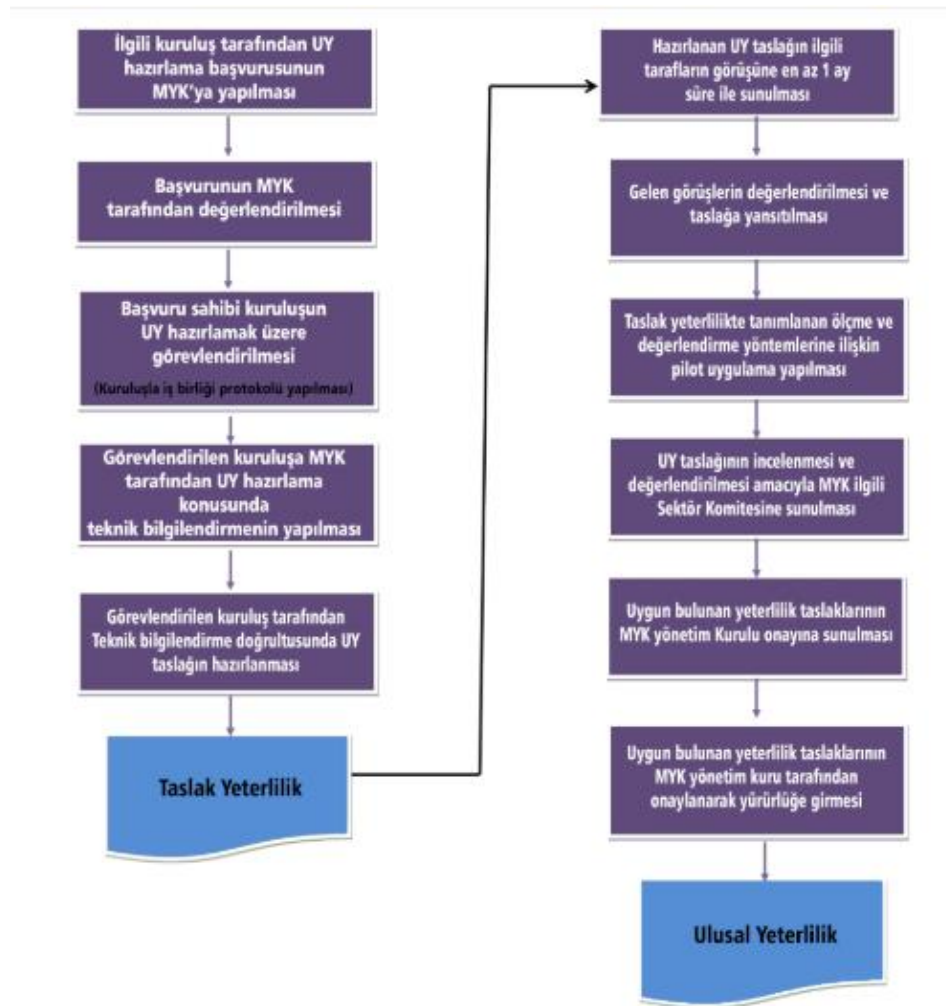
⁹⁷ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-meslek-standard-tanm-ve-ceri>

Ulusal yeterliliklere dayalı ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetleri MYK tarafından yetkilendirilen belgelendirme kuruluşları tarafından yürütülmektedir. Bu kuruluşların Türk Akreditasyon Kurumu (TURKAK) tarafından akredite edilme şartını sağlamaları gerekir. Bu kuruluşlarda gerçekleştirilen ölçme değerlendirme faaliyetleri ulusal yeterlilik içerisinde belirtilen öğrenme kazanımlarına dayalı yapılmaktadır. MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip olabilmenin yolu MYK'nın yetkilendirdiği yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları (YBK) tarafından düzenlenen sınavlarda başarılı olmaktan geçmektedir.

4 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin On dokuzuncu Bölümü Madde 237⁹⁸'de belirtildiği üzere tabiplik, diş hekimliği, hemşirelik, ebelik, eczacılık, veterinerlik, mühendislik ve mimarlık meslekleri ile en az lisans düzeyinde öğrenimi gerektiren ve mesleğe giriş şartları kanunla düzenlenmiş olan meslekler dışındaki bütün mesleklere ilişkin yeterliliklerde MYK belgeleri verilebilmektedir. Ancak aktif belgelendirme, iş piyasasının öncelikleri, ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda sınav ve belgelendirme kuruluşlarının yetkilendirdikleri mesleklerde yapılabilmektedir.

⁹⁸ https://www.myk.gov.tr/images/articles/Mevzuat/19.5.4_v2.pdf

Şekil 9: Ulusal Yeterlilik Hazırlama Süreci⁹⁹

YBK'lar eğitim durumu veya iş tecrübesine bakılmaksızın öğrenenlere herhangi bir yolla edindikleri bilgi, beceri ve yetkinliklerini belgelendirme fırsatı sunmaktadır. MYK yeterlilikleri genel itibarıyla mesleki yeterliliklerden oluştuğu için teori ve uygulamaya dayalı ölçme değerlendirme faaliyetleri birlikte yürütülmektedir.

YBK'lar aracılığıyla gerçekleştirilen belgelendirme faaliyetleri kapsamında adaylara “birim başarı belgeleri” düzenlenebilmektedir. Bireylerin başarılı olduklarını gösteren, MYK tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen bu belge belirli koşulların sağlanması durumunda diğer birim başarı belgeleriyle birleştirilerek MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine dönüştürülebilir.

⁹⁹ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-yeterlilik-hazrlama-suereci>

MYK Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliği Madde 25 “Yeterlilik birimlerinin belgelendirilmesi ve birleştirilmesi başlığında bu konu şu şekilde ele alınmaktadır:

“(1) Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca, yapılan sınavlarda başarılı olunan her bir yeterlilik birimi için, bireyin talebi hâlinde, başarı durumunu gösteren birim başarı belgesi düzenlenir. Birim başarı belgesinin şekli, içeriği ve geçerlilik süresi ilgili ulusal yeterliliğe uygun olmak kaydıyla yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca belirlenir ve ilan edilir.

(2) Bireyin sahip olduğu birim başarı belgelerinin bir ulusal yeterliliği oluşturması hâlinde bireyin talebi ile birim başarı belgeleri birleştirilir. Belgelendirme kararı en son tarihli sınavı yapan yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu tarafından verilir ve Mesleki Yeterlilik Belgesi düzenlenir.

(3) Birim başarı belgesine sahip kişilerin, birimlerinin geçerlilik süresi boyunca, ilgili birimi içeren farklı ulusal yeterliliklerde Mesleki Yeterlilik Belgesi almak istemeleri durumunda, söz konusu birimlerden muaf tutulur.”¹⁰⁰

Belgelendirme Kuruluşları için Yetkilendirme Kriterleri ve Uygulama Rehberinde; birim başarı belgelerinin MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi yerine geçmediği belge üzerinde vurgulanması ve adayın belgeye ulaşabilmek için alması gereken birimler konusunda bilgilendirilmesi gereklilikleri açık şekilde ifade edilmektedir.¹⁰¹

MYK tarafından yürütülen süreçlere ilişkin kalite güvence ilkeleri MYK süreçlerini özetleyerek HBÖ yolunda önceki öğrenmelerin tanınması alanındaki faaliyetlerine ışık tutar niteliktedir.

¹⁰⁰ MYK Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliği Madde 25
https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/MYK_Olcme_Sinav_Degerlendirme_ve_Belgelendirme.pdf

¹⁰¹ Belgelendirme Kuruluşları için Yetkilendirme Kriterleri ve Uygulama Rehberi 5 Ölçme Değerlendirme ve Belgelendirme, syf.19
https://www.myk.gov.tr/images/articles/editor/Sinav_ve_Belgelendirme/Gerekli_dokumanlar/Yetkilendirme_Kriterleri_ve_Rehberi_ile_Bilgi_Notu.pdf

Bunlar;

- UMS'ler, iş piyasasının talep ettiği nitelikleri tanımlayacak bir meslek profili ortaya koymalıdır.
- UY'ler, meslek standartlarına dayalı, geçerli, güvenilir ve uygulanabilir ölçme, değerlendirme ve belgelendirmeye imkân verecek şekilde hazırlanmalıdır.
- UMS'ler ve UY'ler, katılımcı bir anlayışla hazırlanmalı, doğrulanmalı ve onaylanmalıdır.
- UMS'ler ve UY'ler MYK tarafından belirlenmiş kriterlerle uyumlu olacak şekilde hazırlanmalıdır.
- UY'ler, birim belgelendirmeye imkân sağlayacak şekilde yeterlilik birimlerinden oluşmalı ve yeterlilik birimleri öğrenme kazanımlarını içerecek şekilde hazırlanmalıdır.
- Bireylerin karşılaşması beklenen performans ölçütleri UY'ler ve yeterlilik birimlerinde açık bir şekilde belirtilmelidir.
- MYK Mesleki Yeterlilik Belgelerine erişimde makul olmayan giriş şartları belirlenmemelidir.
- Ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetleri geçerli, güvenilir ve uygulanabilir olmalı, söz konusu faaliyetler UY'lerle uyumlu gerçekleştirilmelidir.
- Ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetleri MYK tarafından Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşları tarafından yürütülmelidir.
- Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşları, MYK tarafından belirlenmiş yetkilendirme kriterlerini (organizasyon yapısının oluşturulması, görev ve sorumlulukların tanımlanması, sınav ve belgelendirme süreçlerinin tasarlanması, gerekli insan kaynağı, fiziki, teknik ve mali kaynağa sahip olunması vb.) karşılamalıdır.

olarak sıralanmaktadır.¹⁰²

¹⁰² https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/Tanitim_materyalleri/TRR.pdf p.69

MYK'nın hazırladığı UY'lerden örnek olarak "Arama Kurtarma Personeli Seviye 5" ve "Arama Kurtarma Uzmanı Seviye 6" yı incelediğimiz zaman yeterlilik birimlerini oluşturan öğrenme kazanımlarının bilgi, beceri ve yetkinlik açısından seviyeye uygun eylemlerle ifade edildiği ve aynı zamanda seviye 6'nın seviye 5'e göre daha komplike öğrenme kazanımlarına sahip olduğu görülmektedir. Mesela her iki yeterlilikte de yer alan "Kentsel Arama Kurtarma Yeterlilik Birimi" incelendiğinde seviye 5 ve seviye 6 için karşımıza şu şekilde bir tablo çıkacaktır.

Tablo 6: Seviye 5- Seviye 6 Yeterlilik Birimleri Karşılaştırması

ARAMA KURTARMA PERSONELİ/UZMANI (SEV. 5- 6) Yeterlilik Birimleri Karşılaştırması	
Seviye 5 Arama Kurtarma Personeli	Seviye 6 Arama Kurtarma Uzmanı
Y.B.1- İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, Kalite ve Mesleki Gelişim Yeterlilik Birimi	Y.B.1- İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, Kalite ve Mesleki Gelişim Yeterlilik Birimi
Y.B.2- Kentsel Arama ve Kurtarma Yeterlilik Birimi	Y.B.2- Kentsel Arama ve Kurtarma Süreçlerini Yönetme ve Geliştirme Yeterlilik Birimi
Y.B.3- Doğada Arama ve Kurtarma Yeterlilik Birimi	Y.B.3- Doğada Kaza ve Acil Durumlarda Arama ve Kurtarma Süreçlerini Yönetme ve Geliştirme Yeterlilik Birimi
Y.B.4- KBRN Olaylarına Müdahale Yeterlilik Birimi	Y.B.4- KBRN Olaylarına Müdahale Süreçlerini Yönetme ve Geliştirme Yeterlilik Birimi

Tablo 7: Seviye 5-6 Yeterlilik Birimi Öğrenme Kazanımları Karşılaştırması

ARAMA KURTARMA PERSONELİ/UZMANI (SEV. 5- 6)	
Kentsel Arama Kurtarma Yeterlilik Birimi	Kentsel Arama ve Kurtarma Süreçlerini Yönetme ve Geliştirme Yeterlilik Birimi
SEVİYE 5 (öğrenme kazanımları)	SEVİYE 6 (öğrenme kazanımları)
Ö.K 1- Arama kurtarma operasyonu ve hazırlık süreçlerini yürütür.	Ö.K 1- Arama kurtarma operasyonu süreçlerinin güvenlik içinde yürütülmesini sağlar.
Ö.K 2- Kentsel arama kurtarmada dikey ve yatay arama kurtarma uygulamalarını gerçekleştirir.	Ö.K 2- Arama Kurtarma operasyonunun, ekip yönlendirmesi, planlama ve hazırlıklarını gelen ihbara uygun şekilde yapar.
Ö.K 3- Bina çökmelerinde (enkaz) arama kurtarma yapar.	Ö.K 3- Kentsel arama kurtarmada dikey ve yatay arama kurtarma uygulamalarını gerçekleştirir.
Ö.K 4- Toprak kaymalarında (heyelan) arama kurtarma yapar.	Ö.K 4- Bina çökmelerinde (enkaz) arama kurtarma yapar.
Ö.K 5- Su baskınlarında arama kurtarma yapar.	Ö.K 5- Toprak kaymalarında (heyelan) arama kurtarma yapar.
Ö.K 6- Derin, dar, kapalı ve yüksek alanlarda arama kurtarma yapar.	Ö.K 6- Su baskınlarında arama kurtarma yapar
Ö.K 7- Taşıt kazaları ve diğer çeşitli kazalarda arama kurtarma yapar.	Ö.K 7- Derin, dar, kapalı ve yüksek alanlarda arama kurtarma yapar.
Ö.K 8- Arama kurtarma operasyonunun sonlandırma işlemleri ile operasyonel geliştirme uygulamalarını gerçekleştirir.	Ö.K 8- Taşıt kazaları ve diğer çeşitli kazalarda arama kurtarma yapar.
	Ö.K 9- Arama kurtarma operasyonunun tamamlanması ve sonlandırılmasına yönelik işlemleri sıralar.
	Ö.K 10- Kentsel arama kurtarma operasyonlarının performansının iyileştirilmesi ve etkin müdahale kapasitesinin geliştirilmesine yönelik uygulamaları gerçekleştirir.

Söz konusu karşılaştırmaya baktığımız zaman yeterlilik birimine ait iki öğrenme kazanımının seviye 6 için eklendiğini görebiliriz. Kredi biriktirme ve transferi sistemi de yeterlilik birimlerinin kredilendirilerek söz konusu kredilerin bir sonraki aşamaya geçiş için kullanılması temeline dayanmaktadır. TYVT aracılığıyla aynı iki yeterliliğin yeterlilik formlarına baktığımızda Seviye 5 Arama Kurtarma Personeli ilişki türleri başlığında karşımıza:

Şekil 10: MYK UY'lerine Ait İlişki Türü Örneği

İlişki Türü	Arama Kurtarma Personeli (Seviye 5) belgesine sahip aday, yeterlilik sınavından başarılı olduğu takdirde Arama Kurtarma Uzmanı (Seviye 6) belgesini alabilir.
-------------	---

ibaresi çıkmaktadır. Buradaki ifade kredi biriktirme ve transferi sistemi sonucu amaçlanan tekrar eden öğrenmeler olmadan kredi transferi yoluyla dikey hareketlilik hedefi ile örtüşmektedir.

MYK; oluşturduğu mesleki yeterlilik sistemi, önceki öğrenmelerin tanınması amacıyla belgelendirme süreçleri ve yeterliliklerinin tanımlarıyla; kredilendirme, kredi biriktirme ve transferi modellerine uyumluluğu en yüksek sorumlu kurum olduğu halde yeterliliklerini henüz kredilendirmemiştir. MYK yeterliliklerinin sayısal şekilde ifade edilen bir kredi değeri bulunmamaktadır.

Bununla birlikte MYK bünyesinde faaliyet gösteren TYÇ'nin temel işlevlerinden biri olarak yeterlilikleri öğrenme kazanımlarıyla tanımlayarak birbirleriyle karşılaştırma ve yeterlilikler arası yatay ve dikey ilerleme olanakları sunması sayılmaktadır. Bu işlevin yerine getirilmesi için TYÇ Kapsamındaki Yeterliliklerin Kredi Biriktirme ve Transferi'ne dair usul esas hazırlanması görevi; TYÇ'nin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 16. maddesinin 9. fıkrasının f bendinde yer alan "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alacak yeterlilikler arasındaki yatay ve dikey geçiş ile kredi biriktirme ve transferine ilişkin usul ve esasları hazırlamak" hükmü gereğince TYÇ Kurulunun görevleri arasında ifade edilmiştir. Bu hükümden anlaşılabacağı üzere TYÇ kapsamındaki yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredi biriktirilmesi ve transferine ilişkin düzenlemeler gerçekleştirilecek olup yakın gelecekte uygulanmaya başlanması beklenmektedir.

3.3 PİLOT KREDİLENDİRME UYGULAMASI ve TYÇ KURULU GÖRÜŞ DEĞERLENDİRMELERİ

3.3.1 Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği için Pilot Kredilendirme Uygulaması

Önceki bölümlerde ele alınan konu ve bilgiler doğrultusunda bir kredilendirme sisteminin kurulması ve işletilmeye başlamasının ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. MEB ve YÖK yeterlilikleri hali hazırda kredilendirilmiş olup, kredi değerlerine sahiptir.

Mezunların hayatları boyunca yeni becerilere duydukları gereksinim mesleki ve teknik eğitimin etkinliğini azaltırken yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını değerli kılmaktadır. Yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasına yönelik yöntemlerin uygulanabilirliğinin önemli bir adımı olarak özellikle mesleki yeterliliklerin kredilendirilmesi gerekmektedir. Yeterlilik sistemi kredilendirmeye en uygun sistem olan MYK yeterlilikleri ise henüz kredilendirilmemiştir.

Kore sistemine benzer olarak MYK yeterliliklerinin de en önemli özelliği esnekliğidir. Sistemler ortak olarak yaş, cinsiyet, öğrenme ortamı gibi faktörlerden bağımsızdır. MYK yeterliliklerinin en önemli özelliği; yeterliliklerin doğrulanması öncesi herhangi bir eğitim şartı bulunmamasıdır. Günümüz HBÖ anlayışı çerçevesinde baktığımız zaman yaygın ve serbest öğrenmeler yoluyla herhangi bir yapılandırılmış eğitim programına tabi olma zorunluluğu içermeyen ölçme ve değerlendirme sonucu MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine ulaşılabilmesi dünya standartlarında bir sistemdir.

Bu sistem dahilindeki yeterliliklerin kredilendirmesinde ise yeterliliklere ait bir eğitim programı olmadığından ders saatine göre bir hesaplama yerine gerçek anlamda “çalışma yüküne” dayalı bir kredilendirme sistemi kullanılmalıdır.

Çalışma kapsamında MYK tarafından en çok belgelendirilen mesleklerden biri olan “Ahşap Kalıpcılık” yeterliliği için kredilendirme çalışması yapılmıştır.

İlgili bölümde geçen “SCQF kredi puanlarının tahsisi; bir yetenek algısı, yaş veya deneyim gibi kriterler göz önünde bulundurulmadan, yeterliliğin konusu hakkında bilgiye sahip ve işin ne kadar sürede öğrenilebileceğini bilen kişiler tarafından gerçekleştirilir.” bilgisi ışığında MYK yeterliliklerine ait bir eğitim programı dolayısıyla ders saati bulunmadığından kredilendirme çalışması, yeterliliğe sahip olan usta ve usta öğreticiler ve Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğini revize eden çalışma grubunda bulunan alan uzmanlarından oluşan oluşan odak çalışma grubuna anket yapılması yoluyla çalışma yükü hesaplanması yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışma yüküne dahil olan ölçme değerlendirme süresi ise YBK’lar tarafından gerçekleştirilen sınavlarda yeterliliğin ölçme değerlendirme süresi olan A1 (İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çevre Koruma Yeterlilik Birimi) için 30, A2 (Ahşap Kalıp İşlerinde Genel Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerisi Yeterlilik Birimi) için 270 dk olarak anket sonuçlarının üzerine sabit olarak eklenmiştir.

Çalışma, 25 kişinin (3’ü alan uzmanı) her bir soru için verdiği sürelerin toplanıp 25’e (katılımcı sayısı) bölünmesi yoluyla ortalama çalışma yüküne ulaşmayı, ulaşılan çalışma yükünün 25’e (25 saat=1 kredi) bölünmesiyle de yeterlilik birimine ait kredi değerine ulaşılmasını amaçlar. Yeterlilik A1 ve A2 olarak 2 yeterlilik biriminden oluşmaktadır. İki yeterlilik biriminin ortaya çıkan kredi değerlerinin toplamı da yeterliliğe ait kredi değerini vermektedir.

Ankete yönelik cevaplar; Anket Cevapları başlığıyla Ek-2’de sunulmaktadır.

İçlerinde usta öğreticilerin ve alan uzmanlarının da bulunduğu 25 katılımcıyla gerçekleştirilen anket sonucunda

A1 Birimi

Anketörlerin ortalaması yeterlilik biriminin elde edilebilmesi için 31 saatlik bir çalışma yükü gerektiği sonucunu vermiştir.

kredi değeri için: $31/25 = 1.24$ sonucuna ulaşılmıştır.

Kredi değerinin tam sayı olması ve olmadığı takdirde yuvarlanması gerekmektedir.

A1 birimi için: 1 kredi değerine ulaşılmıştır.

A2 Birimi

Anketörlerin ortalaması yeterlilik biriminin elde edilebilmesi için 1076 saatlik bir çalışma yükü gerektiği sonucunu vermiştir.

Kredi değeri için: $1076/25 = 43,04$ sonucuna ulaşılmıştır.

Kredi değerinin tam sayı olması ve olmadığı takdirde yuvarlanması gerekmektedir.

A2 birimi için 43 kredi değerine ulaşılmıştır.

Buna göre yapılan anket çalışması sonucu MYK tarafından sunulan Ahşap Kalıpcı yeterliliği için çalışma yüküne dayalı kredi değeri: 44 kredi olarak hesaplanmıştır.

Anket çalışmasında katılımcı cevaplarının birbirine son derece yakın olması çalışmanın güvenilirliği ve tutarlılığı açısından önem taşıyan bir bulgudur. Meslek çalışanlarının ortalama öğrenen profilini en iyi temsil eden grup olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte soruların hazırlanması ve yorumlanmasında şantiye şefliği alanında deneyimli inşaat mühendislerinin görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanlarının cevapları Ek 4’te yer alan anket cevaplarında mavi dolgulu olarak işaretlenmiştir. Alan uzmanlarının öngördükleri süreler meslek çalışanlarının öngördüğü sürelerle göre daha yüksek seyretmektedir.

Tablo 8: Ahşap Kalıpcı UY'sine Ait Kredi Değeri Belirleme Formu

Kredi Değeri Belirleme Formu	
Yeterlilik Adı:	Ahşap Kalıpcı
Referans Kodu:	11UY0011-3
Uluslararası Sınıflandırmadaki Yeri	ISCO08: 7114
Öngörülen TYÇ Seviyesi	3
Yeterlilik Birimlerine Ait Kredi Değerleri	
İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çevre Koruma Y.B	1
Ahşap Kalıp İşlerinde Genel Mesleki Bilgi Ve Uygulama Becerisi Y.B	43
Toplam Kredi Değeri	44

3.3.2 TYÇ Kurulu Üyelerinin Görüş Değerlendirmeleri

TYÇ yönetim yapıları olan TYÇ Koordinasyon Kurulu, TYÇ Kurulu ve TYÇ İstişare Meclisi TYÇ'nin yönetilmesinin ve işletilmesinin paydaşlar arasında sağlanan etkin işbirliği ve katılımcı bir yapıyla sürdürülmesini sağlamaktadır.

Bu yapılardan TYÇ Kurulu daha ziyade teknik çalışmaların yürütülmesinden sorumludur. TYÇ bağlamında kurulması planlanan Kredilendirme modeli için TYÇ Kurulu üyelerinin görüş ve değerlendirmelerine başvurulmuştur. Görüşlerin alınması Ek-3'te sunulan 11 soruluk yapılandırılmış görüşme formuyla sağlanmıştır.

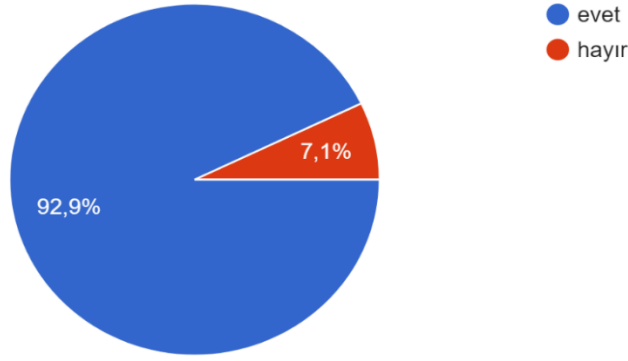
Değerlendirmeye göre kurul üyeleri; kredi biriktirme ve transfer sistemlerinin sırasıyla en çok aşağıdaki alanlarda katkı sağlamasını beklemektedir.

- Yeterlilikler arası geçişin kolaylaşması ve geçiş imkanlarının artması
- Kredi biriktirme yoluyla yeterliliğe ulaşabilmenin kolaylaşması
- Önceki öğrenmelerin değerlendirilmesinin sağlanması
- Uluslararası öğrenen hareketliliği
- Hayat boyu öğrenme anlayışının güçlenmesi
- Yeterliliklerin şeffaf şekilde sunulması
- Yeterlilik çerçevelerinin etkin kullanımı

Şekil 11: Kredi Transfer Sistemi Kurulması Gerekliliği TYÇ Kurulu Görüşü

Ülkemizdeki yeterlilikler için yeterlilikler arası geçişi sağlayacak bir kredi transfer sistemi kurulması sizce gerekli midir?

14 yanıt

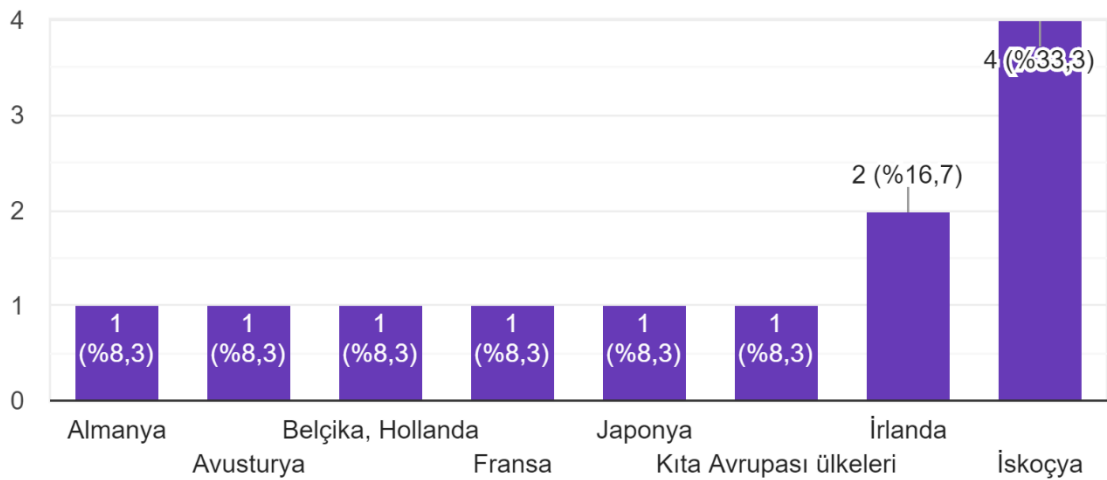
Verilere göre katılımcıların %92.9'u ülkemizdeki yeterlilikler için bir kredi transfer sistemi kurulmasını gerekli görmektedir.

İyi uygulama örneği önerisi için sorulan soruya verilen cevaplarda tez çalışmasında yer bulan İskoçya örneği öndedir.

Şekil 12: TYÇ Kurulu İyi Uygulama Örneği Önerileri

Kurulacak sistem için iyi uygulama örneği sayılabilecek bir ülke örneği öneriniz varsa yazar mısınız?

12 yanıt

Farklı yeterlilik türleri arasında (akademik, meslekî, genel) geçiş yapılabilmesinin uygulanabilirliği konusuna katılımcıların %85.7'si uygulanabilir olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

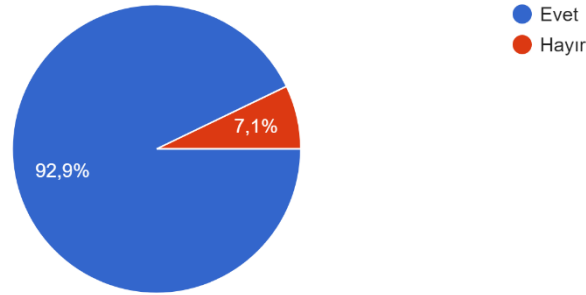
TYÇ kapsamında oluşturulması planlanan Kredi Biriktirme ve Transfer Sisteminin akademik, mesleki ve genel bütün yeterlilikleri kapsamı konusunda ise; katılımcıların %85.7'si oylarını bütün yeterlilikleri kapsamı gerektiği yönünde vermişlerdir. Ayrım olması gerektiğini savunan katılımcılardan hangi tür veya türlerin ayrı tutulması gerektiği konusuna ise yaygın ve serbest öğrenmeler yoluyla kazanılan yeterliliklerin ayrılması ve genel yeterliliklerin ayrılması yönünde iki cevap gelmiştir.

Oluşturulacak sistemin AKTS ile uyumlu olması gerekir mi sorusuna gelen yanıtlar aşağıdaki gibi olmuştur.

Şekil 13: TYÇ KBTS-AKTS Arası Uyum TYÇ Kurulu Görüşü

TYÇ kapsamında oluşturulacak Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi, Yükseköğretim yeterlilikleri için hali hazırda kullanılan “Akademik Kredi Transfer Sistemi” ile uyumlu olmalı mıdır?

14 yanıt

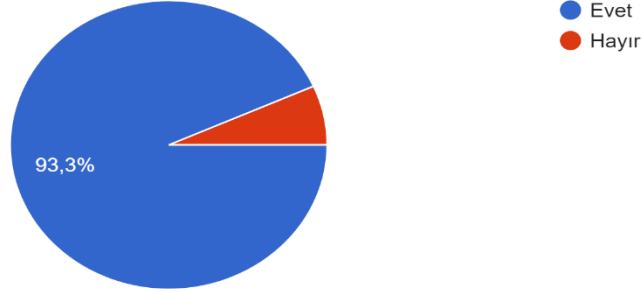

Görüşlerde TYÇ Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi vasıtasıyla akademik yeterlilikler üzerinde yapılacak düzenlemelerin AKTS ile uyumlu olması gerektiği düşüncesi baskın çıkmıştır.

Yaygın serbest öğrenmelerin kredilendirilmesinde “çalışma yükü” yönteminin kullanılmasına dair soruya kurul üyelerinin bakış açısı aşağıdaki şekilde olmuştur.

Şekil 14: Çalışma Yüğü Yönteminin YSÖD Faaliyetlerinde Kullanulması TYÇ Kurulu Görüşü

Tez çalışmasında; yeterliliklerin “çalışma yükü” yöntemiyle kredilendirilmesi öngörülmüştür. Bu yöntemin yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanma...rlilikler için de kullanılması sizce uygun mudur?
15 yanıt

Katılımcılar çalışma yüküne alternatif olacak bir yöntem sunmamışlardır.

25 saatin 1 krediye tekabül etmesi konusunda ise 12 yanıtta 7'si bu yaklaşımın yerinde olduğunu söylerken, 1 kişi 25-30 saat=1 kredi şeklinde uygulanmasının daha esnek bir yaklaşım olduğunu, 1 kişi 20 saat=1 kredi yaklaşımının uygulanabileceğini belirtmiştir. Geri kalan cevaplar ise paydaş katılımıyla ortak bir yaklaşıma karar verilmesi yönünde olmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

SONUÇ ve ÖNERİLER

Tez çalışması içerisinde gerçekleştirilen araştırmalar sonucunda Türkiye’de kredilendirme kredi biriktirme ve transferi sistemlerine ilişkin uygulamalarda yeknesaklık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

MEB, MKTS ile derslerin kredi değerlerini hesaplama dahi kredi biriktirme ve transferiyle ilgili uygulamada rutin bir prosedür bulunmamaktadır. YÖK içerisinde ise AKTS uygulanmakta fakat sonuç olarak kredi biriktirme ve transfer işlemleri için inisiyatif üniversitelere bırakılmaktadır.

MYK yeterlilikleri ise henüz kredilendirilmemiş olup iyi uygulama örneği olan ülkelerle karşılaştırıldığında kurulan sistem açısından yeterliliklerin kredilendirilmesi ve kredilen yeterliliklerin biriktirilme ve transferi için uygun bir altyapıya sahip olduğu görülmektedir.

MYK yeterliliklerinin kredilendirilmesi hususunda tez çalışmasında uygulanan yöntem olan tahmini çalışma yükü yönteminin meslek sahipleri ve öğretimcilerin görüşleri alınarak uygulanmasının yaygın serbest öğrenmeler yöntemiyle elde edilecek yeterlilikler için uygun bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır.

HBÖ kapsamında her bireyin yeteneklerini müzakere etmek, kişisel, sosyal ve ekonomik potansiyellerini geliştirmeye devam ederek hayatın içerisinde aktif öğrenmelerini sürdürme hakları vardır. Günden güne gelişen teknolojiyle birlikte yeni yeterliliklere veya mevcut yeterliliklere yeni kazanımlar eklenmesine gereksinim duyulmaktadır. Bu farkındalık ışığında hazırlanan Kalkınma Planları, ülke raporlarında yer alan öneriler ve iyi uygulama örneği sayılan ülkelerin faaliyetlerinin incelenmesiyle birlikte yeterliliklerin kredilendirilmesi ve kredi biriktirme ve transferine yönelik bir sistemin kurulmasının elzem olduğu açıkça görülmektedir.

Türkiye için bu görev MYK bünyesinde faaliyet gösteren TYÇ Daire Başkanlığı sekreteryasında aktif paydaş katılımıyla yönetilen TYÇ'nin temel işlevlerinden biri olarak sayılarak; yeterlilikleri öğrenme kazanımlarıyla tanımlayarak birbirleriyle karşılaştırma ve yeterlilikler arası yatay ve dikey ilerleme olanakları sunması şeklinde ifade edilmiş ve bu konuda mevzuat çalışmalarını yürütme görevi de TYÇ Kurulu'na verilmiştir.

TYÇ Kurulu üyelerine gönderilen görüş değerlendirme formu aracılığıyla üyelerin kurulacak sistemin gerekli olduğu konusunda hem fikir olduğu ve tez çalışmasında ele alınan örnek, uygulama ve araştırmaların kurulacak sistem için kullanılabilir olduğunu düşündükleri sonucuna varılmış, görüş değerlendirme formunun soru ve cevaplarına da tez içerisinde yer verilmiştir.

Tüm bu bilgiler ışığında Türkiye'de bir kredilendirme sisteminin kurulmaya ve işletilmeye başlanması gerekliliği ve bunun için de MYK yeterliliklerinin kredi değerlerinin belirlenmesi ihtiyacı olduğu görülmektedir. Bu konuyla ilgili sorumluluk MYK'da olup sistemin nasıl işleyeceğine dair düzenlemeler ise TYÇ Kurulu'na bırakılmıştır.

Tez çalışması içerisinde elde edilen bilgiler, yapılan araştırmalar ve bulunan sonuçlar birlikte ele alındığında kurulacak ve işletilecek sisteme yönelik bir takım önerilerde bulunmak mümkündür.

Modern insan bireysel nitelik ve donanımlarını sürekli artırmak durumunda kalmakta çünkü işgücünden beklentiler de bu doğrultuda sürekli yükseltmektedir. Ülkeler de bu bilinçle kalkınma yollarında eğitimin önemini göz ardı etmeyerek politika ve yatırımlarını bu alana yönlendirmektedir. Bu sonuca göre TYÇ kapsamındaki yeterlilikler için; öğrenenlere kariyer yollarında sağlayacağı esneklik ve yaratacağı zaman tasarrufuyla iş dünyasının taleplerine cevap verebilecek, kendini geliştirme konusunda fırsatlar yaratarak hayat boyu öğrenmeyi destekleyebilecek bir kredilendirme sisteminin kurulması önerilmektedir.

TYÇ Kurulu üyelerinin görüş ve değerlendirmelerine göre de kredilendirme sistemlerinin kurularak işletilmeye başlanması öncelik verilmesi gereken konulardan biri olarak birçok hususa katkı sağlayacaktır. Yeterliliklerin birbiriyle ilişkisini netleştirip zaman kaybını minimuma indirerek yeterlilikler arası ilerleme yolları oluşturacaktır.

Önceki öğrenmelerin değerlendirilmesini, sağlayacak olan kredilendirme sistemi sayesinde ulusal ve uluslararası alanlarda öğrenen hareketliliği artacaktır. Bunun için TYÇ Kurullarının Kredi Biriktirme ve Transferi Usul Esasını çalışarak en kısa zamanda yürürlüğe koyması önerilmektedir.

Altyapı ve güncel uygulamalar açısından kredilendirme, transfer ve biriktirme sistemlerine en hızlı adaptasyonu sağlayabilecek kurumların başında MYK gelmektedir. Fakat MYK yeterlilikleri henüz kredilendirilmemiştir. MYK yeterliliklerinin tez çalışmasında pilot uygulaması gerçekleştirilen çalışma yükü metoduna göre kredilendirilmesi önerilmektedir.

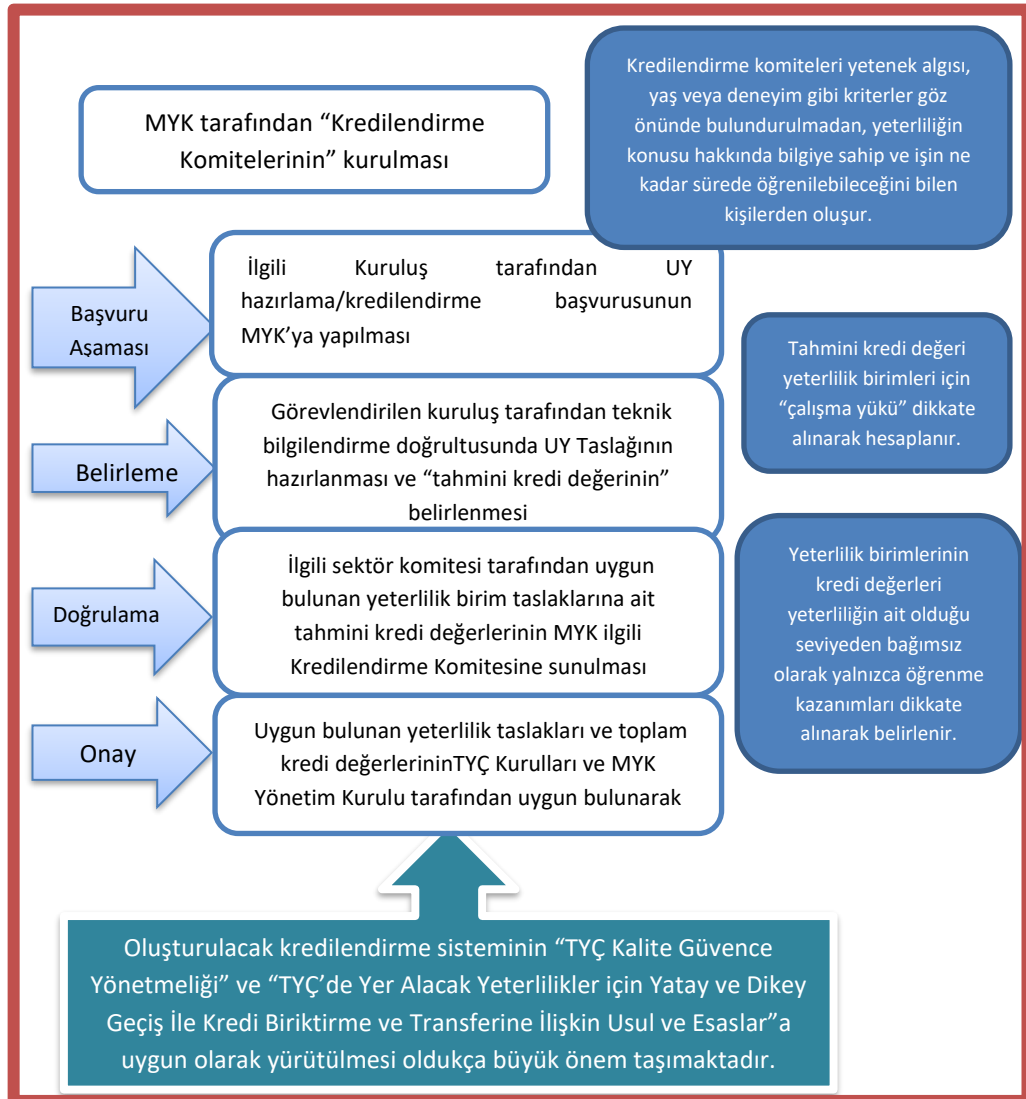
Türkiye’de yaygın ve serbest öğrenmelerin tanınması yoluyla yeterlilik sağlama hususunda en kapsamlı uygulama MYK sorumluluğundaki yeterlilikler için uygulanmaktadır. MYK sorumluluğunda yeterlilik elde etmek isteyen öğrenenlerin, edindikleri kazanımların nereden elde edildiğine bakılmaksızın ölçme değerlendirme süreci sonucunda yeterlilik elde edebilmeleri mümkün olmaktadır. Birim bazlı kredilendirme yapılması yeterlilikler arası geçişi ve kredi biriktirmeyi kolaylaştıracaktır. Buradan hareketle MYK yeterliliklerinin birim birim kredilendirilmesi ve tekrarı minimuma indirebilmek için ortak birimler içeren yeterliliklerin belirlenmesi önerilmektedir.

Bir yeterliliğe ulaşabilmek için yeterliliğe ait tüm birimleri elde etmek gerekmektedir. Öğrenen elde ettiği birimleri biriktirerek yeni bir yeterliliğe ulaşabilecektir. MYK yeterliliklerinin ve yeterlilik birimlerinin kredilendirilmesi sonrası yeterliliği tamamlama noktasında eksik kalan birimler için tamamlanması gereken krediler eğitim kurumlarında tamamlanabilir. AKBS içerisindeki kredi kazanım yollarında en büyük pay, akredite edilmiş eğitim kurumları vasıtasıyla elde edilen kredilerden oluşmaktadır. Buradan hareketle Kore Cumhuriyeti örneğinde olduğu gibi çeşitli eğitim kurumlarının akredite edilerek öğrenenlerin eksik birimlerini bu kurumlardan alacakları eğitimle tamamlayabilmeleri önerilmektedir. MYK, YBK sisteminden alışık olduğu şekilde yetkilendirilmiş yaygın eğitim kurumları (YYEK) sistemi oluşturarak kalite güvencesinden ve sonuçta elde edilecek kredi değerinden emin olunan bir sistem oluşturabilir. Bu sistemin finansmanının da, AKBS’de olduğu gibi akredite edilen eğitim kurumları ve öğrenenlerden sağlanması önerilmektedir.

Serbest öğrenmeler yoluyla elde edilen kazanımların ispatı için portfolyo yönteminin kullanılması yaygın bir uygulamadır. MYK'nın da, AKBS ve SCQF örneklerinde örneğinde olduğu gibi kanıta dayalı sistemle, öğrenenlerin daha önce elde etmiş oldukları kazanımları, öğrenme kazanımları açık şekilde ifade edilen yeterliliklerle eşleştirerek ölçme değerlendirmeye gerek kalmadan belgelendirerek ya da yeterlilik birimine ulaştırarak kredi kazanmalarına olanak tanıyabilecek bir sistem geliştirmesi önerilmektedir. Çalışma içerisinde pilot kredilendirilmesi yapılan Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği için gerçekleştirilen Anket çalışmasının odak grubu MYK Sektör komiteleri ile benzerlik taşımaktadır. Buradan yola çıkılarak MYK bünyesinde Kredilendirme Komitelerinin kurularak işletilmesi ve yeterliliklerin bu yolla kredilendirilmesi ve bu komitelerde yer alacak olan uzmanların kredilendirmenin temelleri üzerine bir eğitimden geçmeleri önerilmektedir.

Kredilendirme komitelerinin kurulması sonrası, MYK yeterliliklerinin kredilendirilmesi amacıyla oluşturulması önerilen model bir akış şeklinde aşağıdaki görselde sunulmaktadır.

Şekil 15: MYK Yeterlilikleri için Kredilendirme Model Önerisi

Tez çalışması kapsamında yapılan araştırmalara göre TYÇ kapsamındaki yeterliliklerin kredilendirilmesi hususunda TYÇ Kurullarına ve MYK'ya yönelik öneriler aşağıda madde madde sıralanmaktadır.

TYÇ Kurullarına Yönelik Öneriler

- TYÇ Kuruları tarafından hazırlanacak olan Kredi Biriktirme ve Transferi Usul Esasının hazırlanarak yürürlüğe konması
- Çalışma yükü yöntemiyle gerçekleştirilecek kredilendirme çalışması için 1 kredinin kaç saatlik çalışma yüküne karşılık geleceğine yönelik TYÇ Kurulu üyeleriyle ortak bir karar alınması
- Kredilendirme Komiteleri tarafından önerilen kredi değerlerinin onay sürecinin TYÇ Kurulu tarafından yürütülmesi,
- Kurulması planlanan sistemin dünyada kabul görmüş uygulamalara paralellik taşıması ve bu sayede uluslararası hareketliliğe katkı sağlaması

MYK'ya Yönelik Öneriler

- MYK sorumluluğundaki yeterliliklerin kredilendirilmesi çalışmalarına öncelik verilmesi ve MYK yeterliliklerine ait bir kredilendirme sisteminin oluşturulması
- MYK yeterliliklerinin kredilendirilmesi süreçlerinde tez çalışmasında Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliği üzerinden pilot uygulama örneği sunulan çalışma yükü yönteminin kullanılması
- MYK yeterliliklerinin kredilendirilmesi sürecinde kredilendirme aşamalarının açık ve şeffaf şekilde belirlenerek TYÇ Kurulu görüşleriyle hazırlanacak olan Kredi Biriktirme ve Transferi Usul Esasına uygun olarak oluşturulması,
- Yeterliliklerin kredilendirilmesi sürecinde Sektör Komiteleri benzeri Kredilendirme Komitelerinin kurulması,

- Sektör komitelerinde görevli alan uzmanlarına yönelik kredilendirmenin temel esas ve önceliklerini içeren bir kredilendirme eğitimi düzenlenmesi ve Kredilendirme Komitelerinde görev alabilmeleri
- Kredilendirme sisteminin kalite güvencesi sağlanırken TYÇ Kalite Güvence Yönetmeliği kapsamında belirlenen kalite güvence anlayışına sadık kalınması,
- Öğrenenlerin ölçme değerlendirme tekrarına maruz kalmaması için ortak birimler içeren yeterliliklerin belirlenerek kolayca erişilebilecek şekilde TYVT’de listelenmesi,
- Kredi değerleri belirlenen yeterlilikler arası yatay ve dikey hareketlilik süreçlerinde SCQF sistemi içerisinde örneklendirilen artikülasyon yönteminin kullanılması,
- MYK’nın yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması için uygulanan yöntemler arasında en ileri seviyelerden biri olan kanıta dayalı doğrulama yöntemi için çalışmalara başlaması,
- MYK’nın aşına olduğu YBK sistemine benzer şekilde Kore AKBS içerisinde açıklanan akredite eğitim kurumları gibi bir uygulamaya geçerek öğrenenlere kredi kazanma ve eksik kalan kredilerini bu kurumlar vasıtasıyla tamamlama imkânı sunulması

önerilmektedir.

EK-1: MYK Uzmanlık Tezi Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğine Ait Kredi Değerinin Belirlenmesi Anketi Anket Formu

Bu anket öğrenme kazanımlarına sahip olduğunuz Ahşap Kalıpcılık mesleğine ait Ahşap Kalıpcı Ulusal Yeterliliğinin ortalama öğrenen için tahmini çalışma yükünün hesaplanması yöntemiyle kredi değerinin belirlenmesi için hazırlanmıştır.

Formda mavi dolguyula işaretlenen sorular cevaplanacaktır. Sorular cevaplanırken mesleği hiç bilmeyen bir kişinin işi kimseden yardım almadan tek başına yapabilecek seviyeye gelmesi için gereken süre göz önüne alınmalıdır.

Sorularda şık bulunmamakta ve cevaplar tamamen sizin görüşlerinize bağlıdır. Ankete kimlik bilgilerinin yazılması isteğe bağlıdır, sonuçlar sadece araştırma için kullanılacak olup anketi gerçekleştiren kişiler için herhangi bir etkisi olmayacaktır. Ankete vereceğiniz cevapların objektif olması ve doğruluğu çalışmanın niteliği açısından oldukça önemlidir.

Katılımcılara teşekkürlerimizi sunarız.

Çalışma Yüküne Dayalı Kredi Değeri Belirleme Formu	
Yeterlilik Adı:	Ahşap Kalıpcı
Referans Kodu:	11UY0011-3
Uluslararası Sınıflandırmadaki Yeri	ISCO 08: 7114
Öngörülen TYÇ Seviyesi	3
Yeterlilik Birimi	
Kredi Değeri	
Yeterlilik Birimleri	
İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çevre Koruma Yeterlilik Birimi	
Ahşap Kalıp İşlerinde Genel Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerisi Yeterlilik Birimi	
Öğrenme Kazanımları için Gerekli Tahmini Çalışma Yükünün Hesaplanması	
1. İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çevre Koruma Yeterlilik Birimi	
İş sağlığı ve güvenliği tedbirleriyle çalışacağınız alanın ve kendinizin tam olarak güvende olacağı bir ortamı bağımsız olarak oluşturabilmeyi öğrenilmesi için ne kadar süreye ihtiyaç vardır?	
2. Ahşap Kalıp İşlerinde Genel Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerisi Yeterlilik Birimi	
İSG önlemlerini bireysel olarak kimseden yardım almadan bağımsız şekilde uygulamayı öğrenebilmek için ne kadar süreye ihtiyaç vardır?	
Bir kişi ne kadarlık bir çalışma süresi sonrası kalıp kurulumu öncesi gerekliliklerin bağımsız, kimseye ihtiyaç duymadan bireysel şekilde yapabilir? (Kalıp planının incelenmesi, ip iskelesi yapımı, aksların belirlenmesi, dikmelerin hazırlanması gibi)	
Bir kişi ne kadarlık bir çalışma süresi sonrasında ahşap kalıp uygulamasını (kalıp çeşitleri, kolon kalıbı, perde duvar, kiriş kalıbı, döşeme kalıbı, merdiven kalıbı) kimseye ihtiyaç duymadan bireysel şekilde yapabilir?	
Bir kişi ne kadarlık bir çalışma süresi sonrası kalıpların kontrolünün nasıl yapıldığını öğrenerek bireysel olarak açıklayabilir? (Beton dökümü öncesi ve sonrası gerekli kontroller)	
Bir kişi ne kadarlık bir çalışma süresi sonrasında tek başına kalıp sökümü yapabilir? (Döşeme, kolon, kiriş, perde, merdiven kalıp elemanlarının sökümü)	
Bir kişi ne kadarlık bir çalışma süresi sonrasında kalıbı bağımsız şekilde bir sonraki imalata hazır hale getirebilir? (Kalıp elemanlarının temizliği, kalıp elemanlarının bakımı)	
Ölçme Değerlendirme Süresi (YBK'lar tarafından uygulanan ölçme değerlendirmenin süresi baz alınacaktır)	
Toplam Çalışma Yükü	

EK-2 Anket Cevapları

	1. Birim	2. Birim Ö.K-1	2. Birim Ö.K-2	2. Birim Ö.K-3	2. Birim Ö.K-4	2. Birim Ö.K-5	2. Birim Ö.K-6	Ö.D ¹⁰³ Süresi
Katılımcı 1	20 saat	2 gün (16 saat)	1.5 ay (288 saat)	20 gün (160 saat)	1ay (192 saat)	1 hafta 48 saat	3 gün (24 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 2	2 gün (16 saat)	1 gün (8 saat)	2 ay (384 saat)	1 ay (192 saat)	1 ay (192 saat)	2 hafta (96 saat)	1 hafta (48 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 3	30 saat	3 gün (24 saat)	1.5 ay (288 saat)	2 ay (384 saat)	2 hafta (96 saat)	1 hafta (48 saat)	5 gün (40 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 4	3 gün (24 saat)	1 gün (8 saat)	40 gün (320 saat)	1.5 ay (288 saat)	1 hafta (48 saat)	3 hafta (144 saat)	2 gün 16 saat	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 5	20 saat	1 gün (8 saat)	3 ay (576 saat)	1.5 ay (288 saat)	2 hafta (96 saat)	3 gün (24 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 6	30 saat	Yarım gün (4 saat)	3 ay (576 saat)	2 ay (384 saat)	1 ay (192 saat)	2 hafta (96 saat)	3 gün (24 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 7	25 saat	2 gün (16 saat)	2 ay (384 saat)	1.5 ay (288 saat)	2 hafta (96 saat)	2 gün (16 saat)	Yarım gün (4 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 8	2 gün (16 saat)	1 gün (8 saat)	3 ay (576 saat)	1 ay (192 saat)	10 gün (80 saat)	5 gün (40 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 9	12 saat	1 gün (8 saat)	2.5 ay (480 saat)	15 gün (120 saat)	1 hafta (48 saat)	1 hafta (48 saat)	3 gün (24 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 10	3 gün (24 saat)	2 gün (16 saat)	2 ay (384 saat)	20 gün (160 saat)	5 gün (40 saat)	10 gün (80 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 11	12 saat	1 gün (8 saat)	3 ay (576 saat)	10 gün (80 saat)	3 gün (24 saat)	5 gün (40 saat)	12 saat	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 12	36 saat	3 gün (24 saat)	60 gün (480 saat)	1.5 ay (288 saat)	2 gün (16 saat)	3 gün (24 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 13	3 gün (24 saat)	1 gün (8 saat)	2 ay (384 saat)	240 saat	1 hafta (48 saat)	3 gün (24 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)

¹⁰³ Ö.D= Ölçme Değerlendirme

Katılımcı 14	30 saat	2 gün (16 saat)	1.5 ay (288 saat)	144 saat	2 hafta (96 saat)	5 gün (40 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 15	10 saat	Yarım gün (4 saat)	2 ay (384 saat)	20 gün (160 saat)	1 hafta (48 saat)	3 gün (24 saat)	3 gün (24 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 16	20 saat	2 gün (16 saat)	2 ay (384 saat)	200 saat	1 hafta (48 saat)	1 hafta (48 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 17	30 saat	2 gün (16 saat)	400 saat	20 gün (160 saat)	5 gün (40 saat)	4 gün (32 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 18	3 gün (24 saat)	3 gün (24 saat)	2 ay (384 saat)	2 ay (384 saat)	2 hafta (96 saat)	2 hafta (96 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 19	2 gün (16 saat)	1 gün (8 saat)	1.5 ay (288 saat)	20 gün (160 saat)	1 hafta (48 saat)	5 gün (40 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 20	20 saat	20 saat	2 ay (384 saat)	40 gün (320 saat)	3 gün (24 saat)	3 gün (24 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 21	10 Saat	10 saat	480 saat	2 ay (384 saat)	4 gün (32 saat)	2 gün (16 saat)	2 gün (16 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 22	12 Saat	2 gün (16 saat)	1.5 ay (288 saat)	1 ay (192 saat)	10 gün (80 saat)	3 gün (24 saat)	3 gün (24 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 23	3 gün (24 saat)	1 hafta (48 saat)	1 ay (192 saat)	6 ay (1152 saat)	2 hafta (96 saat)	1 hafta (48 saat)	1 gün (8 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 24	2 hafta (96 saat)	2 hafta (96 saat)	3 ay (576 saat)	6 ay (1152 saat)	2 ay (384 saat)	1 ay (192 saat)	1 ay (192 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)
Katılımcı 25	1 ay (192 saat)	1 ay (192 saat)	5 ay (960 saat)	10 ay (1920 saat)	3 ay (576 saat)	2 hafta (96 saat)	2 hafta (96 saat)	4.5 saat (1. Birim için 0.5)

TYÇ Kapsamında Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi

Yardımlarınız için teşekkür ederim, saygılarımla.

1. Kredi biriktirme ve transfer sistemleri size göre aşağıdaki seçeneklerden hangilerine katkı sağlamaktadır?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Yeterliliklerin şeffaf şekilde sunulması
☐ Yeterlilikler arası geçişin kolaylaşması ve geçiş imkanlarının artması
☐ Kredi biriktirme yoluyla yeterliliğe ulaşabilmenin kolaylaşması
☐ Önceki öğrenmelerin değerlendirilmesinin sağlanması
☐ Hayat boyu öğrenme anlayışının güçlenmesi
☐ Uluslararası öğrenen hareketliliği
☐ Yeterlilik çerçevelerinin etkin kullanımı

Diğer: ☐

2. Ülkemizdeki yeterlilikler için yeterlilikler arası geçişi sağlayacak bir kredi transfer sistemi kurulması sizce gerekli midir?

- ☐ Evet
☐ Hayır

3. Kurulacak sistem için iyi uygulama örneği sayılabilecek bir ülke örneği öneriniz varsa yazar mısınız? _____

4. Farklı yeterlilik türleri arasında (akademik, mesleki, genel) geçiş yapılabilmesi sizce uygulanabilir bir sistem bileşeni midir? (ustalık belgesi sahibi bireyin, kredi biriktirme ve transferi yoluyla ön lisans diplomasına ulaşabilmesi gibi) *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- ☐ Evet
☐ Hayır

5. TYÇ kapsamında oluşturulması planlanan “Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi” akademik, mesleki ve genel olarak bütün yeterlilikleri kapsamalı mıdır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

6. Ayrım olması gerektiğini düşünüyorsanız ayrı tutulması gereken yeterlilik türü sizce hangisi/hangileri olmalıdır?(genel-mesleki-akademik yeterlilikler) Kısaca sebebini yazar mısınız? _____

7. TYÇ kapsamında oluşturulacak Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi, Yükseköğretim yeterlilikleri için hali hazırda kullanılan “Akademik Kredi Transfer Sistemi” ile uyumlu olmalı mıdır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

☐ Diğer: _____

8. Oluşturulacak TYÇ Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi vasıtasıyla akademik yeterlilikler için bir düzenleme yapılabilir mi? Yoksa akademik yeterlilikler için AKTS dışında herhangi bir sistem üzerinden düzenleme yapılması mümkün değil midir?

9. Tez çalışmasında; yeterliliklerin “çalışma yükü” yöntemiyle kredilendirilmesi öngörülmüştür. Bu yöntemin yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması yoluyla elde edilecek yeterlilikler için de kullanılması sizce uygun mudur?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

10. Çalışma yükü kavramına alternatif bir kredilendirme yöntemi öneriniz varsa yazar mısınız?

11. Tez çalışmasında, mesleki ve teknik eğitimde öğrenci iş yüküne dayalı kredi biriktirme ve transfer sisteminde de (MKTS) olduğu gibi 25 saatlik iş yükünün 1 krediye tekabül etmesi öngörülmektedir. Bu konu hakkında farklı bir değerlendirme yapılabilir mi?

KAYNAKÇA

Makaleler

AKKÖK, Füsün, Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kredi Sistemi (ECVET) Politika Önerisi, 2016

Allais, Stephanie, The Implementation and Impact of National Qualification Frameworks: Report of a study in 16 countries, ILO, 2010

GÜLSOY KERİMOĞLU, Necmiye Pınar. “Türkiye Ve Güney Kore Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2019

I. Colwill, C. Gallagher, Developing a Curriculum for the Twenty-first Century: The Experiences of England and Northern Ireland, December 2008

Sean; Usher, Alex, Educational Policy Institute, Student Mobility & Credit Transfer: A National and Global Survey, Junor, 2008

TUTKUN, Ömer, F., 21. Yüzyılda Eğitim Programının Felsefi Boyutları, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 30, Sayı 3 (2010) 993-1016

İnternet Kaynakları

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Tavsiye Kararında Yapılan Değişiklikle İlgili Bilgi Notu
[https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari-2017\(Revize\).pdf](https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari-2017(Revize).pdf)

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Önlisans, Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=33876&MevzuatTur=8&MevzuatTertip=5>

CEDEFOP, CEDEFOP Glossary
<https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory/european-inventory-glossary#L>

CEDEFOP, Do National Qualifications Frameworks Make Difference? Measuring and Evaluating NQF Impact, Kasım 2017 (03.02.2020)
https://www.cedefop.europa.eu/files/background_paper_pla_nqf_impact_cedefop_final_2.11.pdf

CEDEFOP, Get to know ECVET better Questions and Answers, European Commission Education and Culture, November 2009 (17.02.2020)
[https://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en\(download_ID_17648\).pdf](https://www.cedefop.europa.eu/files/ECVET_QUESTION_ANSWERS_Feb_2011_en(download_ID_17648).pdf)

CEDEFOP, “Global Inventory of Regional and National Qualifications Frameworks”
<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/2213>

CEDEFOP, Luxembourg, Publication Office of the EU 2010, The development of ECVET in Europe
https://www.cedefop.europa.eu/files/6110_en.pdf

CEDEFOP, Luxembourg, Publication Office of the EU, 2016, ECVET in Europe: Monitoring Report 2015
https://www.cedefop.europa.eu/files/5556_en.pdf

CEDEFOP, The Role Of Modularisation and Unitisation in Vocational Education and Training, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015
https://www.cedefop.europa.eu/files/6126_en.pdf

CEDEFOP, Terminology of European Education and Training Policy, 2014 (07.03.2020)
https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

CEDEFOP, The Shift To Learning Outcomes; Policies and Practices in Europe, 2008 (08.03.2020)
https://www.cedefop.europa.eu/files/3054_en.pdf

ECTS Users Guide, 2015
https://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/docs/ects-users-guide_en.pdf

European Commission, Commission Staff Working Document, Turkey 2019 Report
<https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-turkey-report.pdf>

European Parliament Council Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the Establishment of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning
https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Tyc_bilgi_merkezi/mevzuat_duzenlemeleri/AYC_Tavsiye_Karari.pdf

European Parliament Council Recommendation of the European Parliament and of the Council of 22 May 2018 on Key Competences for Lifelong Learning
[https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Yayinlar/Hayat_Boyu_Ogrenme_icin_Anahar_Yetkinlikler_Tavsiye_Karari_\(ingilizce\)_2018.pdf](https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Yayinlar/Hayat_Boyu_Ogrenme_icin_Anahar_Yetkinlikler_Tavsiye_Karari_(ingilizce)_2018.pdf)

European Commission, Using ECVET to Support LLL Annotated Examples of How ECVET Can Be Used to Support LLL, 2017
http://www.ecvet-projects.eu/Documents/ECVET_Lifelong_Learning_LLL_Final_Web_ISBN.pdf

HBÖGM, Mesleki Eğitim Merkezleri,
<http://www.hbo.gov.tr/OgrenmeFirsatlari/MeslekiEgitimMerkezleri>

HBÖGM Öğretim Programı Listesi
<http://www.hbo.gov.tr/YayginEgitim/ProgramListesi>
Kore Akademik Kredi Bankası Sistemi
https://www.cb.or.kr/creditbank/info/nInfo7_6.do

Laal, Salamati, Lifelong Learning, why do we need it? WLCTA, 2011
<https://core.ac.uk/download/pdf/82766067.pdf>

Le Mouillour, Isabella, European Approaches to Credit (transfer) Systems in VET, CEDEFOP (08.03.2020)
https://www.cedefop.europa.eu/files/6014_en.pdf

MEB, Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018)
http://hbogm.meb.gov.tr/str/files/hbo_eylem_plani_2014_2018.pdf

Monitoring Workforce Trends around the Globe”
<https://www.randstad.com.tr/reports/randstad-workmonitor/randstad-workmonitor-q4-2019-is-yasam-dengesi.pdf>

MYK, TYÇ Kalite Güvence El Kitabı, Nisan 2020 (04.05.2020)
https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/yayinlar/TYC_Kalite_Guvence_El_Kitabi.pdf

OECD, Qualification and lifelong learning Policy Brief, Organization for Economic Co-operation and Development, 2007
<http://www.oecd.org/dataoecd/10/2/38500491.pdf>

OECD, Republic of Korea Country Background Report, 2007
<http://www.oecd.org/education/school/49363138.pdf>

Official Journal of the European Communities, “European Year of Lifelong Learning” Decision No. 2493/95/EC

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11024_en.htm

S. Allais, D. Raffé, R. Strathdee, L. Wheelaan, M. Young, Learning From the First Qualifications Frameworks, ILO, 2009

https://www.ilo.org/employment/Whatwedo/Publications/working-papers/WCM_041902/lang--en/index.htm

SCQF, Referencing the SCQF to the EQF Report 2019 (04.05.2020)

<https://scqf.org.uk/media/1695/eqf-re-referencing-report-final-may-2019.pdf>

SCQF Handbook (04.05.2020)

https://scqf.org.uk/media/1125/scqf_handbook_web_final_2015.pdf

SCQF, Scqf Credit Points Explained: Notional Learning Hours (04.05.2020)

<https://scqf.org.uk/media/1118/credit-point-explained-march-2017-web.pdf>

SCQF, SCQF Credit Rating: Criteria Explained

<https://scqf.org.uk/media/1130/criteria-explained-final-web-oct-2017.pdf>

SCQF, Quality Assurance Model for SCQF Partnership Approved Credit Rating Bodies

<https://scqf.org.uk/media/1133/scqf-qam-updated-nov-2014.pdf>

SCQF, SCQF Partnership, Credit Transfer in the context of the Recognition of Prior Learning, 2012

<https://scqf.org.uk/media/1127/scqf-credittransfer-guidance-final-october-2012.pdf>

TYVT Resmî Web Sitesi

http://tyc.gov.tr/yeterlilikkarama?yeterlilikkodunu=&yeterlilikkadi=&router_yeterlilikler_path_mesleksiniflamasi=&belgetipi=0&kurulus=1&tycseviye=0&tematik kodu=0&page=6

UNESCO, Republic of Korea Case Study: Educational Sector The Academic Credit Bank System

https://uil.unesco.org/fileadmin/keydocuments/LifelongLearning/en/KoreaCaseStudy1EducationalSectorAcademicCreditBankSystem_ACBS_.pdf

Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=13948&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

2020 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Kılavuzu

<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/kilavuz19022020.pdf>

Mevzuatlar

Millî Eğitim Temel Kanunu

Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Belgesi

Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018)

Commission Of The European Communities; “Recommendation Of The European Parliament And Of The Council On Key Competences For Lifelong Learning”

Commission Of The European Communities; Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET)

Commission Of The European Communities; Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (EQF)

Commission Of The European Communities; Proposal For A Council Recommendation On The Validation of Non-Formal And Informal Learning (VNFIL)

Diğer Kaynaklar

BÜYÜKYILDIZ, Abdullah, “MEB Yeterliliklerinin Kredilendirilmesi” (e-mail yoluyla görüşme)

<http://www.myk.gov.tr/>

https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/european-credit-transfer-and-accumulation-system-ects_en

<https://hbogm.meb.gov.tr/>

<https://oim.ieu.edu.tr/tr/ders-muafiyetleri-lisans-ve-onlisans>

<http://www.oecd.org/edu/universal-basic-skills-9789264234833-en.htm>

<https://www.thinkwithgoogle.com/intl/en-ca/marketing-resources/data-measurement/mobile-page-speed-new-industry-benchmarks/>

<http://tyc.gov.tr/>

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Akreditasyon: Bir kuruluşun ya da kişinin belirli görevleri yerine getirmeye yetkili olduğunun yetkili kurum tarafından resmi olarak tanınmasıdır.

Beceri: Bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme" olarak tanımlanmıştır

Belgelendirme: Bireyin edindiği öğrenme kazanımlarının belirlenmiş ölçütlere göre ölçüldüğü ve değerlendirildiğini resmen onaylayan diploma, sertifika, yeterlilik belgesi veya unvan gibi bir yeterlilik düzenlenmesi sürecidir.

Belgelendirme Kuruluşu: Bireyin öğrenme kazanımlarının ölçülmesi, değerlendirilmesi ve başarılı olunması halinde yeterliliğin belgelendirilmesiyle ilgili işlemleri yürütmek üzere sorumlu kurum veya kuruluşlar tarafından yetkilendirilen kuruluşlardır.

Bilgi: Bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.

Çalışma Yüğü: Öğrenme kazanımlarının elde edilebilmesi için gerekli olan öğrenme etkinliklerinin tamamı için harcanan süredir.

Dış Değerlendirme: Eğitim kurumları veya belgelendirme kuruluşlarının yeterliliğe ilişkin faaliyetlerinin bilgi, belge ve kanıtlar üzerinden yerinde ziyareti de içerecek biçimde incelenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması faaliyetleridir.

Diploma: Yükseköğretim dâhil eğitim ve öğretim programlarından mezun olanlara bitirdikleri okul ve program türüne göre sorumlu kurum veya kuruluş tarafından düzenlenen derece ifade eden resmi belgedir. Eğitim kuruluşu: Genel, mesleki ve teknik eğitim alanında diploma almaya götüren ortaöğretim kurumları ve yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim öğretim kurum ve kuruluşlarıdır.

Doğrulama: Bir durum hakkında karar vermeye yardımcı olması ve bilgilerin güvenilirliğinin kanıtlanması için tasarlanan, etkinlik sağlanması ve iyileştirme yapılması amacıyla konu uzmanları tarafından gerçekleştirilen değerlendirme, iyileşme ve uygunluğa onay verme faaliyetleridir.

Eğitim Düzeyi: Bireyin tamamladığı en üst seviye eğitim veya öğretimdir.

Eğitim ve Öğretime Erişim: Eğitim kurumlarına veya programlarına kabul edilmeyi ya da katılmayı düzenleyen koşul, hal veya gerekliliklerdir. (yeterlilik, eğitim düzeyi, yetkinlikler veya iş tecrübesi vs. gibi).

Eğitim ve Öğretimde Kalite Güvencesi: Eğitim ve öğretimin (programların içeriği, müfredat, öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi ve onaylanması vs.), paydaşların beklediği kalite gerekliliklerini karşılamasını temin etmek üzere gerçekleştirilen planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama, kalite geliştirilmesi aşamalarını içeren faaliyetlerdir.

Eğitim Programları: Eğitim hedeflerine (bilgi, beceri ve/veya yetkinlik kazanmak) ulaşmak için uygulanan, belirli bir süre içerisinde ilerleyen envanter faaliyetleri, içerik ve/veya yöntemlerdir.

Gözden Geçirme: Dış değerlendirmeyi gerçekleştiren ihtisas birimlerinin veya kuruluşlarının dış değerlendirmeye yönelik faaliyetlerinin kalite değerlendirme ilkeleri ışığında etkinlik, tecrübe aktarımı ve güvenilirlik sağlamak amacıyla belirli periyotlarda incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

Hayat Boyu Öğrenme: Kişinin yaşamı boyunca, gönüllü ve özgüdü temelinde kişisel veya mesleki nedenlerle bilgi, beceri ve yetkinliğin geliştirilmesi ile kişisel gelişim, rekabetçilik ve istihdam edilebilirliğin artırılmasını hedefleyerek sosyal dışlanmanın azalmasını ve aktif yurttaşlığın artırılmasını sağlamak amacıyla katıldığı örgün, yaygın ve serbest öğrenme etkinlikleri ile bu etkinlikler sonucu elde edilen kazanımların belgelendirilmesi faaliyetlerini kapsar.

Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ): Ulusal, uluslararası ve sektörel düzeylerde geliştirilen yeterlilik sistemlerindeki yeterlilik seviyelerinin açıklanmasına ve karşılaştırılmasına yönelik referans aracıdır. AYÇ'nin temel bileşenleri, öğrenme kazanımları (bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler) açısından ifade edilen sekiz referans seviyesi ile gönüllü işbirliğine yönelik mekanizmalar ve ilkelerdir.

İstihdam: Ülkedeki mevcut iş gücünün ekonomik faaliyetler içerisinde sürekli biçimde çalıştırılmasıdır. İstihdam kavramı bir ekonomide belli bir dönemde mevcut üretim öğelerinin var olan teknolojik düzeye göre hangi oranda kullanıldığını ifade eder. İstihdam kavramı dar ve geniş olmak üzere iki şekilde ele alınmaktadır.

Kalite Güvencesi: Yeterliliklerin belirlenen kalite standart ve ölçütlerini karşılamasını sağlayan planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama ve kalite iyileştirme faaliyetleridir.

Kredi: Öğrenme kazanımlarına dayalı öğrenen çalışma yükünün sayısal olarak ifade edilmesidir.

Kredi Biriktirme: Öğrenenlerin belirli bir program dâhilinde ve belirli bir tarihte elde ettikleri öğrenme kazanımlarını kayıt altına alabilecekleri ve bunları daha sonraki bir tarihte başka bir program/yeterlilik için geçerli kılınmasını sağlayabilecekleri süreçlerdir.

Kredi Sistemleri: Kredilerin tanınmasını kolaylaştırmak için kullanılan şeffaflık aracı anlamına gelmektedir. Bu sistemler, denklik, muafiyet, biriktirilen ve taşınan birimler/modüllerin yanı sıra, sağlayıcılar için ilerleme yollarını bireyselleştirme bağımsızlığı ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını da içerebilir.

Kredi Transferi: Bireyin bir öğrenme ortamında biriktirdiği kredilerin değerlendirilmesi ve tanınmasına imkân veren süreç anlamına gelmektedir.

Mesleki Eğitim ve Öğretim İçin Avrupa Kredi Sistemi (ECVET): Bireylerin öğrenme kazanımlarının bir yeterlilik kazanmak üzere aktarılması, tanınması ve uygun olduğu hallerde biriktirilmesine yönelik teknik çerçevedir.

Öğrenen: Örgün ve yaygın eğitimde, işbaşında veya serbest öğrenme ortamlarında bir eğitici eşliğinde veya yalnız olarak bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeye devam eden bireydir.

Öğrenme Kazanımı: Herhangi bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinliklerdir.

Öğrenme Kazanımlarının Değerlendirilmesi: Bir bireyin bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinliklerinin önceden tanımlanmış kriterlere göre (öğrenme beklentileri, öğrenme kazanımlarının ölçülmesi gibi) değerlendirilmesi sürecidir. Değerlendirmenin arkasından, genel olarak onaylama ve belgelendirme gerçekleştirilir.

Önceki Öğrenmenin Tanınması: Bireyin bir yeterliliğe hak kazanması veya bir eğitim programının bir kısmından muaf tutulması için daha önce örgün eğitim, yaygın eğitim ve serbest öğrenme yoluyla kazandığı kredilerin ve öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi sürecidir.

Ölçme ve Değerlendirme: Bireyin edindiği öğrenme kazanımlarının önceden belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirilmesi sürecidir.

Öz Değerlendirme: Eğitim kurumları veya belgelendirme kuruluşlarının, faaliyet ve süreçlerini kendi bünyeleri içerisinde objektif olarak incelemesi, değerlendirmesi ve raporlamasıdır.

Örgün Eğitim: Okul merkezli eğitim olup, ulusal eğitim sistemi içindeki tanımlı okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite eğitimini kapsayan; öğrenme amaçları, öğrenme zamanı ve öğrenme desteği yapılandırılmış durumda olan, öğrenen açısından tasarlanmış tanımlı ve sıralı eğitimidir.

Program: Amaç, kapsam ve nitelik yönünden bir bütün teşkil eden, birbirini tamamlayan veya birbirine yakın bilim veya sanat dallarından oluşan, eğitim ve öğretim, bilimsel araştırma ve uygulamaların yapıldığı ya da eğitim kurumlarında hayat boyu öğrenme kapsamında düzenlenen belgelendirmeye dayalı eğitim ve öğretim birimidir.

Serbest Öğrenme: Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitimle edinilmeyen bir amaç veya niyet olmaksızın kazanılan öğrenmeden, bilinçli ve niyetlenmiş öğrenmeye kadar deneyime dayalı her türlü öğrenmedir.

Seviye: Yeterlilik çerçevelerinde bilgi, beceri ve yetkinliklerle tanımlanmış sekiz düzeyden her birisidir.

Seviye Tanımlayıcıları: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alan seviyelere ait bilgi, beceri ve yetkinlik tanımlarıdır.

Sorumlu Kurum: Eğitim ve öğretim sistemindeki yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeleri, işlemleri ve koordinasyonu yürüten kurum ve kuruluşlardır.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, mesleki, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir.

Ulusal Meslek Standardı: Bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için, Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından kabul edilen, gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normlardır.

Ulusal Yeterlilik Sistemi: Eğitim ve öğretimi işgücü piyasası ve sivil topluma bağlayan, öğrenmelerin tanınması ve diğer mekanizmalarla ilgili üye ülke faaliyetlerinin tüm boyutları anlamına gelmektedir. Ulusal yeterlilik sistemi; kalite güvencesi, değerlendirme ve yeterliliklerin belgelendirilmesine ilişkin kurumsal düzenleme ve süreçlerin geliştirilmesi ve uygulanmasını içermektedir. Ulusal yeterlilik sistemi pek çok alt sistemden oluşabilir ve ulusal yeterlilik çerçevesi içerebilir.

Uluslararası Yeterlilik: Yasal olarak kurulmuş bir uluslararası kuruluş (birlik, örgüt, sektör veya şirket) tarafından veya uluslararası kuruluş adına bir ulusal kuruluş tarafından düzenlenen ve uluslararası kuruluş tarafından belirlenen ölçütlere göre değerlendirilen öğrenme kazanımlarını içeren yeterlilik anlamına gelmektedir.

Yaygın Eğitim: Tanımlı ve sıralı eğitim sistemi içinde yer almayan, okulda veya okul dışında kazanılabilen herhangi bir örgütlü ve sürekli öğrenme etkinliği niteliğinde olan, sertifika ile sonuçlanan, öğretim kurumlarının hem içinde hem de dışında yer alabilen ve her yaş grubuna

hitap edebilen; öğrenen bakımından tasarlanmış, amacı, zamanı ve desteği yapılandırılmış olan, bireysel becerilerin geliştirilmesini kuvvetlendiren, esas olarak örgün eğitim sistemindeki açıkları kapatma işlevi gören eğitimidir.

Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması: Bireyin yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında edindiği öğrenme kazanımlarının uygun ölçütlere göre değerlendirildiğinin yetkili kurum tarafından onaylanması süreci anlamına gelmektedir..

Yeterlilik: Sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmi belgedir.

Yeterlilik Birimi: Bir yeterliliğin tutarlı bir bölümünü oluşturan bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisidir. Birim, değerlendirilebilen, aktarılabilen, onaylanabilen ve sertifikalandırılabilen bir yeterliliğin en küçük parçasıdır.

Yeterlilik Türü: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin aynı seviyesinde yer alan ve işlevleri, öğrenme kazanımları, kredi değerleri veya yönelimleri açısından benzerlik gösteren yeterliliklerin sınıflandırıldığı yeterlilik gruplarıdır.

Yetkinlik: Bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk alarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınması olarak tanımlanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılında Ankara’da doğdu. 2007 yılında Ankara Gölbaşı Anadolu Lisesinden 2014 yılında ise Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünden mezun oldu.

2017 yılı Ocak ayında başladığı Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığı Uzman Yardımcılığı görevine devam etmektedir.